Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

3-4

NR. 3-4 SERIE NOUĂ (204-205) • ANUL XXII • Martie-Aprilie 2018

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro

Constantin Brâncuși, *Masa tăcerii*, Târgu Jiu, 1 decembrie 2017

Editorial

585

Vasile GRIGORESCU

De bună seamă, nu „frumusețea” acestui număr ne-a făcut să-l așezăm în capul rândurilor de față. El are o semnificație aparte pentru comunitatea noastră și reprezintă anii care au trecut de la prima atestare documentară a Bolintinului. O vârstă împlinită pe 15 martie 2018 și la care se raportează, cu mândrie, toți nativii bolintineni, indiferent unde s-ar afla. Este o simplă „amintire”, dar care împrospătează, an după an, sentimentul apartenenței la comunitate. De altfel, cum te-ai putea numi bolintinean, dacă nu ai avea habar de această dată, cum ți-ai putea revendica un „drept de moștenire” – fie el material sau doar cultural – dacă n-ai ști „al cui ești” sau „de când ești” ?

Pentru a revendica „dreptul de stăpânire” asupra unui spațiu, este obligatoriu să-l cunoști, să asimilezi cultura neamului tău: geografia, istoria, literatura..., bunii și răii. Este unul dintre motivele pentru care statele investesc în Educație și în prezervarea mărturiilor istorice, pentru că fondul de amintiri contribuie fundamental la elaborarea „actului notarial” ce atestă modul cum s-a realizat transferul „proprietății” de la strămoși către cei de azi.

De asemenea „mărunțișuri” s-au legat ungurii după Marea Unire. În virulenta campanie revizionistă ce a urmat actului din 1918, un istoric maghiar pe nume Louis Fekete, prin 1940, susținea că am preferat mereu să ne plecăm capetele în fața invadatorilor decât să luptăm, iar independența, atunci când am dobândit-o, o datorăm străinilor. Carevasăzică, neam de slugi ! Ca argument decisiv invoca lipsa la români a „câmpurilor de bătălie la care ar trebui să te referi ca la mari cimitire naționale”. La această „mizerie”, ca și la multe altele, riposta atunci, cu argumente irefutabile, un mare istoric român, Gheorghe I. Brătianu (*L'Histoire roumaine écrite par les historiens hongrois*, în „Revue Historique du Sud-Est Européen”, 1943), care a murit, umilit de ai lui cum puțini au fost, în pușcăriile comuniste.

În aceeași ordine de idei, să ne amintim ce forță și prestigiu poseda în acea epocă Comisiunea Monumentelor Istorice.

Ce le răspundem astăzi ungurilor ?

Că „un cimitir al eroilor din Primul Război Mondial, a cărui existență este dovedită cu documente de arhivă, este acoperit de bălării și de grămezi cu resturi de materiale de construcție, într-o fostă unitate militară pentru care există mari planuri edilitare: mall și cartier rezidențial.” ? (*Adevărul*, 16-18 februarie 2018, p. 8)

Că pedeapsa în urma procesului pentru „aurul dacic” a fost achitarea ?

Că ministrul Culturii a anulat 2000 de proiecte pentru Centenar ? (Am înțeles că dintre cele aprobate de predecesorii săi.)

Că acum câțiva ani, într-o comună din apropiere, arheologii au asistat perplecși la săparea unui șanț pentru o conductă prin chiar mijlocul sitului medieval în care ei cercetau și aceasta din ordinul edilului local și în indiferența celor chemați să aplice legea ?

Locuri ale memoriei sau locuri ale indiferenței și uitării ?

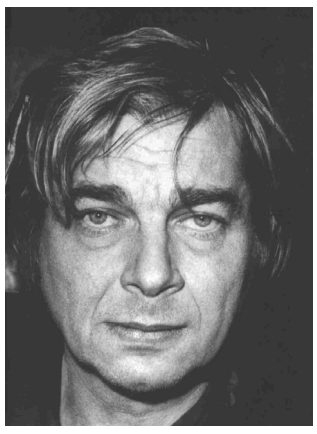
Grupul nostru este destul de familiarizat cu ceea ce se întâmplă în comunitățile din această parte de țară în anul Centenarului, cu proiectele școlilor, primăriilor și ale altor instituții și vă mărturisim că nu sunt motive de exuberanță.

Lupta pentru păstrarea identității românești este una continuă și complexă și o oricât de mică scădere a vigilenței poate duce la pierderi ireparabile.

Credeți că „fuga” românilor către cele patru zări nu are nicio legătură cu cele consemnate ?

Nu-l uitați

de Nichita Stănescu

Nu-l uitați pe cel căzut în război,
lăsați-i din când în când un loc liber la masă,
ca și cum ar fi viu între voi,
ca și cum s-ar fi întors acasă.
De fapt el s-a întors dintre noi întâiul,
numai că s-a întors puțin mai ostenit
și pe un pat nevăzut și-a așezat căpătâiul
lângă veniții acasă din mit.
El și-a făcut lucrul lui și acum
poate că îi e sete, o sete arzând
ora până la noi, ca un fum.
Deci lăsați pentru el să cadă vin pe pământ.
Nu-l uitați pe cel căzut în război,
strigați-l din când în când pe nume,
ca și cum ar fi viu printre noi
... și atunci el va surâde în lume.

OAMENI DE LÂNGĂ NOI

Profesorul IOAN ATHANASIU

pag. 7

Am citit despre...

Ziua Portocalei

Florentin POPESCU

Da, ați citit bine. Cineva s-a gândit (nu se știe cine, când și unde) să scrie în calendar și o zi pentru acest fruct mediteraneean, atât de gustat mai ales la sărbătorile de iarnă. O ciudățenie, am putea zice.

Din calendarul laic și din cele ortodoxe știam că există anume zile legate de fapte și evenimente din trecut (*Ziua Unirii Principatelor*, *Ziua Națională*, *Ziua Eroilor*, Aniversarea cutărui eveniment important din istorie – în calendarul laic; *Duminica Bobotezei*, *Duminica Vameșului și a Fariseului*, *Sâmbăta Sfinților Cuvioși*, *Duminica Ortodoxiei*, *Duminica Sf. Cruci* ș. a. – în calendarul creștin-ortodox), la care ulterior s-au adăugat fel de fel de alte „zile”: din domeniul social, din cel cultural, din cel sportiv etc. etc., dar să se ajungă la „Ziua Portocalei” nu mă așteptam, iar ziaristul care a amintit de ea, pe 3 martie, era și el foarte nedumerit și

(continuare în pag. 2)

Florin Colonaș
Milano, lecția muzeului pag. 10

Vasile Grigorescu
O mărturie despre D. Bolintineanu și anul nașterii sale pag. 13

Niculae Stoica
Conacul Gigurtu de la Ciorogârla: între enigmă și adevăr pag. 17

Ștefan Crudu, Marian Grigore
Victime colaterale în Primul Război Mondial pag. 23

circumscrieri

Spațiul și cuvintele

Alexandru Cazacu

Ultimii ani au adus în mentalul colectiv, tot mai pregnant, semnele unei diferențieri calitative a spațiului geografic. Pe mai toate canalele media, în dezbateri informale sau formale, în diverse tipuri de analize și chiar în cele mai colocviale discuții prinde contur o opinie ce separă, destul de tranșant, Nordul de Sud. Nordul ar reprezenta modelul dezirabil al comunităților umane în secolul actual. De asemenea, Vestul este preferabil Estului.

Se vehiculează ideea că zonele situate la Nord și la Vest adăpostesc comunități unde calitatea vieții, cu toate atributele ei, este cea mai ridicată: educație, sănătate, servicii sociale, climat economic predictibil și bazat pe meritocrație, atenție și sprijin pentru zona de implicare civică, de la nivel de microclimat până la cei care asigură guvernanța, curățenie fizică, tehnologie de ultimă oră accesibilă și utilizată în scopul creșterii valorii adăugate și alte elemente care pot face o diferență sesizabilă imediat. Într-un cuvânt, o societate apropiată de idealul oricărui cetățean.

De cealaltă parte, Sudul și Estul par apanajul unei perpetue mentalități tranzacționale, unei forme de gestiune statală defectuoasă, mai degrabă mimând decât asumându-și organic o disciplină și dorința de a fi în serviciul alegătorului, a celui care l-a ales să-l reprezinte și să-i gestioneze resersele. Corupția și nivelul scăzut al serviciilor publice sunt doar câteva dintre consecințe.

Poziționarea mediană se pare că lipsește sau nu este cea dominantă, iar cum posibilitatea unei migrații totale dinspre Sud-Est spre Nord-Vest este exclusă, din cauze atât obiective cât și subiective, survine întrebarea ce ar fi de întreprins din partea sud-esticilor ?

Răspunsuri s-au dat și se vor da, pe toată plaja de posibile soluții, mergând de la aglutinarea modelelor occidentale și imitația acestora, până la izolarea totală și încercarea de creare a unor modele autohtone ce exclud orice intervenție exterioară.

Doi scriitori din câmpia Sud-ului, născuți în actualul județ Giurgiu, la aproximativ șaizeci de kilometri și la aproape șase ani diferență unul de altul, **Nichifor Crainic** (satul Bulbucata) și **Ion Vinea** (orașul Giurgiu), ambii având fracturi biografice datorate instaurării regimului dictatorial (primul fiind chiar încarcerat), ilustrează, la poluri opuse, modalitățile de exprimare atât ale retragerii în sine cât și ale deschiderii.

Având concepții diferite, primul, cu studii teologice la Viena, este fondatorul unui curent literar (*Gândirismul*) și al unui concept social (statul etnocratic) care valorifica exlusiv elementele autohtone (mai ales religioase).

Celălalt, mereu aflat în apropierea avangardei (fără a fi niciodată un avangardist propriu-zis) și un deschizător de drumuri, chiar dacă doar teoretic, literatura sa rămânând un hibrid între simbolism și curentele nou apărute, fiind mereu la curent cu literatura franceză și cu altele ce în acel moment erau prezente în Hexagon.

Despre cei doi s-a scris (bine) și se va mai scrie, analizându-li-se estetic operele ce marchează istoria literaturii române de la începutul secolului trecut. Rămân două voci ce și astăzi ne îndeamnă la acea poziționare mediană la care făceam referire anterior, tocmai prin lirica lor.

Nichifor Crainic spunând „Atârnă-n cerul de cenușă / O margine de lună moartă / Încovoiată ca o toartă / De căldărușă.” (*Seara*), iar Ion Vinea „*Știu: vine-n țară iarnă cu năluciri de sare, cu poduri scrise-n sticlă când ape-ncremenesc / Știu: lampa te sfințește pe tâmplele amare / știu: sănii spulberate sună pe-un drum domnesc*” (*Dintr-o toamnă*), par să se adreseze acelora care vor să creadă că totuși, aici și acum, la început de secol douăzeci și unu nu geografia are ultimul cuvânt.

Am citit despre...

Ziua Portocalei

(urmare din pag. 1)

mărturisea că a căutat în tot felul de dicționare și enciclopedii să afle amănunte, dar în zadar. N-a aflat nimic, nicăieri. Și totuși ziua cu pricina a fost popularizată ca fiind „internațională”...

Când mă gândesc ce patrimoniu bogat avem noi românii (botanic, zoologic, social, cultural și chiar politic) cred că ne-ar trebui un calendar în care anul să aibă câteva sute (dacă nu cumva mii) de zile pentru a putea cuprinde „sărbătorile”, chiar și de numai douăzeci și patru de ore. Ce-ar fi, mi-am zis, să propunem (cui, nu se știe) o „Zi” a mărului, una a părului, una a cireșului, alta a gutuiului ? Apoi, trecând la legume și la produsele agro-alimentare, ce ar fi să inițiem și noi *Ziua cepei de Buzău*, pe care eventual s-o cuplăm cu *Ziua Telemelei și cașcavalului de Dobrogea* sau *de Penteleu* ? Ce-ar fi să avem și o *Zi a slăninei de Ardeal*, asociată cu *Ziua palincii de Bihor* ? Dar *Ziua cârnaților de Pleșcoi și a micilor* asociați cu bere ? Dar nu, asta nu merge, că *Ziua micilor și a berii* poate fi sărbătorită în România, în grupuri mai restrânse sau mai largi în tot anul...

Dacă chinezii au în zodiacul lor *Anul Calului*, *Anul Maimuței*, *Anul Cocoșului*, *Anul Șobolanului* și așa mai departe, de ce n-am avea și noi nu un an întreg, ci numai o *Zi a Gâștei*, alta *a Bibilicii*, alta *a Curcanului* și altele și altele, că ograda țăranului român e bogată ? De *Ziua Porcului* nu mai vorbesc fiindcă, declarată sau nu oficial, o sărbătorim cu toții – și ca „onomastică” și ca parastas, comemorare etc., etc. la Crăciun...

Pășind în domeniul literar, mă gândesc cât de necesară ar fi, să zicem, *Ziua Virgulei*, *Ziua Apostrofului*, *Ziua despărțirii în silabe* și alte zile ale ortografiei, că și-așa mulți dintre concetățenii noștri nu prea mai au habar de regimul lor de folosire. Mergând și mai departe, aș vedea deja Piața Victoriei plină de manifestanți cu pancarte „gramaticale” demonstrând pentru folosirea corectă a limbii române.

Ca să nu mai spun cât de necesară ar fi *Ziua Bibliografiei*, că nu sunt puțini doctori sau doctoranzi de azi în literatură care citind la sfârșitul lucrărilor scrise de alții și semnate de ei mai cred și acum că *Idem* și *Ibidem* sunt niscaiva autori de vreme ce apar sub un șir de nume și alături de acești termeni sunt consemnate anume pagini de carte...

De *Ziua Poeziei*, „prevăzută” și într-un calendar internațional, aproape că mi-e și frică să vorbesc, de vreme ce imaginația îmi aleargă din nou spre Piața Victoriei, în care nu m-ar mira să-i văd încăierându-se pe unii critici (care dezavuează lirica proastă) cu unii care se simt persecutați sau nedreptățiți...

Mi-e teamă și că o *Zi a lecturii* și o alta *a Cărții* nici nu mai poate intra în discuție câtă vreme mai toată lumea ar opta pentru o *Zi a Telecomenzii de televizor* sau o *Zi a tastaturii computerului*...

Și tot reflectând eu asupra a fel de fel de „Zile” speciale, consacrate te miri cărui fruct, animal, fapt, întâmplare etc. mi-am amintit cum un personaj cu putere de decizie și dornic de chiolhanuri din romanul *Călărețul fără somn* al lui Manuel Scorza a hotărât să grăbească totul, mutând zilele de sărbătoare cât mai aproape, fără să mai țină seamă de calendarul gregorian, devenit în acele condiții caduc și depășit...

Și uite așa, din acest colț de pagină m-am găsit și eu să dau sugestii concetățenilor. Și fiindcă îi știu foarte ingenioși, ca pe toți românii de altfel, cred că mai-marii peste calendarele lumii vor trebui să lungească anul cu câteva sute de zile pentru a putea cuprinde toate „Zilele” speciale dedicate unui fruct, unui animal, unei activități etc. etc.

Aștept propuneri ! Dar până una-alta, dacă tot am început cu *Ziua Portocalei*, vreau să închei tot cu ea. Drept care vă rog să-mi permiteți să merg numaidecât să mănânc acest delicios și gustos fruct. Că doar e sărbătoarea lui, nu ?

BOLINTIN - Istorie în imagini

Imagini din colecția Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu

Bolintin Vale, Festivalul “Dimitrie Bolintineanu” organizat de revista *SUD*, 2008, de la stânga la dreapta: C. Stănescu, Teodor Vârgolici, Liviu Ioan Stoiciu

Bolintin Vale, Festivalul “Dimitrie Bolintineanu” , 2008, în prim plan Radu Cârneci; în plan secund Passionaria Stoicescu, Ion Monafu, Romeo Vanica, Geo Călugăru, Constantin Turturică, Vasile Bardan...

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Nicolae Dan Fruntelată

Întâmpinare

Începe un an, începe un drum, cu un pas, așa cum zic prietenii mei cu ochii oblici, trăitori în lanuri de orez și de sorg. Îmi iau rămas bun de la cărțile mele vechi, ele au plecat în lume, vor ajunge undeva sau nu vor ajunge nicăieri, numai Dumnezeu știe. Cartea mea de proză scurtissimă, **zvâcromanele** mele, pe care unii nu le acceptă, fiind ei iubitori de povești lungi, numită *Mai jos de rai*, a venit de la Iași, de la editura fratelui Ștefanachi și am trimis-o spre lume. O va primi cineva în casă, va recunoaște cineva că ea există, asta nu mai e istoria mea.

Eu scriu înainte. Am început un *Scurt tratat de istorie contemporană*. Pentru că sunt obsedat de ideea că lumea uită al dracului de repede. Din comoditate, din prostie, din interes. Și totul se repetă, sângeros și cinic. *Iliada* a fost, cum zice zeul meu iubit, Borges, una dintre puținele teme ale istoriei literaturii. Din când în când, face bine la sănătatea mentală să ne întoarcem la ea, să rescriem cele douăzeci și patru de cânturi în cheie contemporană. Aducându-le acasă la noi, aici, în Valahia, în dunga Levantului. Eu, cel puțin, asta încerc să fac și aduc astăzi, într-o revistă de suflet, în „Sud", câteva dintre primele cânturi ale cărții.

Pentru că, nu-i așa, crezul nostru este „Sud, până la capăt".

GREIERI ÎN ISTORIA IERBII

Cântă, zeiță, mânia ce-aprinse
pe Stalin calmucul,
bolnavul din Gori, cu pipă și pușcă,
far Revoluției, generalissim, asasinissim,
cu pete de sânge în ochi și-n vipușcă
Cântă, zeiță, vin trenuri de umbre
dinspre Siberii cu arbori flăcăi,
cu femei îndoite de teamă
cineva ne-a-mpărțit în cei buni și cei răi
Marea Uniune pe oasele lor
fluierând un gopak de nebuni
Nașa Rodina, imperiul durerii
cu mongolii străbuni, cu vikingii străbuni
și tot Occidentul stând smirna în piața
căreia toți gâzii i-au dat nume de sânge
Lordul, Ologul, toți împărații
istoria-i știe și plânge
Din Nordul Păianjen, zugravul proscris,
ascuns într-o zvastică oarbă
i-a unit pe stăpânii acestui abis
noi, singuri și triști, părăsiții,
niște greieri în a istoriei iarbă
Un război cât un gheizer de sânge
dulce curgând peste coastele lumii
câți au scăpat și câți au murit
blestemând chiar și numele mumii ?
La mine în sat, steaguri negre la porți
la mine în sat, locuri goale la masă
la mine în sat se-ntorcea câte-un ciung, un olog
din depărtarea cea luminoasă
În Basarabia mea, satele își schimbau
limba și datina, tot ce e-n jur
neamuri întregi se mutau lăcrimând
de lângă Prut la Amur
Războiul cel mare a fost tot un pact
Ribbentrop-Molotov, Roosevelt și Churchill
Țara mea s-a vândut ca o pată pe hartă
cum își vinde florile câte-un copil
Atunci m-am născut
într-o sâmbătă
de pomenire a soldaților duși
într-un târg din Sudul istoriei
unde se schimbau nemții pe ruși
Așa am crescut, bâiguind miachi znak
citind ca din Biblie *Tânăra Gardă*
pe nicio uliță nu ardea steaua Crăciunului
doar steluța roșcată avea voie să ardă
Acum vin judecătorii cei mari din Apus
ca să mă judece pentru că m-am născut
pentru că bătrânii lor ticăloși
m-au scuipat în ochi și m-au vândut
Nu mai vreau să v-ascult
nu mai vreau
strig îndurerat
Îmi ajunge !
Am înotat de șaptezeci de ani
în al istoriei sânge ...
Nu mai vreau
Îmi ajunge !

MUICĂ, NOI ERAM UN NEAM

lui Tudor Gheorghe

Aprind un foc în centrul Bucureștilor
în parcul strâmt din Grădina Icoanei
vreau să ajungă fumul și cuvântul
la fratele meu din marginea toamnei
tomna-n Craiova, *tomna*-n Podari
unde stau oltenii mari
unde stă un Tudor cuc
un jian și un haiduc
Tudore, măria ta,
la Craiova nu mai sta
vino pân' la București
colindă-ne la ferești
spune dacă mai trăim
spune dacă mai simțim
adu-ne un car de flori
și-o veste de sărbători
iar pe urmă poți să pleci
până-n veacul douăzeci
până-n vremea când eram
un popor de-același neam
Doamne, mi se face frig
nu am niciun pic de soare
și-mi aduc aminte, minte
ale vechilor cuvinte:
Uite-al dracu', nu mai moare
Că tot mai dă din picioare
Neamul ăsta viață are !

DOR DE NICHITA

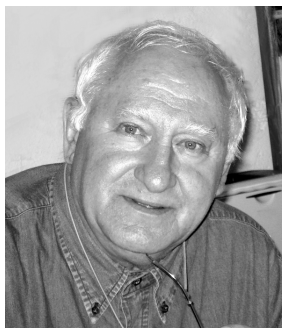
pentru Mircia Dumitrescu

Azi-noapte, un poștaș a venit
îmbrăcat ca un cioclu, pasăre neagră,
mi-a bătut la geam și mi-a vestit
că blondul Nichita, Nini Nebunul,
din nou a murit
Eu m-am temut că-i o farsă, eu am sperat
disperat într-o nouă strigare
în Piața Amzei, un plop viu s-a uscat
m-am trezit, am băut patru zile
de pomenire și de neîndurare
am adus lângă mine prieteni și frați
pe Micu, plecatul în Aradul durerii,
pe Fane, pe Tom și pe marele Pâcă,
pe toți înserații, pe iubitele mele
poete din Nord, sudice lumi,
comete și stele
Târziu a venit un zugrav de icoane
Mircia, plecat din Căscioarele
l-a desenat pe Nichita, i-a spălat, ca în Biblie,
păcatele și picioarele
Apoi am băut împreună din votca destinului
am umblat pe străzi ca niște nebuni
a fost joi, vineri a fost, apoi, luni
Doamne, în decembrie, dimineața
vine poștașul, negru și blând,
îmi aduce un steag de pus la fereastră
voi nu știți nimic, voi n-aveți nimic
eu am totul, un dor de Nichita
Poetul, Dumnezeul plângând ...

CÂNTUL *NIERLEI* NEGRE

Motto:
Pasăre galbină-n cioc
De mi-ai cânta de noroc
Să trăiești cu pui cu tot

Firavă pasăre a Paradisului
tu i-ai cântat și bogatului și proscrisului
numai cu triluri latine
metafizică lacrimă a Sudului
mult mai veche decât împăratul iber
cu sânge de get, confratern și călău
care a ridicat o columnă la cer
poporului său
Cântă, puica mea cea dragă
cântec de pasăre neagră
cântecul de *nierlă* neagră
pe Câmpia Dunării
în dunga Levantului
în umbra Bizanțului
unde albă umbra mea
abia trece Dunărea
abia se întoarce-n vis
spre valahul paradis
De mi-ai cânta de noroc
să trăiești cu pui cu tot
De mi-ai cânta de ursită
să-ți fie gura iubită
Iar de mi-ai cânta de moarte
să-ți fie zborul departe

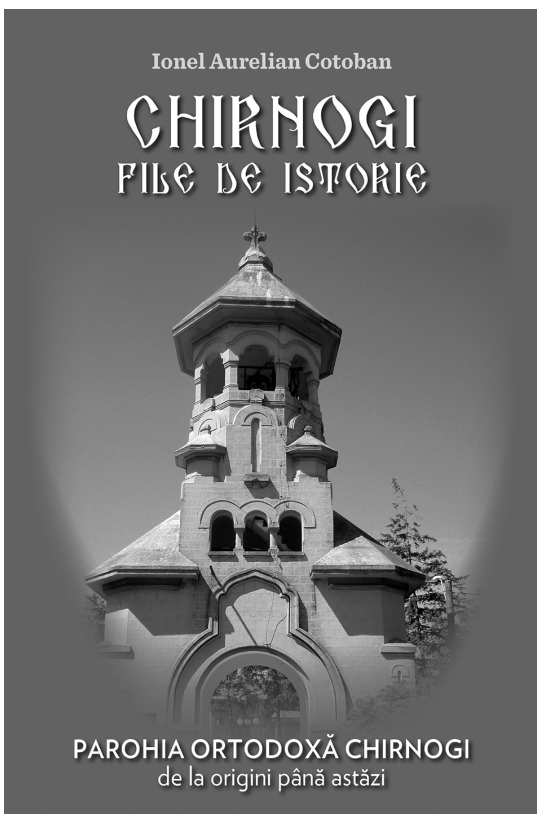

Don Andreiță

Chirnogi, file de istorie

…așa se intitulează volumul semnat de Ionel Aurelian Cotoban, apărut în Editura Lumea Credinței, București, 2014 – și purtând subtitlul „Parohia Ortodoxă Chirnogi, de la origini până astăzi”. O muncă de Sisif, cu o documentare aproape exhaustivă, pe care acest fiu al locului a dus-o cu o râvnă inspirată de harul lui Dumnezeu. Om al bisericii, epitrop din 2009 și până în prezent – și, totodată, om de cultură – lui i se datorează multe din realizările sfântului lăcaș, alte manifestări și acțiuni din sfera vieții spirituale, urcate în stema locului și-n cinstirea oamenilor.

Comuna Chirnogi, din sudul valah al țării, doi pași de Oltenița, este veche vatră a Civilizației Gumelnița (cea înfrățită cu nordul

moldav al Cucutenilor) – cu vreo cinci milenii mai înainte de așa-zisa era noastră. Date mai noi atestă că localitatea a cunoscut o amplă dezvoltare imediat după anul 1800, prin stabilirea aici a numeroși păstori (aflați în transhumanță) din Munții Cibinului, Țara Bârsei, Țara Făgărașului, cărora li s-au adăugat bulgari din Turtucaia, băjeniți datorită persecuțiilor religioase și a condițiilor înrobitoare de muncă.

Istoria modernă a acestui „picior de plai” este legată de Revoluția lui Tudor Vladimirescu, când unul din căpitanii săi de panduri, Gheorghe Danielescu, s-a așezat aici, cu familia sa, dând naștere unei autentice *dinastii Danielescu*, ce va marca evoluția așezării până în zilele noastre. Ei au ctitorit mândrețea de biserică Sfântul Ierarh Nicolae, în jurul căreia rotește întreaga suflare a locului – și-n prejma căreia aceiași ctitori au construit sedii pentru Primărie, Școală, Bibliotecă. Alături de ctitori, și-au adus, în timp, contribuția și unii localnici, cu bani ori produse (grâu – sute de chintale; vin – sute de vedre) care, vândute, au devenit bani necesari lucrărilor.

Biserica Sfântul Ierarh Nicolae a fost sfințită la 26 octombrie 1897; dar credincioșii beneficiaseră până atunci de o altă biserică, Dreptul Lazăr, construită tot de familia Danielescu, în anul 1876 – și resfințită în 1954 de către episcopul vicar al Bucureștilor, arhiereul Teoctist Botoșăneanul, viitorul Patriarh.

La sfințirea din 1897 au participat mii de oameni din satele din jur, în frunte cu preoții lor, cu primari și învățători, alte notabilități. Au sosit și oaspeți din Turtucaia (Bulgaria) – legătură ce va fi reluată amplificat peste o sută și ceva de ani.

Această veritabilă catedrală, cu impunătoarea sa clopotniță, a fost pictată în mai multe rânduri de către valoroși „zugravi de subțire”, între care: Constantin Georgescu, Ion Talfan, Gheorghe Teodorescu Romanați, Anton Serafim, Leon Alexandru Biju, Aurora Darvaș (fiica preotului paroh Ilie Gușe) Marian Bonea – autorul monografiei întocmind fiecăruia câte o bogată fișă bio-bibliografică. Dintre minunatele picturi, aș aminti două, pentru aerul lor particular: Jertfa lui Avram, frescă din Sfântul Altar – o scenă foarte rar reprezentată în biserici – și un tablou cu mulțimea participantă la sfințire (amintind de cunoscuta „Adunare de la Blaj”) pictat chiar atunci, în 1897, de către Ghiță Danielescu, unul din ctitori.

La Altarul acestui glorios lăcaș slujesc în prezent: parohul Adrian Postolea și preotul Dănuț Dumitru Ioniță.

Un moment important din viața actuală a parohiei și comunei Chirnogi – și nu numai – este reluarea legăturii cu vecinii bulgari. În anul 2013, comuna Chirnogi s-a înfrățit cu (orașul de-acum) Turtucaia – punând astfel baza unei colaborări rodnice. La inițiativa autorităților locale din Chirnogi, au avut loc manifestări comune istorico-culturale și religioase: parastase ale eroilor, sfințiri de troițe, expoziții, prezentări și lansări de cărți. În vara anului 2013 a venit, pentru a sfinți o troiță, exarhul mânăstirilor din Mitropolia de Ruse, Arhimandritul Emilian, care a slujit alături de protoiereul de Oltenița. În februarie 2014, în prezența autorităților române și bulgare și a preoților din eparhia de Ruse și din Protoieria Oltenița, s-au desfășurat la Biserica Sfântul Ierarh Nicolae din Chirnogi o expoziție de icoane, un concurs de toacă și o prezentare de carte teologică. La rândul lor, oficialități, preoți și credincioși din Chirnogi au fost oaspeți ai bulgarilor din Turtucaia, așteptați ca pe niște frați de către Mitropolitul Naum de Ruse (cu sediul în Turtucaia) și Mitropolitul Antonie de Borisopol.

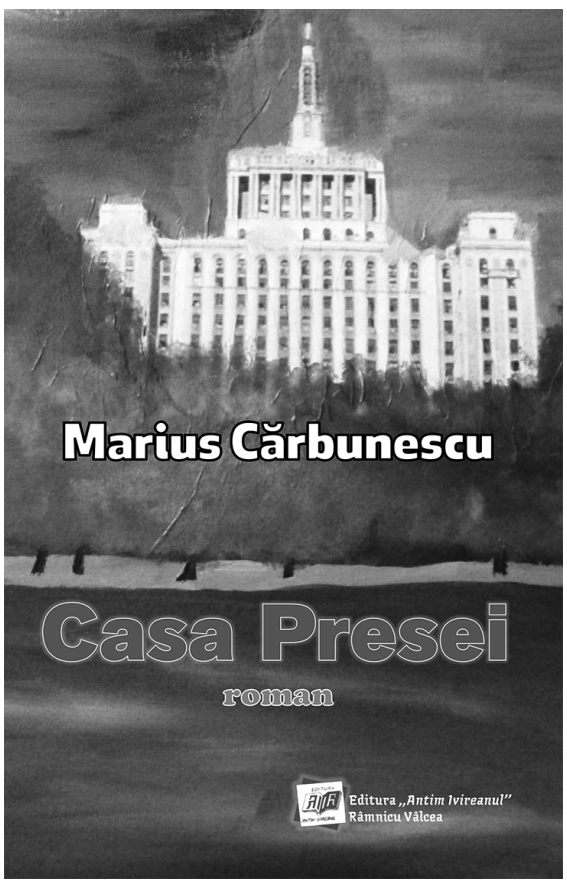
Sufletul inițiativei și al evenimentelor ce s-au desfășurat în numele noii legături româno-bulgare, prin înfrățirea localităților Chirnogi-Turtucaia, este, cum spuneam, neobositul om de credință și cultură, Ionel Aurelian Cotoban, care, în urma ultimului pelerinaj la Turtucaia, a primit din partea Mitropoliei de Ruse moaște ale Sfântului Dasie, special pentru Biserica Sfântul Ierarh Nicolae din Chirnogi. Pe acest om cu totul deosebit, eu l-aș numi, metaforic, *omul lui Dumnezeu*. Ca pe acel sfânt latin Alexie, care s-a născut la Roma, pe bogata colină Aventino, în secolul al V-lea. Pe acel loc s-a înălțat o biserică, al cărei hram îl împarte cu sfântul Bonifaciu. Sfântul Alexie este prăznuit și de biserica noastră, pe 17 martie, sub același nume: „Sf. Cuvios Alexie, omul lui Dumnezeu”.

Desigur, Ionel Aurelian Cotoban, autorul acestei cărți minunate, nu este sfânt, în sensul conferit de biserică. Faptele lui, însă, făcute din dragoste de oameni și iubire de Dumnezeu, poartă o scânteie din darul divin.

Sub presiunea rotativei

Eroul acestei cărți (*Casa Presei*, Editura Antim Ivireanul, Rm. Vâlcea, 2018) ca și autorul ei, Marius Cărbunescu, este jurnalist. De aici, nu doar o sigură tentație pentru cititor, ci mai ales, foarte buna cunoaștere a acestui univers profesional, transpus cu măiestrie în parametri literari.

Acțiunea se petrece nu târziu după Marea Cotitură din 1989, în „perioada romantică a presei postdecembriste”. Adică atunci când tipărirea ziarelor încă se făcea cu vechile utilaje, depășite tehnic. Real și metaforic, totul se desfășoară sub presiunea rotativei. A roții. Poate a acelei roți pe care poetul Jacques Prévert o cântă în poezia *Roaba sau marile invenții*: „Păunul face roata / hazardul face restul / iar Dumnezeu se instalează înăuntru / și omul îl împinge”. Oricum, acea roată pe care, zice-se, chiar dacă n-am inventat-o noi, o putem face să se învârtească mai repede. Mai-marii noștri – sau însăși viața – învârtesc uneori această roată, *roata vieții*, repede, din ce în ce mai repede, cu consecințe mai mult sau mai puțin neprevăzute.

Eroul romanului, Daniel Rădăuțean, este, în așa-zisul timp liber, și șofer, lucrând ca *taxi-driver*, pe un automobil de lux, un Mercedes S350 Avangarde. Treabă cât se poate de firească – și de reală, totodată, în viața cotidiană a unor ziariști. Personal, am cunoscut un astfel de coleg de breaslă în Budapesta, redactor la un cunoscut ziar maghiar, care îmi povestea că, zilnic, lucrează patru ore ca taximetrist, pe mașina lui, rotunjindu-și astfel veniturile. Și asta se întâmpla acum vreo 50 de ani. Așadar, nimic spectaculos ca și un jurnalist român, cu atât mai mult un personaj de ficțiune, să presteze o astfel de activitate.

Între cele două roți – a rotativei și a automobilului – se consumă viața eroului-gazetar, un avatar cu dublu final-surpriză.

În prima parte urmărim o desfășurare firească a evenimentelor; întâmplări de fiecare zi. Și așa s-ar scurge mai departe, între roata gândului și a mâinii, dacă n-ar apărea declicul bulversant: momentul în care un misterios pasager, recomandat Frantisek, reprezentant al unei forțe oculte, îl pune în fața unei opțiuni tentante: bani frumoși, pentru o campanie publicistică, în preajma alegerilor, dirijată spre pierderea liberalilor (Blocul Național Liberal – în roman) în favoarea socialiștilor (Alianța Socialiștilor). Gazetarul-personaj mușcă nada – și reacționează ca atare. E greu de știut ce s-ar fi întâmplat daca refuza din capul locului; deși cei ce manevrează astfel de ițe cam știu cum și unde să apeleze; totuși, în cazul unui refuz este posibil să se fi născut o nouă dramă, cu un întreg cortegiu de întâmplări. Dar noi să ne păstrăm în economia cărții.

Jurnalistul dă curs indicației – și chiar publică niște articole; *părtinitoare*, să le zicem, deocamdată. Ceea ce nu-i de ajuns – și, pe măsură ce lupta electorală se ascute, presiunea crește. Sunt semne că la această mârșăvie sunt părtași mai mulți importanți participanți la eveniment, între care șefa de cabinet a Liberalilor și însuși directorul ziarului cu pricina (în cazul de față, *Evenimentul*) din moment ce și el se lasă mituit.

În clipa când *oculta* și-a atins scopul (șeful Liberalilor este arestat, calea spre succes a Socialiștilor este deschisă) are loc decontul – pe cel mai greu urmând să-l plătească ziaristul, căruia i se cere să facă un autodenunț, asigurându-i-se o pușcărie mai ușoară.

Criza de conștiință este una acută, abruptă. Căutând disperat o mână întinsă, nu găsește nici măcar un pai, de care să se agațe. În afara înțelegerii celui mai bun prieten, colegul de redacție Adrian Ene. „Mă simțeam izolat, marginalizat, hăituit. Aveam sentimentul că cineva mă urmărește tot timpul, ca o umbră, și-mi monitorizează mișcările. Când ieșeam pe stradă nu puteam scăpa de senzația că sunt filat, mă uitam în stânga și-n dreapta, mă întorceam, apoi îmi spuneam că asemenea gesturi riscă să mă dea de gol, și-mi continuam drumul ronțăind în mine scenarii întortocheate”.

Dintre toate scenariile, ca o ispășire de păcat, eroul alege pe cel mai dureros, pe cel fatal: se sinucide. Și, într-un fel, toată lumea e împăcată – chiar dacă directorul ziarului trebuie să-și dea demisia, iar Minodora, șefa de cabinet a Liberalilor, acceptă să facă autodenunțul, cu asigurările necesare.

Astfel se încheie prima parte a romanului: cu acest final-surpriză – spre care autorul a condus *ostilitățile* cu mână sigură și talent.

Partea a doua se datorează unei întorsături neprevăzute. Ana, fiica jurnalistului mort, descoperă în laptopul acestuia o pagină de jurnal, din care deduce că tatăl său nu s-a sinucis, ci a fost asasinat: „Am făcut destule compromisuri. Dar acum, gata ! Nu am de gând să cedez. Nu voi semna vreun autodenunț, pentru a oferi țara pe tavă socialiștilor, iar pe mine să mă acopere de căcat. Dacă acum sunt slab, și șantajul va continua. Trebuie să mă lupt să-l dau în vileag. Numai SRI-ul mă poate ajuta”.

Ana și-l face aliat la cauză pe jurnalistul Adrian Ene, devenit redactor șef, care preia cazul. Desigur, în strânsă colaborare cu SRI-ul. La care își aduce contribuția și verișorul Anei, Bogdan Rădăuțean, un tânăr specialist, aflat la studii în Anglia.

Din acest moment, lucrurile se desfășoară din ce în ce mai repede, precipitat, ca într-o veritabilă aventură polițistă. De fapt, avem de-a face cu un roman în roman, după toate regulile scrierilor polițiste: cercetări, anchete, urmăriri (cu emisari în străinătate) – într-o desfășurare palpitantă, la care sunt antrenate poliția și serviciile altor țări. Este descoperită adevărate identitate a lui Frantisek: Oleg Galbur care, în cârdășie cu încă vreo patru inși, formează o echipă de spionaj internațional, surprinsă momentan într-o vacanță la schi, undeva, la granița dintre Austria și Elveția. Nu lipsesc confruntările armate, luarea de ostateci, sacrificiul (moartea unui polițist-ostatec). În paralel, firma constructoare Mercedes confirmă, în urma unor analize, faptul că mașina ziaristului prezenta modificări (făcute clandestin, în România) ce puteau duce la accident. Multe, multe alte situații specifice sunt cuprinse în această a doua parte, asupra cărora nu insist. De altfel, nici nu trebuie, nu poate fi povestit un roman polițist. Ar fi o concesie prin care nu i s-ar face nici o favoare lectorului. Trebuie citit. Spre a ajunge la acest final-surpriză: asasinarea eroului principal.

Autorul stăpânește bine regula jocului, pe care îl agrementează cu echivocuri, enigme, suspansuri și exotism. Și-l interpretează cu stilul său personal – și viziunea sa artistică.

De astă dată, rotativa, schimbând flancurile de plumb, apelează la cealaltă *roată*, în care nu mai este vorba de desfășurarea unei vieți, ci de justificarea ei. Într-un fel, jurnalistul este reabilitat post-mortem, plătind cu vârf și îndesat păcatul comis. Apoi, lucrurile intră, și de această dată, în normal: „Ziarul *Evenimentul* continuă… publicarea unui lung șir de dezvăluiri, sub semnătura directorului publicației, Adrian Ene, care descriu contextul în care s-a produs asasinarea jurnalistului Daniel Rădăuțean”. Normalul unei vieți pe care același poet, citat la început, Jacques Prévert, o vede astfel, într-o poezie: „Viața cu afaceri merge înainte / Viața cu afaceri, viața cu afaceri / Viața cu morminte”.

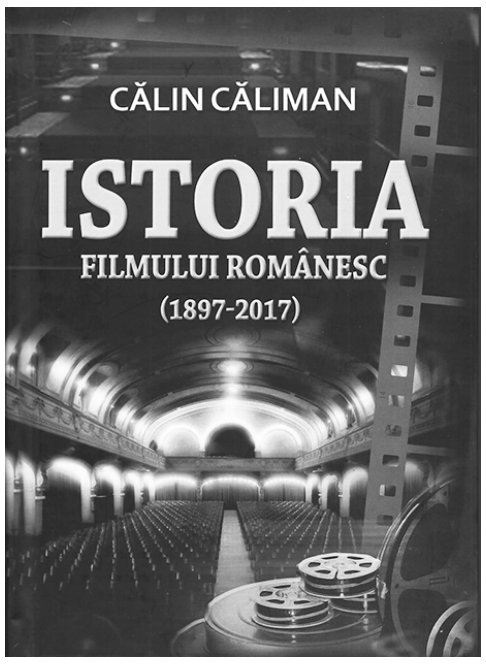
CĂRȚILE SUDULUI (VIII)

Titus Vîjeu

Douăsprezece decenii de film românesc

Prima ediție a *Istoriei filmului românesc* de Călin Căliman apărea la pragul dintre milenii (2000) la Fundația Culturală Română condusă de regretatul Augustin Buzura, în seria editorială consacrată artelor. Alături de istoriile dedicate teatrului (autoare Ileana Berlogea) sau literaturii (autor Dumitru Micu) cartea lui Călin Căliman așeza cinematografia română într-o desfășurare organică, căpătând în propunerea sa forma unui corp artistic viu, marcat de izbânzi și eșecuri dar cu aspirații notabile în direcția afirmării naționale și internaționale. Ca urmare, după ce a doua ediție apărea în 2010 la editura *Contemporanul - Ideea europeană* ne aflăm astăzi, sub aceeași egidă editorială, la una și mai cuprinzătoare, aducând „la zi" istoria filmului românesc. Perioada dintre 1897 (anul în care Paul Menu capta pe peliculă primele „vederi românești") și 2017 (când „Noul Cinema a dobândit un statut primordial în producția curentă") este analizată de harnicul critic și istoric de film (ce a marcat cu prodigioasa sa activitate cronicărească jumătate din nobila vârstă cuprinsă în cele douăsprezece decenii cinematografice) cu patosul cercetătorului dar și cu harul scriitoricesc al celui ce și-a propus să scrie „povestea cinematografiei naționale" de la origini până în prezent. Performanța este cu atât mai mare cu cât avem de-a face nu cu un prezent relativ, marcând în mare segmentul temporal în cauză ci cu unul absolut, determinat de chiar respirația clipei trimiterii manuscrisului la tipar. Sunt rare cazurile în care istoricul își asumă o atare sarcină dificilă. În cazul filmului, de exemplu, chiar dacă e vorba de „zilele noastre" precum ne asigură René Prédal (*Histoire du cinéma français des origines à nos jours*, Nouveau Monde Editions, apărută la Paris în 2013) examinarea operelor cinematografice se oprește în 2008, lăsând un lustru de așteptare creațiilor realizate între timp). Și mai recenta *Historia del cine español*, scrisă de un pluton redutabil de critici iberici (Román Gubern, José Enrique Monterde, Julio Perez Perucha, Esteve Riambau y Casimiro Torreiro – editată în 2015 la Ediciones Cátedra) merge până în 2009.

Ca urmare suntem – grație lui Călin Căliman – posesorii unei viziuni integratoare a filmului românesc ce ne oferă sentimentul că avem în sfârșit de-a face „cu o producție curentă (...) destul de stabilă, cu un număr constant și valid de premiere anual, dar totul este în mișcare, nimic nu stagnează, de la o zi la alta se poate întâmpla orice, viața ne rezervă mereu surprize, deci incursiunea noastră în trecutul, prezentul și viitorul cinematografiei naționale nu poate fi decât o secțiune în mers a unui proces continuu" (pag. 730). La o astfel de strategie auctorială se referea observația legată de „corpul artistic viu" pe care-l investighează criticul nostru, care prin prestația sa de anvergură ne-a amintit gândurile lui Albert Thibaudet din prefața la *Histoire de la littérature française de 1789 à nos jours*. Amintind celebra frază a înaintașului său Sainte-Beuve („le critique n'est qu'un homme qui sait lire,et qui apprend à lire aux autres") el mergea mai departe, arătând că în afara dragostei față de literatură (în cazul dat) „nu există critică și nici istorie literară vie", adevăr ce se aplică desigur și altor arte, inclusiv cinemaului - căruia îi consacră rânduri oarecum mefiente în finalul marii sale cărți. „Nommer un film dans une histoire de la littérature est encore impossible et même contradictoire" – iată o frază din 1936 a lui Thibaudet pe care filmul s-a străduit s-o infirme. Cert e că, în cazul filmului românesc, avem strălucite exemple pe care Călin Căliman le pune-n valoare, fie că e vorba de *O noapte furtunoasă* (regizor Jean Georgescu), *La moara cu noroc* (regizor Victor Iliu), *Pădurea spânzuraților* (regizor Liviu Ciulei), *Bietul Ioanide* (regizor Dan Pița) sau de adaptări cinematografice ale unor cineaști tineri precum Șerban Marinescu, autor – între altele – al ecranizării *Moara lui Călifar* unde «în desfășurarea narațiunii devine operant fiecare detaliu de atmosferă, la această rigoare expresivă contribuind, deopotrivă, compozițiile actoricești, cadrul scenografic și imagistic, muzica (foarte funcțională, datorată lui Dorin Liviu Zahria), viziunea regizorală fiind foarte atentă la efectul de ansamblu al permanentelor „osmoze" între „compartimentele" faptului de artă"».

Am ales acest exemplu pentru a sublinia specificul operei cinematografice, urmărit întotdeauna de autor ca atribut esențial al artei a șaptea. Astfel, în cazul unui alt film (întâmplător, al aceluiași cineast, *Domnișoara Aurica*) contribuția directorului de fotografie Vlad Păunescu este eminentă «datorită măiestriei și harului, cu totul speciale, cu care luminează, decupează și „se mișcă" autorul, (...) modul în careși-a conceput „pasta grea" de griuri reci și apăsătoare, conturând o lume crepusculară: desenul portretelor în lumini, când grotesc-expresionistă, când suav și bacovian simbolistă; valoarea obiectelor în compoziția fiecărui cadru, decupând „oglindă în oglindă", realitate și simbol în același plan; planul larg, nervos, haotic al unui colț de cartier bucureștean, cu o lume mimând jalnic un Paris iluzoriu, în luminile licărinde ale cinematografului cu drame pasionale care „trec strada" la braț cu Domnișoara Aurica, devenind, treptat, realitate crudă, într-un grafism sec și monocrom, în care culoarea e alungită spre a face loc pustiului și lipsei de orizont; apoi mișcarea din secvența nunții, o mișcare fără contururi precise – inconștientă în haos – sugerată printr-o rotire a aparatului, suspendat parcă în aer, martor uluit al unei degradări treptate; toate acestea și multe altele au fost gândite și realizate impecabil» (pag. 395).

Am ales această frază imensă, aidoma unui plan-secvență, pentru că exprimă foarte exact sensul demersului întreprins în această istorie a filmului românesc, unde avem de-a face nu doar cu extinderea cronologică a celei de-a șaptea arte într-un perimetru istorico-geografic anumit ci și cu analiza superioară a unui atare fenomen în care discursul istoriografic intersectează estetica și teoria filmului într-o stilistică ductilă și neostentativă.

Cele aproape opt sute de pagini ale cărții lui Călin Căliman reprezintă încununarea unui ambițios proiect cultural, întemeiat pe autoritare surse documentare (citate cu onestitate în *Argument*) dar, mai ales pe contribuțiile personale: articole, cronici, fișe ale premierelor cinematografice, note de curs universitar din perioada prestațiilor academice ale autorului, ce merită din plin desemnarea ca Doctor Honoris Causa al uneia dintre universitățile ce au beneficiat de știința sa, împărtășită generațiilor de noi cineaști.

Ediția de față are un final deschis, impus de „continua metamorfozare" a filmului nostru și sperăm și noi, alături de autor, într-o viitoare continuare a acestei afectuoase *Istorii a filmului românesc* născută parcă din ideea generoasă a lui Albert Thibaudet ce considera că „un discurs despre istoria literară va menține această instituție, îi va asigura perpetuitatea, îi va restaura autoritatea, îi va denunța ereziile și-i va forma pe temeiul a ceea ce-i mai bun din trecut, noile generații..."

Același lucru se întâmplă și cu istoria celei mai tinere dintre arte iar Călin Căliman ne-o dovedește cu prisosință prin monumentala sa creație.

Calul care vorbește și alte „povestiri extraordinare"...

De când am aflat că „tovarășul Dulea avea ceva din Akaki Akakievici după ce i s-a furat mantaua" mă gândesc cu sincer regret că nu l-am întâlnit niciodată pe acest personaj gogolian care le-a făcut multe zile negre unor confrați cineaști – precum Laurențiu Damian, de la care am înțeles că domnul (mă rog, tovarășul) în cauză părea pogorât din *Mantaua* lui Nikolai Vasilievici deși, mai mult ca sigur el venea direct din căciula de blană a lui N. C. Poate de aceea era atât de revoltat aflând că o tânără regizoare propunea marii noastre cinematografii socialiste un film (musical !) în care calul (personaj principal de altminteri), vorbește, alături de celelalte animale, precum surorile și frățiorii din ferma lui Orwell. (Evident, asta cu Orwell o știm noi, reîntruparea lui Akaki Akakievici nu aflase de scriitorul britanic, deși istoria aceasta cred că se întâmpla cam prin... 1984 !

Calul vorbitor fusese conceput literar de Matei Vișniec iar cea care trebuia să-l înfățișeze spectatorilor era Tereza Barta. Despre această talentată cineastă am aflat multe lucruri ce țin de cariera sa transoceanică dar și de o biografie dramatică din aceleași *Cioburi de viață* reunite de Laurențiu Damian într-o carte de mare eleganță tipografică, tipărită de editura UCIN cu coperta și ilustrațiile excepționale ale lui Daniel Răduță.

Textele incluse în volum au fost inițial găzduite în cuprinsul lui 2016 pe blogul cineastului. N-am făcut parte între cei care să le fi parcurs atunci, în ritmul impus de autor. Și cred că e mai bine așa, să le am la îndemână (de fapt... la îndeochi), reunite și oferindu-mi șansa revenirii asupra unor pagini zguduitoare.

Esența cărții este bine surprinsă de Marilena Ilieșiu într-o pagină de introducere care ne avertizează că „ficțiunile sale cinematografice propun o mitologie vizuală a amintirii, a imaginii născute la incidența realității cu fantomele memoriei".

Mie mi s-a părut chiar că Laurențiu și-a construit aici propria sa „noapte americană", în care – de data aceasta – nu avem povestea nașterii unui film ci a nașterii unui cineast, care presupune și ea „*scriptwriting, production, direction, acting, camerawork, lighting, sound, continuity, music and score*".

Toate se află reunite în această carte ce devine treptat, din ce în ce mai vizibil, un film. Pe care l-aș trece fără ezitare la filmografia autorului, alături de documentarele sale de artă și de ficțiunile din *Rămânerea* și *Drumul câinelui*.

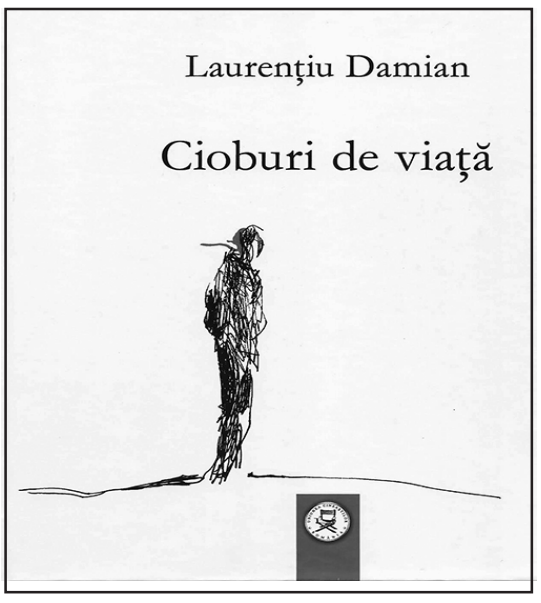
Autor total, el este aici scenarist, producător, regizor, cameraman, inginer de sunet și tehnician de lumini, autor al coloanei sonore, pentru care recuperează muzica pe care o interpreta cândva în hambarul bunicilor, folosind drept microfon un porumb depănușat și visându-se vedetă rock. N-a fost să fie și e foarte bine că și-a ratat cariera. Căci, din toate înfrângerile a învățat câte ceva. Au dovedit-o anii de gimnaziu, de liceu și de facultate pe care-i evocă necruțător. Iubiri adolescentine și iubiri profesionale, vizite în atelierele pictorilor din Pangrati cu ochii fermecați de lucrările lui Viorel Mărgineanu, Marin Gherasim și Silvia Radu ori ale lui Gheorghe Anghel, Ion Nicodim și Sorin Ilfoveanu. Călătorii prin lume, în mari orașe organizatoare de festivaluri cinematografice dar și la Tbilisi unde, îl întâlnește pe etern regretatul Serghei Paradjanov...

Între moartea acestui mare regizor și moartea aproape centenarei doamne Panaitescu dintr-un orășel dunărean există aceeași vină a violului. Căci statul totalitar acționează aidoma unui golan ce se bucură de toate avantajele libertății...

Totul se raportează la cinematograf. Profesorul Nițoiu care i-a chinuit copilăria cu lecțiile sale de vioară foarte contondente arăta ca bărbatul de pe afișul filmului *Eternity and a Day*, capodopera lui Angelopoulos. N-am văzut afișul dar bănuiesc că e vorba de Bruno Ganz, pe care autorul lui *Mia eoniotita ke mia mera* l-a solicitat pentru a înfățișa întâlnirea omului cu crudul Thanatos.

(À propos de Angelopoulos: m-am certat cu Laurențiu de o mie de ori și m-am împăcat de 999 și de fiecare dată pentru că amândoi îl iubim fără limite pe regizorul grec, preatimpuriu dispărut.)

Și mai ar fi (între altele, ca punte a viitoarei noastre reconcilieri) acea poveste în care Laurențiu o invită pe Clody Bertola să joace într-un film de examen. Iar marea, uriașa actriță a teatrului

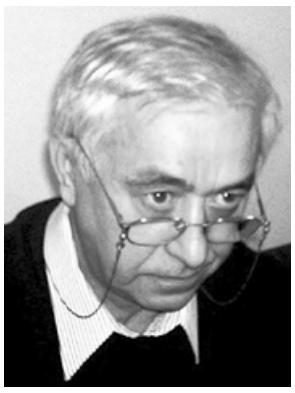
românesc acceptă, antrenându-l și pe enigmaticul Fory în mica aventură cinematografică numită *În jocul întoarcerii*. Numai că în noaptea dinaintea filmării ninsorile năpădesc Bucureștiul și tânărul cineast bate – după cinci ore de mers pe jos, prin nămeți la ușa actriței, sugerând suspendarea ședinței de filmare. Iar Clody refuză, mai ales că l-a convocat și pe Fory Etterle deja și cei trei străbat în șir indian, cu Clody în frunte trotuarul înzăpezit. „Când mi-a deschis ușa, Clody avea 65 de ani. Pe drum, la început avea vreo 40. Când a început să dea în noi cu bulgări nu o să vă vină să credeți, ba să credeți, avea 20 de ani !"

Eu chiar îl cred: pentru că aici Laurențiu îl confirmă pe Bergson care ne avertizează că „amintirea actualizată în imagini se deosebește profund de amintirea pură. Imaginea este o stare prezentă; nu poate lua parte la trecut decât prin amintirea din care a apărut".

Și astfel vin spre noi bunicii, părinții, mătușile, profesorii și colegii, confrații cineaști și simplii trecători prin viața sa agitată. Chiar și locotenentul care descoperă în timpul stagiului cu termen redus al autorului că există o carte numită *Toamna patriarhului* formată din fraze interminabile și pe care Laurențiu o citea cu nesaț la lumina lanternei, sub pătură, până la capăt când „zgomotul rachetelor și (...) dangătul clopotelor triumfătoare anunțau întregii lumi vestea binefăcătoare că, în sfârșit, timpul de nemăsurat al eternității se terminase".

Marele columbian, al cărui nume se afla pe coperta cărții, declara că adevărata sa vocație era cea de prestidigitator. Și, într-adevăr, toate cărțile lui Gabriel Garcia Marquez vădesc faptul că printr-un șiretlic doar de el știut timpul se-ntoarce spre noi din cotloanele în care părea a se fi ascuns pentru totdeauna.

Din fericire există pe lume astfel de oameni, care știu să-l captureze ca pe un tigru ascuns în inima junglei. Georges Méliès a fost primul om din istoria filmului care ne-a dovedit o astfel de aptitudine secretă. Și din fericire a fost urmat de alți cineaști capabili să dovedească faptul că viața nu e doar luptă pentru supraviețuire ci și magie. S-ar putea ca Laurențiu Damian să fi aflat acest lucru încă în copilărie, când calul tatălui său (tânărul ofițer de grăniceri ce-și lua fiul în misiunea de patrulare) îi va fi șoptit într-una din serile petrecute pe malul Dunării că infernul și paradisul există chiar aici pe pământ și așteaptă să fie înfățișate-ntr-o carte.

Lucian Mănăilescu, poet, jurnalist, fotograf, licențiat în Istorie, s-a născut la 11.11.1951 în comuna Siriu, județul Buzău. A debutat în 1968, în revista „România literară”, iar debutul editorial s-a produs în 1997, cu volumul *Cartea junglei* (*fabule politice).* A fost redactor-șef al revistei *Fereastra*, care și-a încetat apariția din lipsa fondurilor de la organele diriguitoare din Mizil, unde apărea. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din 2006, Filiala Bacău. În același an, în *România literară*, Constanța Buzea scria: „Să fim atenți la numele poetului, să-l respectăm și să ne scoatem pălăria ori de câte ori ne face cu simplitate veritabile daruri”. Darurile sale sunt de poezie, eseuri, interviuri: *Lacrimi de Murano* (2001), *Rememorări* (2004), *Ultima eră glaciară* (2006), *Am auzit că viața e frumoasă* (2009), *La început a fost umorul* (2011), *60* (2011), *Atrocitățile fericirii* (2015), *Ferestre literare* (2016), *Fractali* (2017). Prin scrierile și activitatea sa culturală febrilă, Lucian Mănăilescu este o puternică și acută conștiință a timpului său, înregistrând sensibil și dureros degringolada lumii de azi, în versuri percutante, vibrante, cu o radicalitate bine individualizată, pe linia marii poezii române contemporane. (**Victoria Milescu**)

Lucian Mănăilescu

CU UNGHIILE ÎNFIPTE ÎN CARNE

Patria mea de oameni s-a ticăloșit,
alergând din spital în spital, cerșindu-și
memoria și dreptatea sau drămuindu-și
banii de pensie, numărați zilnic,
cu degetele tocite de așteptarea
miracolelor care vin, precum americanii,
mereu foarte târziu...

Nici Dumnezeu nu mai este român, își
construiește catedrale de aer printre spitale
și școli în ruină și ne spune cât de fericiți
sunt cei săraci cu duhul...

În locul cerului, cineva a lipit un vitraliu
albastru-vâscos, pictând gratii
și stele dincolo de care se întind
hectare de trudă și căpșuni neculese,
unde speranța înseamnă un eurocent
pentru zilele cenușii ale întoarcerii
la sărbătorile din străinătatea numită „acasă”

Oameni cu degete prelungi, pianiști ai
clapelor negre, zvârlugi apetisante,
primari îmbălsămați în urne de vot
și doctori ai duioșiei pragmatice
survolează realitatea și ne privesc de sus,
mirându-se de tencuiala furnicilor,
ce cară bucată cu bucată, soarele orb
al cetății în întunericul luminos de sub frunte.

Obosit și bătrân, contaminat de maladia
celor ce se cred păsări, voi urca, în curând,
cu toată viața netrăită în spate,
Muntele Melcului, emigrând în țara mea
de cocori albaștri, de fluturi și nori,
și voi dormi, cu unghiile adânc înfipte în carne,
sub ninsorile ei viscolite...

JOC CU SPÂNZURĂTOARE

Sub cerul de pânză roșie și ovații
se joacă jocuri *de-a Patria*;
se inventează șuruburi care nu folosesc
la nimic, arbori cotiți și zaruri ale norocului...

Viața alunecă printre umbre, în piețele publice
levitează Ane cu catedrale pe umeri,
cineva uită să plângă, altcineva
fluieră, altcineva sapă șanțuri în osul frunții.

Mulțimile stau cu mâinile întinse a rugă,
în timp ce frânele mașinilor scâncesc
bâjbâind după străzile unei geometrii delirante,
drapelele flutură frenetic și cuvintele
se aud într-o limbă moartă...

O adolescentă traversează Calea Lactee,
de la ferestrele unui bloc turn
un om oarecare, orb ca Homer,
sătul să tot privească în gol,
își imaginează o frânghie și răbdător
începe să se legene, măsurând timpul
care i-a mai rămas de murit...

ȚARA SURDO-MUTĂ

În țara mea surdo-mută
trâmbițele megafoanelor
anunță o nouă epocă de aur
în timp ce lucrurile
se holbează la oamenii
care orbitează în jurul planetei,
căutând Americi nedescoperite
și stele mov, de unde televiziunile
transmit în direct
vești despre raiul căpșunilor

În țara mea interzisă îngerilor
flutură drapele și iluzii,
fericirea se vinde ambalată
în pungi de plastic,
se dansează după ropotul ploii,
nici un sentiment nu e interzis
și lumea e veselă
ca la o nuntă de la care a fugit mireasa...

DEPLASAREA SPRE ROȘU

Nu mai avem amintiri glorioase,
le-am pierdut
în pustiul de zile și nopți,
visând viitorul
printr-un ochean întors

Nu mai știm pe care hartă e
Patria, afișele de pe ziduri
nu mai urlă: *Libertate, te iubim !*
Ori învingem ori murim !...”

Am uitat fluviul de oameni, pietrificat
în prundișuri secetoase,
memoria noastră a devenit blondă !

De la o vreme democrația e
o dictatură cu amortizor
îndreptată spre tâmpla universului
care se deplasează spre roșu...

MEMORIE COMUNITARĂ

Vine o primăvară
amnezia fulgilor de zăpadă care
ne împușcă în tâmplă

Vă mai amintiți de teroriștii
care trăgeau din orice poziție ?
De adâncul găurilor negre ?
De activiștii săraci și cinstiți
Ai comunismului cu față umană ?

„Unde ne sunt teroriștii,
stimați tovarăși ?”

Acum, când ceasul de aur al națiunii
atârnă în buzunarul amneziei,
despre complicități trebuie să vorbim
numai de bine...

De gâtul de lebădă al spânzurătorii
se vor auzi, în curând,
noile imnuri !

SEZONUL IEPURILOR

Prin umbrele de la marginea orașului
trece adeseori jumătate de iepure șchiop
călare pe jumătate de om politic.

E trist și i s-au înfundat urechile
de cuvintele profesorilor de limba română,
care pun virgule și ghilimele când nici nu te aștepți.

Îl dor dinții înfipți în beregata pământului
și se plânge că asudă, din noapte în zori,
plimbându-și taraba pe ulița binelui
comunitar, ce i se prelinge printre degete
în fiecare campanie electorală.

De-aia nici nu-i suportă pe deștepții
ăia, care în loc să muncească și-au
pierdut timpul prin facultăți
bâjbâind după cai verzi pe pereți și
scriind cărți, chiar dacă, pentru asta,
nefiind în pușcărie, nu le reduce nimeni pedeapsa.

Jumătatea de iepure șchiop
călare pe jumătate de istorie
pe care o ține minte, de la corijență,
a început să ronțăie statuia unui morcov
votând cu mâinile sus
inepțiile tragice ale fragilității memoriei.

După care se dă de-a dura după umbra lui
cu urechile lungi și pios ia o lingură de icre negre
de pe tava cu colivă a indemnizației de nemurire.

CÂINELE

Câinele înfometat scheaună
în urechile generalului în timp ce
prin stomacul lui defilează
divizii de umbre negre
cu dinții sclipind în întuneric.

Un câine al foamei adoarme
indiferent și bătrân
în visul generalului
și generalul urcă glorios la tribună
să-și țină discursul istoric:

„În curând mitralierele
vor vopsi totul în roșu
și oamenii au să se sature
de libertate și fericire !”

Umbra câinelui mârâie
în gândul generalului
și generalul se enervează
și latră...

Savantul Ioan Athanasiu – personalitate marcantă a epocii sale

Prof. univ. dr. Nicolae CONSTANTIN

În galeria personalităților științifice românești de la începutul secolului XX, Profesorul Ioan Athanasiu – *de la a cărui naștere se împlinesc 150 de ani* – ocupă un loc special prin opera sa științifică, didactică și socială, precum și prin exemplul său de savant-patriot. Prin contribuțiile sale la dezvoltarea științelor fiziologice, organizarea învățământului superior, crearea de instituții și publicații culturale, implicarea în acțiunile de ridicare a gradului de civilizație a populației, Profesorul Ioan Athanasiu a rămas în istoria țării noastre ca personalitate-model a epocii sale. El ocupă un loc special și în galeria înaintașilor care au contribuit la progresul medicinii veterinare și la conducerea Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România.

Născut la 27 aprilie 1868, în localitatea Sascut din fostul județ Putna (actualul județ Bacău), Ioan Athanasiu a fost mezinul unei familii de șase copii a preotului Theodor Athanasie și Ecaterinei Tănase. Și-a petrecut copilăria și a urmat cursurile claselor primare în localitatea natală și apoi gimnaziul la Bacău.

În octombrie 1885, când încă nu împlinise 18 ani, Ioan Athanasiu este admis, ca bursier, la Școala Superioară de Medicină Veterinară din București, unde – după cinci ani de studii – își susține lucrarea de licență (1890) și apoi obține diploma de medic veterinar (1891). După efectuarea stagiului militar, este numit medic veterinar al orașului Constanța și, după doi ani de practică profesională, devine Șef de lucrări la Catedra de Fiziologie a Școlii Superioare de Medicină Veterinară. În 1894 câștigă prin concurs o bursă acordată de statul român pentru specializare în domeniul fiziologiei la Facultatea de Medicină din Paris și la College de France (1895-1898). Revenit în țară (1898), este numit Profesor suplinitor la Catedra de Fiziologie și Histologie a Școlii Superioare de Medicină Veterinară, iar în 1902 pleacă din nou în Franța unde i se oferă poziția de Vice-Director al Institutului Internațional de Fiziologie „Etienne Jules Marey", funcție pe care o onorează până în anul 1905.

La stăruințele renumiților profesori Gheorghe Marinescu, Dimitrie Voinov, Paul Riegler și la solicitarea oficială a lui Spiru Haret, Ministrul Instrucțiunii Publice, Profesorul Ioan Athanasiu demisionează de la conducerea Institutului Marey în anul 1905 și revine în țară unde este numit Profesor titular la Catedra de Fiziologie comparată de la Facultatea de Științe a Universității București, funcție îndeplinită în paralel (cumul) cu cea de profesor de fiziologie de la Școala Superioară de Medicină Veterinară din București.

În anul 1906, Ioan Athanasiu fondează, împreună cu profesorii Ion Cantacuzino, Gheorghe Marinescu și Dimitrie Voinov, *Societatea de Biologie* (cunoscută în epocă și sub denumirea de *Reunion Biologique de Bucarest*), îndeplinind funcția de Secretar al acestei societăți științifice până la sfârșitul vieții.

În anul 1907 este numit Director (funcție echivalentă atunci cu cea de Decan) al Școlii Superioare de Medicină Veterinară (1907-1910) și, din această poziție, reușește să-l convingă pe Spiru Haret să introducă în parlament proiectul *„Legii de reorganizare a Școlii Superioare de Medicină Veterinară"* (rămasă în istorie și sub denumirea de *Legea Haret – Athanasiu)* în baza căreia se pregătea, de fapt, transformarea Școlii Superioare de Medicină Veterinară în facultate de medicină veterinară (eveniment realizat în anul 1921).

În semn de recunoaștere a valoroasei sale activități științifice, în anul 1911 este ales membru corespondent al Academiei Române, iar în perioada 1915-1920 îndeplinește funcția de Rector al Universității din București. În condițiile grele generate de primul război mondial, în timpul refugiului Universității București la Iași (1917), fondează revista *Renașterea Română* pe care o conduce și o finanțează până în anul 1921. În paginile acestei publicații de știință, cultură și educație, Profesorul Ioan Athanasiu publică numeroase articole dedicate ridicării gradului de civilizație a neamului românesc și aduce argumente de ordin științific pentru prevenirea pelagrei și alcoolismului, „două flageluri care macină populația săracă".

În perioada 1921-1925 face mai multe deplasări în străinătate (Paris, Leiden și Bruxelles) pentru a cerceta în laboratoarele de fiziologie bine dotate, unde putea beneficia de aparatura necesară experimentelor sale științifice.

Însă, în anul 1925 apar primele semne de boală și sănătatea sa începe să se deterioreze rapid, motiv pentru care în 1926 este nevoit să se interneze într-un sanatoriu la Paris. Conștient de evoluția bolii sale necruțătoare, în vara aceluiași an 1926 se decide să revină la București, unde încetează din viață în dimineața zilei de 20 iulie.

Avea doar 58 de ani ! Lăsa în urma sa o operă științifică valoroasă și o școală de fiziologie la care s-au format mari personalități științifice române din domeniile biologiei, medicinii omului și medicinii veterinare .

Creația științifică a Profesorului Ioan Athanasiu

În personalitatea savantului Ioan Athanasiu s-au regăsit, într-o complementaritate fericită, calitățile profesorului, cercetătorului performant și intelectualului-patriot implicat în multiple aspecte sociale și educative ale țării.

Contribuțiile originale la dezvoltarea fiziologiei ocupă partea centrală a operei sale științifice, iar unele dintre rezultatele cercetărilor efectuate atunci, în mai multe subdomenii ale acestei științe, au rămas ca date de referință a căror valabilitate este păstrată și în prezent.[1] In esență, obiectivele activității sale științifice au vizat problemele majore pe care fiziologia, știință aflată în permanentă evoluție, le punea ca provocare pentru comunitatea științifică a epocii sale. Astfel, Profesorul Ioan Athanasiu a abordat, singur sau în colaborare, domenii majore ale fiziologiei, aducând contribuții remarcabile la cunoașterea fiziologiei mușchilor, circulației sângelui și limfei, funcțiilor ficatului, proceselor bioelectrice din sistemul nervos și mușchi, homeostaziei termice a organismelor, metabolismului energetic și valorii nutritive a unor alimente.[2]

Cercetările sale referitoare la perfecționarea și standardizarea aparaturii de cercetare necesară investigării funcțiilor organismului au reprezentat obiectivul principal al eforturilor sale creatoare din perioada 1902-1905 când a lucrat la Institutul Marey. Rezultatele cercetărilor sale privind *metoda grafică și cronofotografia* au fost comunicate la Congresul Internațional de Fiziologie ținut la Bruxelles în 1904 și apoi publicate cu scopul declarat ca „ele să fie folosite de laboratoarele de fiziologie din toată lumea". Tot la Institutul Marey, Ioan Athanasiu a efectuat cercetări remarcabile de *mecanică fiziologică* (înregistrarea directă sau prin transmisie pneumatică a funcțiilor mecanice ale anumitor organe) și a reușit, primul în lume, să *cinematografieze mișcările cililor vibratili.* Publicațiile sale științifice și calitățile de cercetător de excepție i-au fost remarcate de timpuriu de comunitatea științifică a epocii sale, fapt ce explică acceptarea lui ca membru al *Comisiunii Internaționale a Fiziologilor* când abia împlinise vârsta de 35 de ani, Ioan Athanasiu fiind singurul român (și cel mai tânăr) dintre cei 21 de membri ai acestei prestigioase structuri științifice.[3]

Ca recunoaștere a valorii operei sale științifice și pentru consacrarea poziției sale în cadrul comunității științifice internaționale, Statul Francez i-a atribuit savantului român înalta distincție *Legiunea de onoare*.[4] De acum, timp de peste două decenii, Profesorul Ioan Athanasiu a colaborat nemijlocit cu personalități ale elitei fiziologiei europene care au dominat cunoașterea științifică în domeniile medicinii și biologiei de la începutul sec. XX.

Una dintre temele de mare interes științific și cu mare impact social în epocă abordată de Profesorul Ioan Athanasiu în perioada 1912-1914 a fost identificarea mecanismelor funcționale prin care se produc efectele nocive ale ingestiei de alcool. Într-o suită de opt lucrări științifice publicate pe această temă, el a reușit să obțină informații științifice care și astăzi stau la baza arsenalului de măsuri de prevenție și combatere a alcoolismului.

În sinteză, deși opera științifică a savantului Ioan Athanasiu nu a putut fi încă pe deplin inventariată de istoriografii săi, totusi s-a reușit până în prezent identificarea a 131 de lucrări științifice apărute în prestigioase publicații științifice ale epocii sale, trei tratate de specialitate (colaborări internaționale) și mai multe ediții ale cursurilor sale de fiziologie.[5]

Este un fapt cunoscut in istoria științelor care consemnează un fenomen rar dar important pentru dezvoltarea comunităților științifice, anume **formarea școlilor științifice**. Acestea sunt generate de atracția specială exercitată de ideile avangardiste ale unei mari personalități asupra colaboratorilor sau chiar asupra mai multor membri ai unei comunități științifice. Într-o scoală științifică autentică, discipolii se inspiră din modelul mentorului și apoi continuă să dezvolte creator stilul de lucru și ideile acestuia. Din acest punct de vedere, **Profesorul Ioan Athanasiu a fost un strălucit creator de școală pentru științele fiziologice din România**.[6] Stilul său de lucru (rămas legendar în domeniu !) și cercetările sale de fiziologie experimentală realizate în vechiul Institut de Fiziologie (din str. Enei) al Facultății de Științe au modelat formarea colaboratorilor săi, care la rândul lor, au devenit personalități științifice renumite și au ilustrat catedrele de fiziologie ale facultăților de medicină din Iași (Vasile Răscanu), Cluj (Dimitrie Călugăreanu), Timișoara (Marin Popescu), București (Ion Drăgoiu, Ion Nițescu), Facultatea de Medicină Veterinară (Gheorghe Nichita) și de Biologie (Stefan Niculescu, G. Teodorescu).

Contribuțiile Profesorului Ioan Athanasiu la dezvoltarea învățământului superior

Informațiile documentare referitoare la viața și opera profesorului Ioan Athanasiu susțin faptul că acesta poseda acea prețioasă calitate nativă numită în mod obișnuit *vocație sau talent pedagogic de excepție*.[7] La cursurile sale, audiența era formată nu doar din studenții și colaboratorii săi din catedră, ci și din alți profesori universitari, medici, biologi, farmaciști, chimiști și chiar oficialități și simpli admiratori. Emblematic în acest sens a fost cursul inaugural la Facultatea de Științe ținut în 1905 în Aula Universității București la care au fost prezenți și Regele Carol I și Ministrul Instrucțiunii Publice Spiru Haret, curs despre care presa vremii[8] consemna: „Profesorul Athanasiu a fascinat întregul auditoriu... La sfârșit, Regele și-a îndreptat pașii către vorbitor și cu mâna toată întinsă, gest rar la Regele Carol I, i-a strâns mâna felicitându-l și urându-i să-și îndeplinească misiunea **tot așa de captivant, întotdeauna ca acum**". Astăzi putem specula că, prin această participare, Ministrul Spiru Haret a dorit să demonstreze public că numirea Profesorului Athanasiu ca Șef al Catedrei de Fiziologie și Director al Institutului de Fiziologie a hotărât-o pe baza excepționalelor calități de profesor și om de știință ale acestuia.

De fapt, istoria fiziologiei avea să demonstreze că Profesorul Athanasiu, conștient de înaltele sale îndatoriri, s-a dedicat cu toată responsabilitatea slujirii învățământului superior românesc.[9] Stau mărturie *contribuțiile sale la organizarea de instituții (și alte structuri) universitare bucureștene*, așa cum sunt: reorganizarea Școlii Sperioare de Medicină Veterinară (1909), dezvoltarea acestei instituții și transformarea ei în facultate (1921), modernizarea vechiului Institut de Fiziologie pe care l-a transformat într-un autentic centru de cercetare și specializare în domeniu (1905-1925), înființarea noului Institut de Fiziologie în actuala Facultate de Biologie (demers realizat partial din cauza decesului survenit în 1926), conducerea operativă a Universității București[10], în calitate de Rector (1915-1920), inițierea proiectului unui grandios campus universitar pentru studenții bucureșteni (Proiectul *Cetatea Universitară* elaborat în 1924 împreună cu Vintilă Brătianu – rector și Zamfir Brătescu – Secretar de stat) ș.a.[11]

Activitatea civică a Profesorului Ioan Athanasiu

Profesorul Athanasiu a fost și o personalitate a vieții publice din România care a militat pentru implicarea mai eficientă a intelectualității (inclusiv a studențimii) în efortul național de ridicare a gradului de civilizație și bunăstare a societății românești. În unele conferințe ținute la Ateneul Român și prin numeroasele articole publicate în presa vremii, în special în revista *Renașterea română*, Profesorul Ioan Athanasiu a pledat, aproape cu obstinație, pentru necesitatea emancipării *păturii țărănești,* categoria socială cea mai profund afectată de sărăcie și, de asemenea, clama obligația statului de a proteja studenții săraci, în special pe cei proveniți din mediul rural.

În conferințe intitulate sugestiv, precum: *Hrana țăranului român*; *Hrana soldatului în campanie*; *Valoarea alimentară a porumbului*; *Pretinsa valoare nutritivă a alcoolului*, fiziologul Ioan Athanasiu aducea în atenția societății românești argumente științifice privitoare la pericolul reprezentat de alimentația deficitară calitativ și cantitativ, precum și asupra consecințelor dezastruoase ale alcoolismului. El afirma: „Țăranul român este amenințat de degradare… alcoolul și porumbul sunt două flageluri care bântuie populația noastră rurală, în special cea de la munte".

În demersurile sale civice, Profesorul Athanasiu avea convingerea că studențimea reprezenta, în acele condiții socio-economice ale țării, componenta cea mai dinamică a intelectualității românești capabilă să disemineze un mesaj iluminist în rândurile populației: „mergeți, dragi studenți, și risipiți ceața care domnește atât de deasă asupra acestei păturI".[12]

În anul 1918, în preajma înfăptuirii unității noastre naționale, Profesorul Ioan Athanasiu semnează, în calitate de Președinte al Asociației Profesorilor Universitari din România (APUR), ***Proclamația către Românii de pretutindeni*** prin care mobilizează concetățenii spre depășirea condiției neamului de până atunci caracterizată prin „diviziune, oprimare, umilință și resemnare".

Un alt demers civic important pentru cultura națională a fost fondarea de către Profesorul Athanasiu a *Societății Cartea Românească*. Printre argumentele aduse pentru necesitatea înființării acestei societăți culturale, Profesorul Ioan Athanasiu (în calitate de președinte și prim-acționar al acesteia), declara: „nu avem cărți de popularizare a științelor, nu avem cărți de școală cum trebuie, de aceea marea masă a populației trăiește cu același capital de credinți greșite, de superstiții și rutine care vin de la cele mai vechi generații de strămoși".[13]

Contribuțiile Profesorului Ioan Athanasiu la dezvoltarea bazelor deontologice și principiilor etice ale profesiei sale se regăsesc și în activitatea sa de Președinte al Societății (științifice) de Medicină Veterinară, precum și în înființarea (împreună cu profesorii A. Locusteanu, P. Riegler, N. Filip și Dr. I. St. Furtună) a Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România (29 iunie 1914) al cărei Statut prevedea, printre altele, „cultivarea simțămintelor de stimă, confraternitate și susținere colegială… în apărarea intereselor profesionale".

Spirit analitic și implacabil apărător al adevărului și dreptății, Ioan Athanasiu nu a rămas indiferent nici față de unele nedreptăți istorice petrecute în lumea academică din afara țării. De aceea, în anul 1925, el se afla în fruntea grupului internațional de 16 oameni de știință care au protestat în presa franceză împotriva „marei nedreptăți comise împotriva ilustrului fiziolog francez E. J. Marey de către cei care pretind a-i contesta meritul de a fi creat metoda cinematografică și inventat primul cinematograf. Metoda cinematografică și primul cinematograf sunt opera lui Marey și reprezintă încununarea unei munci perseverente de aproape jumatate de secol. El a creat fotografia animată sau cinematograful. După moartea lui Marey (1904), Domnii A. și L. Lumiere pretind a fi inventatorii..."

Modul în care era percepută în societatea românească activitatea civică a Profesorului Ioan Athanasiu a fost reflectat și de presa epocii sale. Astfel, în revista științifică *V. Adamachi*, în numărul din august 1926, se consemna: „Fire cinstită, de o corectitudine exemplară, era tipul savantului apusean, atât de rar la noi. Ținându-se departe de intrigile politice, cuvântul lui era cuvânt și te puteai bizui pe el... Un om adevărat, condus în viață de principiile morale cele mai înalte".

Acesta a fost profilul intelectual și moral al Profesorului Ioan Athanasiu, un model peren pentru generațiile care i-au urmat.

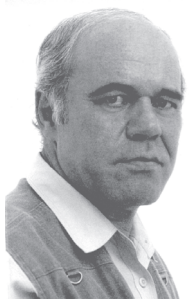
---

[1] I. Athanasiu, *Ergographe double a bille*, în „Travaux de l'Association de l'Institut Marey", Tome II, Paris, 1910.
[2] N. Constantin, *Viața și opera Profesorului Ioan Athanasiu*, Editura Medicală Veterinară, București, 1998; Gh. Nichita, *10 ani de la moartea profesorului I. Athanasiu,* în „Buletinul Asociația Generală a Medicilor Veterinari din România", XLIX, nr. 3-4, 1937.
[3] A. Chauveau, H. Kroneker, I. Athanasiu, A. Waller, E. Errera, *Travaux de l'Association de l'Institut Marey*, Ed. Masson, Paris, 1905.
[4] N. Constantin, *op. cit.*; Gh. Nichita, *op. cit.*; N. Varachiu, *Ioan Athanasiu. Personalități din trecutul medicinei veterinare*, vol. I, București, 1987, p. 89.
[5] N. Constantin, *op. cit.*
[6] *Ibidem*; Gh. Nichita, *op. cit.*; I. Poenaru et alii, *75 de ani de la întemeierea învățământului medicinei veterinare în România*, Edit. Universității București, 1931.
[7] N. Constantin, *op. cit.*; Gh. Nichita, *op. cit.*; P. Riegler, *Savantul fiziolog veterinar Ioan Athanasiu*, în „Arhiva Veterinară", nr. 5-6, 1926.
[8] St. Stelian, *Savantul-Profesor Ioan Athanasiu – geniala figură a profesiei noastre*, în „Revista Dreptul nostru", vol. XVIII, nr. 7-8, 1942.
[9] C. Simionescu, N. Moroșanu, *Pagini din trecutul medicinei veterinare românești*, Editura Ceres, București, 1984; O. Vladuțiu, A. Rigani, *Contribuții la progresul științelor medicale veterinare*, Asociația Medicilor Veterinari din România, 1994, p . 22.
[10] Ov. Bozgan, *Universitatea din București: 1864-1990*, Editura Universității București, 1994.
[11] I. Poenaru et alii, *op. cit.*; N. Constantin, *op. cit.*
[12] Gh. Nichita, *op. cit.*
[13] *Ibidem.*

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (X)

Între topos și atopos

Florin Costinescu – poetul „lăsat singur în fața Adevărului”

Florentin Popescu

Florin Costinescu, un nume bine și temeinic impus în literatură încă înainte de 1989, se apropie – iată ! – de o vârstă rotundă (s-a născut la 16 mai 1938 în Slobozia – Ialomița). O vârstă care este în general cea a bilanțurilor și a unui necesar popas pentru a privi în urmă la ceea ce ai realizat, ce ai fi putut realiza și n-ai reușit și, în genere a seninătății și calmului cu care îți poți privi contemporanii, colegii și prietenii.

Acest scriitor, care a practicat în tinerețe și până la pensionare, cu o rară și de admirat devoțiune, ziaristica, n-a mai apucat sa fie publicat în renumita (prin anii 60-70 ai veacului trecut) colecție „Luceafărul” în care au debutat aproape toți poeții Generației numită mai târziu „Generația ’60", de la Nichita Stănescu și până la Daniel Turcea, de la Adrian Păunescu și Ana Blandiana și până la Gheorghe Pituț, Gheorghe Istrate și alții, colecția amintită dispărând la începututl anului 1970, o dată cu reorganizarea sistemului editorial. Dar, deși n-a apărut acolo, spiritul generației cu pricina s-a păstrat și în al său volum *Adierea tărâmului* (1972), care îl circumscrie pe autor fără nicio îndoială în plutonul larg al poeților care aduceau un suflu nou în lirica românească – atât prin vigoarea discursului cât și prin prospețimea imaginilor și – mai ales ! – a viziunii despre lume și literatură.

Ceasul a bătut atunci o oră astrală și pentru acest bard, care avea să publice ulterior (la răstimpuri potrivite, nici prea scurte pentru a trezi suspiciunea criticilor și a cititorilor, dar nici prea lungi pentru a da naștere la întrebări legate de resursele sale poetice) volume ce s-au bucurat de unanime aprecieri, fiind, ca atare, comentate de condeie autorizate în domeniu. Ba mai mult, sufletul său inocent s-a simțit atras și de lumea copilăriei, poetul scriind și publicând mai multe plachete de versuri inspirate de vârstele noastre cele mai frumoase și mai nevinovate.

Adierea tărâmului (1972), *Ramura de veșnicie* (1974), *Numărătoarea de aștri* (1977), *Totdeauna iubirea* (1979), *Marele semn* (1980), *Până la galben* (1981), *Imperiul de corali* (1986), *Cercul și inocența* (1987), *Nașterea zilei* (1989), *La umbra Corintului* (1995), *101 poezii* (2001), *Secunda eternă* (2008), *Nuferi blestemând* (2010), *Sisif, dezlegarea de vină* (2013), *Clipa și amfora* (2015), apoi *Călătoriile lui Bogdan Năzdrăvan* (1978), *Cum se dau nume copiilor* (1983), *Cine l-a văzut pe Zdreanță* (1990), *Cele patru păsări ale zilei* (1991), *Ronțăilă e cu noi* (1995), *Ulisia* (2010), la care se adaugă volumul *Convorbiri cu Florentin Popescu* (2015) formează astăzi o operă dacă nu foarte bogată în orice caz foarte diversă, interesantă și valoroasă, un „bilanț” literar care-l legitimează și-l acreditează pe autorul ei drept o personalitate mai mult decât remarcabilă în galeria scriitorilor noștri contemporani. Ca atare, pe lângă dicționarele și istoriile literare care s-au scris până acum și care i-au comentat creația și cele viitoare vor trebui să-i acorde un capitol și un spațiu pe deplin meritate, chiar dacă, prin absurd, am presupune că de azi încolo Florin Costinescu n-ar mai publica niciun volum. Dar așa ceva nu credem să se poată întâmpla de vreme ce acest polivalent autor este prezent cu scrieri în presa literară, iar fântâna inspirației lui pare a fi departe de a seca.

Trecătorul și alte poeme (Editura eLiteratura, București, 2017) vine să reconfirme demonstrații și virtuți mai vechi și recunoscute de către toată lumea, dar și să confirme ceea ce în texte mai de demult abia se putea întrezări: ancorarea poetului în realitatea (socială, literară) din imediata sa vecinătate, probabil un reflex al gazetarului de odinioară, bun și neobosit observator al faptelor și al oamenilor.

Să ne explicăm.

Trecătorul, poemul care dă și titlul cărții și a fost așezat primul, ca un fel de prefață, ni se pare a fi o meditație asupra condiției umane în general. Poetul își îndreaptă gândul către „trecătorul” anonim care poate fi oricine și-l vede nu doar străbătând o stradă ori un drum, ci – prin timp – însuși necuprinsul Universului: „Trecătorul este mereu altcineva, / cu cât mai repede merge, / spre Lumina care l-a chemat, / spre întunericul care, înfrigurat, îl așteaptă, / el este mereu altul cu cât cineva de sus îl privește, / ocrotindu-l ca pe fiul neajutorat, / da, altul este trecătorul de la o clipă la alta, / pregătindu-și pasul următor el / înaintează mereu spre sine și spre altă identitate, / pe care târziu o descoperă și o trăiește / cu cât privirea înainte-i aleargă, căine de vânătoare, / descoperind spații necunoscute, / căutând încă fără să știe / în urmele lăsate pașii pierduți odinioară”. Iar ceva mai la vale, spre a se face și mai exact înțeles, poetul adaugă: „... alta este identitatea celui ce admiră / un tablou celebru, / uimindu-se de adâncimea propriei priviri, / nu mai vorbesc de cel care traversează / de la un capăt la altul un război mondial, / o molimă teribilă, dezastrele unor cutremure / sau timpul dragostei prăbușit peste el / precum gloria fumegândă a imperiului roman.”

Dacă ar fi să ne raportăm cam la tot ce a scris Florin Costinescu mai înainte, ar trebui să recunoaștem că de data aceasta avem a face cu ceva în întregime nou, cel puțin ca viziune, dacă nu și altfel. Câtă limpezime în expresie tot atâta profunzime în gândire. Câtă confesiune și observație tot atâta filosofie.

Nu mai puțin expresiv este și poemul următor, *Singur în fața Adevărului*, în care bardul se adresează cuiva necunoscut (poate iubitei sau mai degrabă Divinității, precum odinioară Arghezi sau Voiculescu), în cele din urmă realizând că însăși condiția lui de scrutător al adevărului și al sensurilor lumii este aceea a solitudinii: „M-ai lăsat singur / în fața Adevărului / și n-am avut cum să îngenunchez, / cum sa mă apăr, / să strig, / Avea ochii adânci, / ca o necruțătoare prăpastie, / respirația-i ardea totul în jur / nu erau focuri acelea, / un ospăț era – de singurătate / și frig...”

Cât privește textele grupate în primele cicluri ale cărții (*Trecătorul și alte poeme*, *Icoane pe aer*, *Eu am înclinat Turnul din Pisa*), acestea vin sa potențeze, ca adjuvante, liniile generale ale universului liric propriu acestui autor. E vorba de poezii de dragoste, dar și de meditație, ca și de un fel de panteism, de o cufundare a eu-lui poetic în natură și în toate cele ale Universului, scriitorul neîncetând să se bucure, ca un copil de miracolele lăsate de Dumnezeu pe pământ, de frumusețea anotimpurilor, a câmpiei, a pădurii și râurilor. Tuturor le înalță imnuri de bucurie și de lumină: „Puterea unui arbor e-a seminței, / a flăcării ce-o mistuie a zbor – zice el într-un loc (*Puterea*) – , cinstire, deci seminței care arde, / în rădăcini, în fructe și în flori, // Seminței care jertfa și-o asumă, / să crească trunchiul drept, neîncetat / într-un pământ ce nașterea i-o știe / pământ rodit, prădat ne-ngenuncheat, // Seminței ce și piatra o supune / cu forța ce-i e dată, a-ncolțirii, / cinstire deci, acestei aspre forțe / a permanenței și a nemuririi...”

În necontenitul și totodată fascinantul dialog purtat cu natura și Cosmosul, poetul vede cum „stelele citesc texte celebre” și-și îndeamnă contemporanii să „citească” până la capăt și cu multă atenție „Iarba lui Whit Whitman”, să se bucure de „Ora miresmei de tei”, să „asculte mersul stelei”, să se piardă „prin miresme și lanuri”, să simtă „Ființele verii” și să privească „izbucnirea de petale” din grădininile ce vin să ne amintească de faptul ca ne-am îndepărtat de farmecul livezilor și al grădinilor în primăvară, în vară și în toate anotimpurile: „Mă recunosc învins – a câta oară ? / De firul ierbii întors în primăvară, / de re-nvierea lui – și glorie și rugă, / de fuga lui spre ’nalt ce fugă ! // Învingător ca ele, perpetuând izbânda, / nu va cunoaște vreodat-osânda / de-a fi legat de lanțul neputinței, / el urcă-n cer chiar strigătul seminței.” (*Recunoaștere*)

În *Icoane pe aer*, poem ce dă titlul unui ciclu, descoperim și o sui-generis artă poetică: „Șei și scări, călăreții-s aproape, / vor trece-n curând învolburatele ape / ale tăcerilor noastre, sfintele, / să ne aducă cuvintele... // Vom împodobi cu ele, albe, filele, / să nu ni se usuce zilele, / să nu ni se clatine săptămânile, / să nu ne secе fântânile, // Le vom trimite apoi să ocrotească stelele, / să se joace cu ielele, să se roage cufundate-n smerenie / să aprindă lumini la ceas de vecernie. // Așa-s cuvintele noastre – sacră alcătuire / de cer albastru și nemurire, / icoane desenate pe aer, înmiresmate, / îngemănare pură de clipă și eternitate...”

Nu știm și nici nu suntem curioși să aflăm dacă Florin Costinescu vrea să acrediteze un nou gen de poezie „Invectiva”, însă ciclul cu acest titlu ne-a dus cu gândul la textele scrise pe vremuri de un Al. Vlahuță, de un Teodor Neculuță, de unii dintre pașoptiști, cei care ne-au lăsat o lirică așa-zis „socială” de o valoare îndoielnică: „satira”.

Satira, cultivată cu obstinație de un alt poet, Nicolae Dragoș, începe să câștige teren în ultima vreme fiindcă, slavă Domnului !, „subiectele” se află la tot pasul: în parlament și în afara lui, la Guvern, în anume medii sociale etc., etc. Iată că ea, satira, l-a atras și pe poetul nostru și titluri precum *Elegie la piedestalul primarului general*, *Să vezi și să te crucești*, *Papagalii demnitari*, *Gogomănia creatoare*, vorbesc de la sine. De remarcat că, având mult umor, Florin Costinescu reușește să „îmbrace” subiectele în haine potrivite, ceea ce le face, până la urmă, agreabile.

Capşa

Lia Maria Andreiță

Când se topește zăpada, pământul este trist. Și cerul este trist, vărgat ca un țol de bumbac dintr-o casă săracă, pe care femeia nepricepută, după ce l-a spălat cu săpun și apă fiartă, șubrezindu-i culorile, îl atârnă pe culme cu vărgile culcate, încât ele, culorile, lipsite de vlagă, încep să migreze spre vale, prelingându-se unele în altele. O țărancă aprigă, care ține casa ca paharul de curată, văzând pe culme așternutul, sigur va zice: Uite, proasta, cum l-a mociorlit ! Așa este cerul, la început de martie: mociorlit, când mantia albă se retrage, uneori treptat, alteori brutal, lăsând trista negreală a pământului să-ți invadeze sufletul. Dacă nu-și face apariția o ploaie care să sporească tristețea, atunci se furișează un vântuleț ce zvântă și luminează ochiuri mai mari sau mai mici de pământ, după cum acesta este mai ridicat sau mai lăsat. Tot el, vântul, se înfurie și mătură grădina de frunze și alte gunoaie, pe care le proptește în colțul gardului. Și parcă tot vântul, cu o forță miraculoasă, începe să împingă vărgile acelea dușmănoase de pe cer, lăsând lumina să le sfâșie și, în cele din urmă, să cucerească toată bolta. Așa este, la țară, sfârșitul de iarnă; dar nici orașul nu are o înfățișare mai veselă, în perioada aceasta.

De acum, soarele devine cel mai iubit prieten. Îl caută iarba, cu primul ei colț; îl caută gâzele, cu aripile lor plăpânde; îl caută păsările cerului și ale pământului; îl caută animalele pădurii și ale curții; îl caută omul, cu nevoile lui.

Într-o primăvară luminoasă, cu pomi înfloriți, cu zambile îmbobocite, cărora albinele începuseră să le dea târcoale, când tot satul arăta ca un rai, învăluit de petalele florilor de corcoduș, care erau spre trecere în fruct, atunci, pe ulițe se auzea o chemare, o voce blândă, în armonie cu atmosfera: Capșa ! Capșa !.Hai la Capșa ! Din primăvara aceea și până a trecut în lumea cealaltă, el a completat decorul satului cu felul aparte de a-și câștiga existența.

Capșa era un bărbat de statură medie, costeliv, iute la mers și răbdător cu oamenii. Era un fel de negustor ambulant. Un marchidan. Purta pe umărul stâng o cobiliță, de care erau agățate, la cele două capete ale ei, câte un coș de nuiele gălbui-roșcate, de formă ovală; un coș plat, cu marginile scunde, de-o palmă, în care erau aranjate mărfuri foarte atrăgătoare. Într-unul căra produse alimentare și era acoperit tot timpul cu un tifon, iar al doilea era încărcat cu articole de mercerie.

Capșa nu vindea niciodată copiilor. Gospodinele înglodate în treburi, când îl auzeau prin apropiere, puneau câte un ou sau un bănuț în mâna copilului și-l trimiteau să ia fie un ac de cusut cu urechile mari, să intre firul de lână prin ele, ori o punguță cu boabe de piper, sau o papiotă albă. Negustorul, de cum îl vedea, fără să-l asculte, îl trimitea să vină cu unul dintre părinți. Nimeni nu se supăra; așa că, de la Capșa cumpărau numai adulții, iar copiii priveau și nu-și lăsau părinții numai cu acul de care aveau nevoie, până nu le cumpărau și lor măcar o caramea sau câte o bomboană înfășurată în țiplă.

Capșa ridica pânza de tifon în colțul de el știut, unde găsea marfa cerută. Rar, când vreun părinte cerea să vadă, ca să poată să aleagă vreo zaharicală pe care și-o amintea din copilăria lui, atunci negustorul deschidea pânza, iar privirile copiilor nu se mai puteau dezlipi de coș. Pe lângă câteva pachețele cu condimente, care nu stârneau interesul, zâmbea rahatul cu mieji de nucă sau cu arahide, câte două bucăți ambalate în celofan; rahatul din trandafir; puzderia de caramele cu lapte, cu zmeură, cu cacao, cu cafea albă; puzderia de bomboane cu umpluturi și fără umpluturi, spirtoase sau cu lapte, ambalate câte una sau mai multe la un loc. Susanul se prezenta, și el, în câteva feluri. Nu lipseau nici ciubucele, tot un fel de susan. Fascinante erau, însă, acadelele sau zaharicalele făcute dintr-un zahăr poros, cu forme pătrate sau dreptunghiulare, umflate ca niște pernuțe, sau sub forma unor mici baghete, puțin răsucite, toate îmbrăcate în dungi portocalii, trandafirii, grena sau verzi. De asemenea, era prezentă și halvaua în cubulețe și zahărul bucăți, în diferite forme.

În celălalt coș, gospodinele găseau nasturi de forme, culori și mărimi diferite, papiote cu ață pentru mașina de cusut pânză sau ață de cojocărie. Bobine și ciulele pentru brodat fețe de mese, fețe de perne sau cearșafuri, ori de cusut florile de pe altița cămășii de dat la nuntă. Testeaua cu ace de cusut cu urechi pentru ață fină sau cu urechi mari, prin care să treacă firul de tort cu care femeia unea cele trei foi țesute ale pologului, fiecare foaie având o lățime de 80 de centimetri și lungimea de patru metri, un lucru ce nu lipsea din zestrea nici unei fete. Rolul lui era o dată pe an, dar foarte important: la treierat, se răsturnau pe el boabele de grâu – de unde, treptat, era adus acasă cu căruța. În restul anului, după ce era scuturat și spălat, pologul aștepta întins pe salteaua de paie a unui pat, până anul următor.

Iglițe și andrele de diverse mărimi, ace, mai subțiri sau mai groase, pentru mașini de cusut; spilci mici, cu măciulii multicolore, de prins baticul să nu alunece de pe cap sau spilci mari, cu măciulia de sticlă albă, pentru fulare, broboade ori pentru pălăria vreunei învățătoare.

Când omul îi ieșea în cale sau îl striga, negustorul se oprea, se înclina ușor de partea cu cobilița, o prindea cu ambele mâini și o lăsa binișor jos, până ce coșurile se sprijineau pe pământ; apoi trăgea cobilița într-o parte a coșurilor. Servea cu atenție fiecare client, iar ei îl respectau, la rândul lor, și nu se atingeau de marfa din coș.

Vindea pe bani sau pe ouă.

Capșa cutreiera satul pe toate ulițele: de cum se zvânta drumul, primăvara, până toamna, când ulițele erau înghițite de noroi. Clienții lui de bază erau bătrânii, că țăranii, în perioada aceasta, plecau dimineața, în zori, la muncile câmpului, și se întorceau pe drumul luminat de lună.

Capșa locuia pe la jumătatea satului, într-o căsuță de pământ, pe ușa căreia, ca să intre, trebuia să se aplece. Era acoperită cu trestie, văruită de Dobrița, nevasta lui; cu ferestrele și stâlpii prispei vopsiți în albastru. Avea trei copii și, cu greu, făcea față nevoilor, dar își păstra demnitatea. Nu-l bârfea nimeni, nu-l iubea nimeni, dar nici nu-l ura careva. Dacă omul avea nevoie de un ac, de o ață, de un nasture sau de condimente, la Crăciun, își aducea aminte de el; dacă nu, fiecare, strivit de nevoi, nici măcar nu-l mai auzea, așa se obișnuiseră cu vocea lui.

Șubreziți de sărăcie, au avut vieți scurte, și el, și Dobrița, lăsând în urma lor cei trei flăcăi nerostuiți la casele lor. Oamenii îi purtau însă amintirea în fiecare mărunțiș cumpărat de la el. Mai ales, femeile: Bună iglița asta de la Capșa, nu agață firul; sau: Frumoși nasturii ăștia, de la Capșa, și rezistenți, de când îi port, nu s-a spart unul. Mai auzi și azi câte o bunicuță, dând acul gros vreunei nepoate, să coasă toba și caltaboșii, la Crăciun: Să aveți grijă de acul ăsta, că e de oțel, he-he, ce marfă aducea Capșa, că de la el l-am cumpărat.

Primăvara, femeile de la țară nu-și văd capul de treburi. Văruiesc casa pentru Paști, se ocupă de grădină și de vie. Apoi, de câmp. Dacă nu răspund imediat la semnele date de vie, lucrurile se încurcă și riști roadele acelui an; la fel și timpul legumelor; iar dacă porumbul nu l-ai semănat până la Sfântul Gheorghe, așa cum grâul dacă nu a fost semănat până la Sfântul Dumitru, nu mai ai ce culege anul acela.

Într-o noapte de primăvară, gutuii erau înfloriți; ei înfloresc ultimii și fructele lor se culeg ultimele. Aproape toți ceilalți pomi își trecuseră florile în fruct când, așa, din senin, s-a iscat o bătălie între două vânturi venite din direcții opuse, care s-au întâlnit chiar în coroanele celor doi gutui din fața casei, printre crengile acestora, încărcate de flori mari, pentru că așa le era soiul, și gutuile erau mari. Bătălia am simțit-o și noi, din casă, ca pe o vijelie ce a făcut geamurile să zăngăne toată noaptea; dar jaful de pe câmpul de luptă l-am văzut abia a doua zi.

Sub cei doi pomi era un covor alb de flori, iar pe prispa casei, pe lipeala proaspătă, erau flori risipite din loc în loc. În colțul prispei dinspre șosea, vijelia înghesuise aproape un coș de flori, iar în colțul dinspre curte, plângeau cam tot atâtea. Am plâns și eu cu ele, ridicându-le în palmă și mângâindu-le pe fiecare. Părinții mei erau plecați la vie. Nu știam dacă dimineața apucaseră să vadă măcelul.

În pomi mai scăpaseră vreo douăzeci de flori, unele pe sub poale și câteva aproape de trunchi.

Le-am adunat pe cele de pe pământ și le-am urcat pe prispă, lângă celelalte, crezând că le ușurez suferința. Obosisem, și am făcut o pauză, ca să hrănesc porcul și păsările.

Când m-am întors, le-am găsit speriate de un vânticel care începuse să le răzlețească. Le-am strâns pe cele alungate de pe prispă și m-am așezat pe prețul din fața ușii. Fericite că sunt lângă ele, florile au început să se ascundă în poala mea, în băsmăluța mea, în brațele mele. De cum le dibuia o pală de vânt, ele se îndreptau spre mine. Observând cu câtă ușurință le înșfăca vântul, m-am gândit să le ajut să-i vină de hac. Le-am lăsat puțin singure și am fugit la pernuța cu ace, de unde am luat un ac și un bobin, cumpărate mai demult de la Capșa, și am început să înșir florile pe ață. Am făcut multe salbe, cu care am împodobit ferestrele casei. Oricât de viclean ar fi fost vântul, de acum nu le mai putea despărți. Până seara, le-am salvat pe toate, dar terminasem și ața mamei.

Seara le-am arătat părinților mei, cât de frumoasă era casa așa, împodobită de mine, dar sufletele lor erau împietrite de prăpădul pe care-l văzuseră de dimineață, și numai tata a scăpat un zâmbet amar. Mama era posomorâtă și nu a scos o vorbă.

Atunci am înțeles că familia nu eram numai noi, eu, tata și mama, ci și pomii și florile, păsările și animalele din curte, și via și tot ce rodea din munca noastră, în grădină sau în câmp.

…Gutuile se culegeau târziu, după ce cădea bruma. Le rupeam cu codiță și două frunze în jur. Uneori, găseam câte două pe aceeași crenguță; pe astea le agățam sus, la ștergare. Restul, aproape o căruță, le așezam pe jos, în camera fără foc, unde mama văruise și podeaua. Umpleau casa de arome, izgonind duhurile rele. Ne desfătam cu ele toată iarna, proaspete sau coapte în cuptor,. Gutuile sunt pline de virtuți – am citit mai târziu. Conțin vitamina C, ajută la curățirea căilor respiratorii. Și multe altele. Țăranul, însă, nu analizează compoziția fructei, dar știe că, fără gutui, iarna trece mai greu.

București, 15 decembrie 2017, de Sfântul Elefterie

Gabriel Dragnea

Poemul infinitei căutări într-o scrisoare

Trebuia să fie o banală plimbare de seară la marginea pădurii pe care o știam din copilărie. Deseori, când mă simțeam sufocat de prezența mobilierului vechi, de aceleași umbre care parcă îmi cerșeau îmbrățișările tremurânde, când dorința de a asculta tăcerile era mai mare decât să stau nemișcat și să număr secundele unui ceas împăienjenit, răstignit pe pereții nevăruiți, îmi luam o foaie de hârtie și-un creion și evadam dintr-o singurătate în alta, mai crudă, vibrantă, parcă ruptă din tabloul Paradisului pierdut, după alungarea lui Adam. Era o toamnă decupată din tablourile lui Cezanne în care singurătatea florilor își exersa dansul la marginea pădurii, printre pașii mei. De fiecare dată, toată această coregrafie a culorilor pe ritmuri de vals mut era o invitație în adâncul de lemn. O chemare pe care niciodată nu am refuzat-o. Era particula microscopică a unei infinite plăceri care îmi invada trupul până la os. În întinsul de licheni și frunze moarte, printre copacii-cruci, singurii care mai pot vorbi despre tăcere și învierea omului nou, îmi căutam mereu un alt loc unde să-mi pot sculpta visurile pe rădăcini dezgolite. Apoi pe foaia de hârtie scriam poezia zilei în care renășteam cu noi aripi reînviind zborul îngerilor abandonați sub pașii amorțiți și resemnați ai orașului prăfuit de ani, cu ambițiile arestate. O reciteam și apoi o îngropam în micul meu cimitir al poemelor dedicate lumii. Până într-o zi când, sub rădăcinile unui fag bătrân am găsit un săculeț de pânză veche ce avea înăuntru, un bilet îngălbenit și atent împăturit ce purta sigiliul Eternei Căutări a Omului. Erau versuri scrise cu litere caligrafice, subțiri, în culori pământii amestecate cu nuanțe de cer aflat la răsăritul soarelui: „Sunt fluture venit din amintire/ Ce caut clipa ce-a trecut/ Zadarnică speranță, șovăire/ Mi-e trupul obosit de lut.// De câte ori eu aripile-ntind/ Îmi pare că mi se lărgește zarea/ Și tot zburând cu gândul în trecut/ Nu mai găsesc la-ntoarcere cărarea./ Sunt fluture venit din amintire/ Ce nu găsesc la-ntoarcere cărarea.”

De atunci, toate nopțile îmi sunt scăldate în infinite amintiri pe care le resimt mereu și le văd în fiecare vis, sculptate pe aripile de ceară ale fluturilor rătăciți în catedralele nopților. Printre coloanele lor înalte, gotice înalț zmee de fum dintr-o țigară uitată în buzunarul de la piept și-mi număr în liniște pașii până la altarul unde mi s-au cununat cândva privirile cu zările, cu adâncurile, cu toate culorile din privirile celei care pleacă mereu și revine în fiecare noapte desenată sub cearcănele lumii, o lume văruită strident și care-și joacă rolul sub ochii mei.

Acesta este infinitul care se ascunde printre secundele ceasului meu prăfuit, care se hrănește cu umbrelele oamenilor care se strecoară cu păcatul lor nerostit în nopțile mele de catedrală părăsită.

P.S. Ah, să nu uit ! Adam, chiar și acum mai mușcă pe ascuns din mărul păstrat cu grijă în buzunarul cusut din frunze și piele de șarpe.

Milano, lecția muzeului

Florin COLONAȘ

În centrul capitalei lombarde, Milano, sub privirea atot cuprinzătoare a lui Leonardo da Vinci, furnicarul uman se îndreaptă prin piața à la Scala spre galeria Vittore Emanuelle al doilea, centrul modei și al bunului gust. Aici se află marile firme care dau tonul modei: Gucci, Armani, Steillman, Vuitton, de aceea Milano este prezentat în prospectele turistice drept orașul în care bate gongul modei. Moda are, desigur, importanța ei, însă ceea ce dă eleganță orasului sunt instituțiile sale artistice, muzeale, lăcașele de cult, la care se adaugă Tetro alla Scala, emblemă a scenei lirice mondiale.

În piața celebrului edificiu al liricii, multe persoane stau la rând pentru a pătrunde în Palatul Marinno, unde în Sala Alessi este expusă o singură piesă, o copleșitoare lucrare semnată de Tizian – *Sacra Conversazione* – pictată în 1520, deci în plină maturitate artistică, autorul având atunci 43 de ani, acesta bucurându-se nu numai de o longevitate biologică remarcabilă (99 de ani), dar și de una artistică cu adevărat unică. Capodopera venețianului a fost adusă pentru a fi restaurată de la Muzeul de Artă „Francesco Podesti" din Ancona.

În eleganta locație este prezentată în primă instanță spatele lucrării, din lemn, ranforsat cu o măiestrie de neegalat, pe linia mediană și pe laterală cu îmbinări care împiedică deformarea enormei suprafețe. Alături, pe un suport, un gigant prapor din perioadă completeaza atmosfera. Totodată, pe spate se identifică desene, cu pete de culoare, ale chipului lui Iisus și o serie de adnotări ale maestrului și ale discipolilor săi. Decorul sobru, drapat în negru, te însoțește pe un coridor spiralat, luminat cu mare știință, pâna într-o incintă unde puterea lampilor pune în evidență majestuoasa capodoperă, înaltă de peste trei metri, restaurată pentru a-și relua locul pe generoasele simeze ale muzeului.

Așadar, un tablou (în fața căruia primești explicații documentate), poate fi tema unei expoziții, cu atât mai mult cât el este opera lui „Rinnovatore", care aduce lumină, culoare și energie.

Oricât ai fi de îndrăgostit de modă, tentația este enormă de a vizita clădirea marelui templu al Acalei, construit pe ruinele unei vechi mănăstiri. Privilegiul de a vizita sala cu șase rânduri de balcoane, în timpul unei repetiții, echivalează cu un câștig la loto... Se repetă cu lumini, decoruri și costume *Andrea Chénier*, opera lui Giordano. Mâine, 7 decembrie, de San Ambroggio, Patronul orașului, are loc premiera. Afară, șapte care de reportaj ale RAI stau parcate pentru transmisiune. În 1951, când s-a reluat, dupa război, stagiunea la Scala a debutat tot în 7 decembrie. Tot de ziua Sfântului, în 2004, bustul marelui dirijor Arturo Toscanini a fost plasat în foaierul Scalei.

Deci, Sfântul este protectorul celebrului teatru.

Într-un elegant hol al primului etaj, o substanțială expoziție dedicată marelui animator al instituției, Victor de Sabata, care și-a închinat viața Scalei. Dirijor, compozitor, director, animator al acestei instituții, a condus teatrul de operă pe culmile gloriei.

Să nu uităm ca pe scena de vis a Scalei au urcat și s-au afirmat mari nume ale interpretării muzicii de operă: Haricleea Darclée (pentru care Giacomo Puccini a scris rolul Floriei Tosca din opera cu același nume), Florica Cristoforeanu, Aca de Barbu și mai aproape de noi Nicolae Herlea, Eugenia Moldoveanu, Angela Gheorghiu și mulți alți interpreți români, unii fiind și astăzi sub contract cu binecuvântata instituție.

Muzeul operei, după o primă parte, unde prezintă o multitudine de vechi instrumente muzicale, portrete ale marilor actori sau compozitori, alături de pianul lui Liszt, ca și o bogată expunere a multor recuzite pe care celebrițătile care au urcat pe scena operei le-au utilizat, continuă la etaj cu o expoziție dedicată marii dive a scenei lirice, Maria Callas.

În chiar capul scării, spectatorul este întâmpinat de costumul din *Vestala*, opera lui Gaspare Spontini, în care Maria Callas a debutat... tot în ziua de 7 decembrie (1954). Costumul, creația lui Piero Zoffi, i-a purtat noroc. Alături de colegii de scenă (Franco Corelli, Nicolla Zaccarini și Nicolla Rossy-Lemeni, soțul marei soprane române Virginia Zeani, solistă și ea la Scala), va începe o strălucită carieră pe marile scene ale lumii. Urmează alte răsunătoare succese: *Ifigenia în Taurida* și *Alcesta* de Gluck, apoi o epocală *Somnambula* de Bellini și răsunătoarele succese din *Bărbierul din Sevilla* și *Turcul în Italia* de Rossini. Un punct de răscruce: reprezentația de la Dallas, din 1958, cu *Traviata*, având la pupitru pe Herbert von Karajan și colaborarea ilustrei soprane Mirela Freni. A colaborat cu marii dirijori ai momentului: Sabato, Bernstein, Serafin. Cei mai importanți artiști scenografi i-au desenat costumele: Al. Benois (care colaborase cu Bakst și Djaghilev la *Baletele ruse*), Salvatore Fiume, Piero Ziffi, Piero Tosi, Leonor Fini (pentru *Răpirea din Serai*). Seria de afișe și costume continuă cu *Piratul* de Bellini, *Don Carlos* de Verdi, *Medeea* de Cherubini. Seria regizorilor care au semnat punerea în scenă este și ea la același nivel: Luchino Visconti, Eberth (din școala Max Reinhardt), Tatiana Pavlova, Franco Zeffirelli.

Nu au lipsit nici... bârfele. A fost acuzată că are „patru registre vocale" pentru ușurința cu care aborda ariile, de la soprană de coloratură la contraalto... Gura lumii, slobodă !

Șușotelile, vorba pe la colțuri, intriga nu au scutit nici pe marii artiști ai Renașterii, mai ales în cazul acelora cu o viață mai agitată, cum ar fi Michelangelo Merisi da Caravaggio, căruia „Galeria d'Italia", situată în careul de la Piazza Scala, i-a organizat o mare retrospectivă, în care opera sa era plasată în contextul unor mari creatori din epocă, unii dintre aceștia fiindu-i apropiați sau chiar învățăcei. Rămâi uimit de un asemenea personaj, care a creat opere de mare încărcătură emoțională și de dimensiuni impresionante, majoritatea având teme de sorginte biblică, a putut să fie atât de aprig în viața din afara șevaletului.

Caravaggio nu este, desigur, cel mai cunoscut spadasin. În privința acestei activități mai mult sau mai puțin cavalerești, Benvenuto Cellini, un alt geniu al celui de-al șaisprezecelea secol, lăsându-ne la maturitate o spumoasă mărturie autobiografică a isprăvilor sale în domeniu.

Enormele pânze cu subiecte mitologice și religioase, aranjate savant pe simeze mobile, poziționate după un plan scenografic bine gândit în grandioasele săli ale clădirii Băncii Comerciale a Italiei, oferă un itinerar pictural de primă mărime, care te conduce, treptat, spre o altă grupare de săli cu un totul alt ton. O întâlnire surpriză cu reprezentanții amplei mișcări plastice moderne italiene din secolul al douăzecelea: Boccioni, Carra, Severini, Balla, Morandi, De Pissis, pentru a enumera doar câteva din marile nume.

Este interesant faptul că în importante retrospective ale clasicilor, sau în importante muzee care expun comori ale artei italiene clasice, în paralel apar și secțiuni de artă modernă. Acest lucru dovedind în mod graitor indestructibila legătură dintre diferitele moduri de a gândi arta în corelație cu progresele pe care umanitatea le-a înregistrat prin dezvoltarea socială, etică, economică sau politică a societății.

Pinacoteca Brera din Milano, curtea interioară

Linia generală a muzeelor de artă milaneze, aveam să constat, este tocmai aceea de a înlesni vizitatorului înțelegerea artei în continuitatea ei, începând de la sfera figurativului, a artei realiste, parcurgând cu multă știință a psihologiei artei, realizări artistice din alte perioade de timp și de altă factură estetică, pentru a-l aduce, pe îndelete, pe cel ce se bucură de operele prezente pe simeză la cele mai noi elemente ale creației picturale sau sculpturale.

Acest itinerar cvasi-ideatic este prezent și la „Museo d'Arte Moderne", străjuind o latură a marii grădini a Muzeului de Istorie Naturală, unde după parcurgerea somptuoaselor săli din Villa Reale, după bogățiile date la iveală de creatorii din „ottocento" și „novecento", itinerariul sălilor ne poartă spre sălile moderniștilor italieni sau straini, ca și prin sălile destinate unor importante donații, fapt care mă determină să mă gândesc la o serie de donații de la noi, astăzi cu totul uitate...

Pictorii Mattise, Utrillo, Max Liebermann, Sisley, Vollard, Cézane, Gauguin, Van Gogh, alături de Boccioni, Giacomo Balla, Fausto Pirandello, Carlo Carra, dar și un nume pe care-l întâlnim în arta interbelică de la noi, expozant în sălile bucureștene. Este vorba despre Massimo Campigli, ziarist și pictor, soțul pictoriței Magdalena Rădulescu, o reprezentantă de seamă a picturii românești, care alături de acesta a expus în sălile Bucureștiului interbelic.

Surpriza este dublată de faptul că în lucrarea *Doamna cu oglindă* descopăr modelul: însăși pictorița noastră !..

De altfel, pe Massimo Campigli, spre bucuria mea îl voi întâlni și în expuneri de artă modernă, alături de marile figuri italiene și la Brera și la Novecanto. Massimo Campigli, preluând în opera sa motivul vechilor fresce pompeiene, te întâmpina până la momentul seismului din 1977 în vestibului muzeului Zambaccian din București, cu două astfel de portrete.

Între numeroasele piese semnate de mari nume aveam să mai identific, între multele piese datorate lui Menardo Rosso, sculptor apropiat de Brâncuși și un portret al maestrului deschizător de drumuri noi în arta modelării formelor.

În Piazza del Duomo, între clădiri seculare s-a construit după o lunga perioadă de gestație un modern edificiu, dat în funcțiune în 2010. În eleganta „Galerie del novecento", aflăm în expunere pe cei mai mari artiști moderni ai Italiei. Marilor artiști li s-au acordat spații separate, marcate prin prezența unor opere reprezentative din creația lor. După o mică introducere: lucrări de Mattise, Braque, Kandinski, Dufy, urmează pe șase nivele, terminate cu o sală oferind o splendidă panoramă a pieței Domului, cavalcada spațiilor individuale: Severini, Arturo Martini (sculptor), Carra, Fontana, Ardengo Soficci, Achile Funi, Felice Casoratti, De Pissis, Fausto Pirandello, Fausto Melotti, colecția lui Marino Marini, mergând până la construcții Anastasio Soldatti, Aldo Galli, Osvaldo Licini, continuând cu arta cinetică, arta programată sau „arte povera".

Două adnotări la vizită. Am întâlnit o cunoștință mai veche, bine reprezentat, Renato Guttuso, foarte apreciat pentru latura sa militantă de către regimul comunist din România, care i-a organizat o expoziție retrospectivă în marea sală Dalles. Campigli este și el prezent cu câteva lucrări, intre care portretul pictorului Achile Funi, iar în lucrările lui Pierro Manzu, descopăr multe puncte comune cu ale constructivistului Ilie Pavel, participant la expoziția constructivistă de la Nürenberg (1968), a cărui operă este, pe nedrept, prea puțin cunoscută în ziua de astăzi...

Trecând pe la palatul Pozzoli, în afara puternicei impresii lăsată de către pictorii lombarzi, colecțiile de ceasuri, obiecte de cult, casnice, mobilă, adunându-i pe Rafael, Bellini, Botticeli, Pierro della Francesca, Pinturichio, nu poți să nu reflectezi și la sloganul care te întâmpină în acest oaș al muzeelor: „Arta merită mai mult spațiu !".

Bogăția depozitelor muzeelor nu-și găsește niciodată, niciunde rezolvarea ! Muzeul are întotdeauna mai multe valori în depozit decât în expunere. Un gigantic muzeu, găzduit de o construcție din secolul al XVI-lea, denumit două secole mai târziu Brera. Palatul cu același nume are 37 de enorme săli cu numele mari din pictura italiană, în care tronează „Christ mort", tabloul lui Andrea Mantegna, alături de capodoperele lui Gozzoli, Luca Signorelli, Bellini, de acel Daddi din „trecento" sau acel Bernardino Luini, cel iubit de George Coșbuc, cu a sa pictură *Istoria lui Dafné*, povestită de Ovidiu în ale sale Metamorfoze.

Brera, socotit drept „Luvrul italian", te întâmpină în curtea interioară cu un „Napoleon pacificator", golaș, operă a lui Canova, având drept straie o mantie aruncată pe umăr. Neașteptată întâlnire, care-ți trezește uimirea, făcându-te să te îndrepți cu gândul către „Împăratul Traian", opera lui Vasile Gorduz, care te întâmpină pe scările Muzeului Național de Istorie de pe Calea Victoriei. Și în această structură clasicizantă, în Brera descoperim o secțiune de artă modernă italiană cu marile ei nume, îmbinate cu „stanicrii" Picasso, Bracque, Estève.

Dar, în primul rând Brera este o mare școală. Asta se poate vedea prin marele număr de vizitatori și uimitorul număr de tineri preocupați de artă, care-și fac aici ucenicia sub atenta îndrumare a dascălilor lor. Să nu uităm că Maria Thereza a Austriei a făcut aici o Academie de Belle-Arte, care funcționează și astăzi, cu mulți elevi, de pretutindeni. Muzeul reprezintă o școală pentru vizitatorul obișnuit, pe care-l educă în spiritul cunoașterii modului specific de funcționare, căutându-se să se creeze legături cu cel care iubește arta și creațiile cele mai valoroase din punct de vedere estetic.

Un artist și totodată teoretician al artei, iatlianul Russolo, scria: „Muzeul este un loc de impresie, nu de evaziune, de izolare sau separațiune."

Încă de la intrarea în Brera sunt anunțate cinci principii după care această mare cetate a artei se ghidează: colecția, conservarea, studiul, interpretarea, prezentarea.

Amintind despre familiarizarea spectatorului cu opera de artă și dialogul continuu muzeu-vizitator, trebuie să subliniez două aspecte inedite ale acestui for de cultură, , care îndeplinesc tocmai acest rol și merg în întâmpinarea vizitatorului.

în acest scop, conducerea muzeului a inițiat în a două parte a circuitului expozițional, o incintă găzduită de un enorm cub din plastic, cu latura de circa șapte metri, în care funcționează un atelier de restaurare ultramodern, care are chiar și un elevator prin care echipa de specialiști, prin simpla acționare a unui buton, poate ridica sau coborî podiumul pe care sunt plasați artiștii restauratori în momentul în care lucrează la piesele de mari dimensiuni.

Un alt exemplu de punte între instituție și spectator este și alocarea unui spațiu suficient de întins în două săli de expoziție pentru a servi depozitării operelor de artă, plasate pe pereții glisanți ai depozitului. Vizitatotul are astfel posibilitatea de a urmări din spatele unui perete din sticlă manevrele celor ce acționează în depozitul respectiv. Astfel, se obține o integrare a celui ce vizitează lăcașul de cultură în viața respectivei instituții, iar aceste demosntrații pe viu nu au nimic ostentativ. Totul decurge firesc, armonic. Dacă se adaugă conferințele, simpozioanele, publicațiile diverse realizate pe hârtie sau film, toate vor conduce la o apropiere cât se poate de firească, de benefică, de artă și de cei ce se străduiesc sa o facă înțeleasă, pe de o parte și de cei ce vor să o înțeleagă pe de altă parte.

Au existat și la noi două manifestări cu caracter temporar, la Muzeul Național de Artă a României, în care s-a încercat prezentarea efortului restauratorilor instituției pentru readucerea la lumină a unor piese de valoare (pictură, grafică, sculptură, sticlă, metal, țesături), aflate în inventarul marelui muzeu.

Expoziția „Restaurarea între știință și artă" a fost organizată cu peste patru decenii în urmă, iar „Anatomia restaurării" în anul ce a trecut. Am avut bucuria de a le vizita, consemnându-le. Despre prima am scris în revista *Forum*, a învățământului superior, iar despre cea de-a doua în săptămânalul de cultură *Observator Cultural*.

P.S. – Aflu de la TV, la început de an nou 2018, din gura unor politicieni de marcă ai zilei, că programul de guvernare prevede, pe lângă alte proiecte culturale, un nou Muzeu de artă și unul destinat istorici. Să sperăm că nu vor avea soarta .. ?..

Oricum, cele două locații impunătoare sunt greu de depășit ca suprafață și arhitectură. Cu ele ce se va întâmpla ? Vor avea, ca final și ele o destinație politică, precum sediul aristocraticului muzeu Toma Stelian de pe șoseaua Kiseleff-ului ? Să fie predominant, oare, acel precept aristotelic al lui Zoon Politikon ?

ÎNTREGIRI LA BIBLIOGRAFIA LUI I. A. BASSARABESCU

Nicolae Scurtu

Biografia profesorului, prozatorului, publicistului, traducătorului și memorialistului I. A. Bassarabescu (n. 17 decembrie 1870, Giurgiu – m. 29 martie 1952, București) a fost temeinic cercetată de istoricul și criticul literar Teodor Vârgolici (n. 1930), care *a reconstituit* și *restituit* itinerarul fizic și creator al autorului nuvelei *Pe drezină.*

Apreciat de B. P. Hașdeu, Titu Maiorescu, Duiliu Zamfirescu, E. Lovinescu, G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu și alții, I. A. Bassarabescu s-a bucurat de prețuirea intelectuală a acestor mari personalități ale literaturii și culturii naționale. Adesea le-a trimis cărțile, a dialogat epistolar cu unii dintre ei, iar alții au receptat, cu înțelegere și eleganță, mesajul prozelor sale.

În cercetările mele sistematice de istorie literară, de curând, am descoperit câteva epistole, necunoscute, ale lui I.A. Bassarabescu trimise confratelui său, mai tânăr, Constantin N. Mihăilescu-Conemy[1], poet, prozator și jurnalist din Câmpina. Epistolele acestea, deloc convenționale, conțin note și precizări despre manuscrisele lui Conemy, pe care, uneori, i le încredința spre lectură și, evident, apreciere, lui I.A. Bassarabescu.

Întâlnim, de asemenea, referiri la cartea de proze pentru copii a lui I. A. Bassarabescu și la unele momente dureroase din biografia prozatorului giurgiuvean a cărui casă a fost distrusă de bombele americane în timpul celei de a doua mare conflagrație mondială.

*

Ploiești, 20 oct[ombrie] [1]910

Iubite Mihăilescu,

Îți mulțumesc din inimă pentru bunăvoința cu care te-ai grăbit să te interesezi de băiatul în chestiune. Mulțumesc de asemenea și domnului Meția de a cărui prietenie nu m-am îndoit niciodată.

Am scris băiatului și dacă-i vor conveni condițiile sau nu se va fi angajat în altă parte, vi-l voi trimite la Câmpina.

Cercetarea textelor ce mi-ai lăsat am hotărât-o pentru săptămâna viitoare. Vreau să am timp liber disponibil, ca să nu le dau zor.

Cu cele mai bune mulțumiri și salutări,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C.N. Mihăilescu – Câmpina].

*

Ploiești, 26 oct[ombrie] [1]910

Iubite Mihăilescu,

Ești prea bun cu tânărul care și-a pus speranța în sprijinul nostru.

Venind acum din București am găsit aceste rânduri din partea lui; e silit să dea ajutor părinților la vie până duminică și ne cere răgaz.

Îndată ce va veni îl voi trimite la d[omnu]l Meția cu o scrisoare de recomandație și de mulțumire în acelaș[i] timp.

Și eu am stat tot trei zile în București. Când te-am văzut pe Calea Victoriei mă întorsesem să te opresc o clipă, dar păreai grăbit.

Vreau să-ți spun, că la rândul meu, nu sunt așa de prompt în servicii și am întârziat cu lectura. Totuși sper să mă achit la timpul făgăduit.

Cu cele mai bune salutări și mulțumiri,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C.N. Mihăilescu – Câmpina].

*

[Ploiești, 26 decembrie 1910]

Iubite Mihăilescu,

M-ai căutat duminica trecută, când eram la București unde a trebuit să iau parte la un banchet dat de colegii mei de la Liceul Sf[ântul] Sava.

Am împlinit 20 de ani de la terminarea liceului și am sărbătorit această dată. Eu făceam parte din comitetul de inițiativă.

De altfel, dacă m-ai fi anunțat din ajun, era mai bine, căci te-aș fi așteptat dimineața căci am plecat cu trenul de 3. Nu-ți închipuiești ce rău îmi pare.

În general duminica și lunea cam fugim la București. N-ai putea să vii în cursul săptămânii acesteia ?

În caz că da, te rog anunță-mă printr-o cartă poștală. De ex[emplu], miercuri și joi după prânz sunt liber. Alege una din aceste zile și scrie-mi.

Dacă poți duminica viitoare iarăși te rog scrie-mi din vreme la ce oră ești dispus să vii. Doresc mult să mă găsești acasă. Am fost așa de ocupat săptămâna asta, că abia acum pot să-ți scriu.

La revedere cu bine,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C.N. Mihăilescu. Publicist – Câmpina].

*

Ploiești, 31 oct[ombrie] [1]914

Iubite Mihăilescu,

Aștept cu plăcere manuscrisul. Îl voi citi în liniște și pe la 8 noiembrie când te vei hotărî să vii, te rog anunță-mă cu vreo două zile înainte ca să te aștept.

Îți răspund în grabă, de teamă să nu fiu prins de treburi și griji, care de la o vreme m-au pus rău și cu scrisorile și cu scrisul.

Sunt nerăbdător să văd cum *combați* în epigrame.

Cu dragoste și la revedere,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C.N. Mihăilescu. Publicist – Câmpina].

*

Ploiești, 28 decembrie 1921

Scumpul meu Conemy,

Constat cu inima plină de bucurie că ai rămas pentru mine acelaș[i] prieten bun, afectuos și tandru, cum te-am știut totdeauna.

Îți mulțumesc călduros. Am primit azi informațiile tale atât de prețioase și complete și le voi transmite întocmai celor interesați. Aș fi încântat să pot, la rândul meu, să-ți dau amănunte cât mai plăcute și cât mai curând asupra... celor ce vor să vie.

Și vor veni bată-le norocul de candidate. Vor veni, căci stă în mâna ta să le faci să vie. Dar până atunci, când vii în Ploiești nu mă ocoli. Adu și băiatul, ca să-l cunoască Cireșica. Toată recunoștința ei că n-ai uitat-o.

Vă sărută pe amândoi. Sincere și vechi afecțiuni,

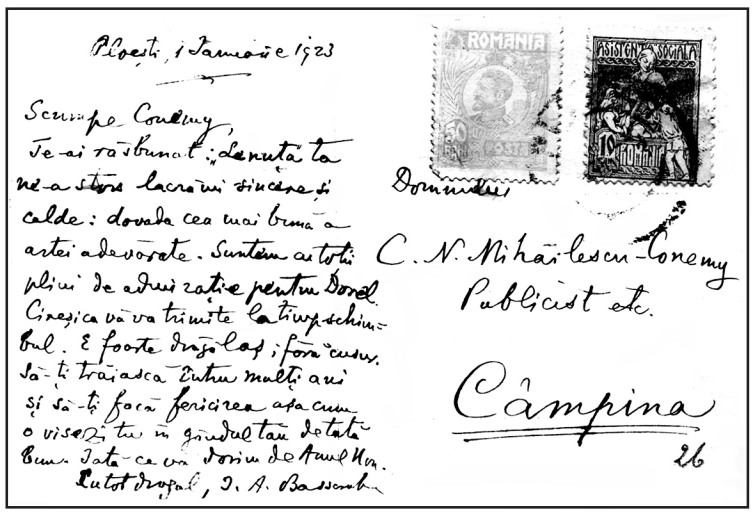
I. A. Bassarabescu

[Domnului C.N. Mihăilescu-Conemy. Publicist – Câmpina. Steaua Română].

*

Ploiești, 14 decembrie 1922

Scumpul meu Conemy,

Ploieşti, 1 Ianuarie 1923

Scumpe Conemy,

Te-ai răzbunat: „Lenuța" ta ne-a stors lacrămi sincere și calde: dovada cea mai bună a artei adevărate. Suntem cu toții plini de admirație pentru Dorel. Cireșica vă va trimite la timp schimbul. E foarte drăgălaș, fără cusur.

Să-ți trăiască întru mulți ani și să-ți facă fericirea așa cum o vezi tu în gândul tău de tată bun. Iată ce vă dorim de Anul Nou.

Cu tot dragul,

C. N. Mihăilescu-Conemy
Publicist etc.

Câmpina

26

Bassarabescu, facsimil

Singurul noroc al sufletelor bune, de câte ori se întâlnesc, ele sunt totdeauna la unison.

Răsunetul pe care schița mea pentru copii l-a avut în inima ta și a celor dragi care te înconjoară, numai așa se explică. Mi-ai redat în câteva rânduri pline de duioșie întreaga atmosferă de bunătate și tandrețe, care domnește în familia ta.

E o fericire de care nu se bucură mulți, mai ales în realismul feroce al zilelor de acuma, și pe care nici o monedă pe lume, oricât de scumpă, n-ar putea-o plăti.

La rândul tău, m-ai mișcat adânc cu mărturisirile tale pline de sinceritate și nu-ți pot arăta recunoștința decât asigurându-te că, în gândul meu, n-ai lipsit niciodată de pe pagina întâia a listei prietenilor mei celor mai buni și credincioși.

Cireșica se apropie de patru ani, dar vorbește și mai ales rațonează ca pentru zece. Are de făcut prietenului meu Conemy o imputare: că nu s-a ținut de vorbă să aducă într-o zi la Ploiești pe Dorel, pe care îl așteptăm și sărutăm cu toții.

Volumul pentru copii[2] va apărea, probabil, spre februarie, când te rog să vii negreșit cu Dorel să primiți direct de la autor exemplarul care vi s-a rezervat cu toată dragostea.

Cu vechi și neschimbate afecțiuni,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C.N. Mihăilescu-Conemy. Publicist – Câmpina].

*

Ploiești, 1 ianuarie1923

Scumpe Conemy,

Te-ai răzbunat: „Lenuța" ta ne-a stors lacrămi sincere și calde, dovada cea mai bună a artei adevărate. Suntem cu toții plini de admirație pentru Dorel. Cireșica vă va trimite la timp schimbul. E foarte drăgălaș, fără cusur.

Să-ți trăiască întru mulți ani și să-ți facă fericirea așa cum o vezi tu în gândul tău de tată bun. Iată ce vă dorim de Anul Nou.

Cu tot dragul,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C. N. Mihăilescu-Conemy. Publicist – Câmpina].

*

Predeal, 26 iulie [1]930

Scumpul meu Conemy,

De alaltăieri ne-am instalat în Predeal. Prima scrisoare pe care mi-a înmânat-o ieri poșta a fost din partea ta. Îți mulțumesc din toată inima. Prețuiesc demult sentimentele ca și calitățile tale alese, pentru ca să înțeleg la justa valoare izvorul curat din care felicitările au pornit.

Și mie mi-e dor să te văd. La toamnă, când vii în Ploiești, adu-ți aminte că ai un prieten vechi și bun acolo.

Sărut pe micul Conemy, care acum trebuie să fie domn mare.

Cele mai sincere afecțiuni,

I. A. Bassarabescu

[Domnului C. N. Mihăilescu-Conemy. Publicist. Funcționar „Steaua Română" – Câmpina].

*

Ploiești, 25 mai [1]933

Scumpul meu Conemy,

Ce să zic ? Cum să zic ? Că-mi pare rău, enorm de rău ? Dar, te mai îndoiești ? mai ales că, pe lângă plăcerea de a sta de vorbă cu un prieten neprețuit ca tine, se mai adaogă și interesul; că, da ! – doar eu te chemasem și te așteptam ca pe un cireș copt.

Eu însă, nu pot fi decât sincer, ca totdeauna și îndeosebi, cu tine. Și-ți declar cu tot curajul. N-ai dreptate să fii supărat. Dacă țineai să ne întâlnim realmente, mă anunțai anterior, ori cu o telegramă, ori cu o scrisorică, precizându-mi ziua și ora.

Dacă ceva urgent m-ar fi silit, îți răspundeam, fixând altă oră și zi, că între prieteni buni nu încape jenă. Cu 99% însă te asigur că aș fi fost acasă și te-aș fi așteptat.

Marele meu „ghinion", căci ghinionul e al meu, nu al tău, a fost că în ziua aceea, la ora 3 și jumătate când ați venit cu doamna, eu ieșisem în oraș, în căutarea unui avocat, prieten, ca să-l consult într-un proces. La ora 5 eram acasă. Dar n-ați revenit.

Dar mai e ceva. Poate d[omnu]l Grubea ți-o fi precizat că te aștept sâmbătă la 3. În acest caz, sunt absolut nevinovat. Nu i-am precizat nimic. Întreabă-l din nou.

Eu n-am dreptul să dau ordine cuiva de care am nevoie să vie la mine când vreau eu, ci când vrea el. Judecă, te rog, dacă ai timp și liniștește-mă, căci n-aș vrea să mă lași cu remușcări.

Te rog transmite respecte doamnei. ^ie, afecțiune,

I. A. Bassarabescu

[P.S.]

Totdeauna am fost fără noroc în afacerile mele și când a fost vorba de cauză, tot eu am ieșit vinovat. Dacă nu ți-am răspuns imediat e că m-a contrariat mult nedreptatea și am rămas câtva timp, cum zice francezul: «*interdit*».

[Domnului C.N. Mihăilescu-Conemy. Publicist. Strada Lascăr Catargiu, nr. 14, Câmpina].

*

Ploiești, 7 iulie 1947

Str[ada] Regina Maria

Scumpul meu Conemy,

Știu că nu ne vedem nici 100000/00000 pe cât ne leagă trecutul și ne prețuim reciproc, știu că evenimentele, ca să zic așa, ne năpădesc claie peste grămadă, fără ca slabele noastre puteri să le poată birui.

Știu multe... Dar fac puține... fiindcă în oceanul de nesfârșite fapte... omenești de-o zi, eu cel puțin, simt cum nu mai însemnez nimic, nici măcar, cât inocentul plutonier din copilăria mea, care confunda „Turnul strâmb de la Pisa" cu „Frumoasele zile de Aranjuez" !

Și acum, iată-mă, hop deodată, sâcâindu-ți în cap. Se vede că știu și eu ceva, cunosc și eu întrucâtva omul întreg și adevărat și de aceea sunt așa de îndrăzneț. Dar, vin la oile mele.

O ocazie mi se oferă să fac și eu *un adăpost pentru bătrânețe,* căci casa noastră pe care, și tu și doamna Conemy, o știți, nu mai există. A intrat de mult în lumea bombelor incendiare ! !... Si-nis-tra-tă ! ! !

Adică să vezi cam cum vine acest „*să-mi fac*", sau mai bine zis să-mi găsesc... Și-o spui pe scurt. Bombele mi-au distrus casa, dar *nu* și locul. Îmi vin mereu oameni care vor să-l cumpere. Le-am răspuns. Nu-l vând ! ! Dar *îl dăruiesc oricui*... va putea să-mi dea în *schimbul lui o căsuță gata,* cu 3 camere, 2 dormitoare și o sufragerie, cu tot confortul modern (baie, closet, gaze, bucătărie, etc.).

Dacă această căsuță nu se va putea găsi în Ploiești ? m-a întrebat un amator serios de a-mi cumpăra locul, care are o minunată poziție de răspântie. N-ați vrea în acest caz *un alt oraș ?*

Și atunci, după motive de chibzuință și socoteli de-o săptămână, i-am răspuns: – Singurul oraș ar fi... Câmpina. Și când am zis acest lucru, mam gândit întâi și întâi la tine, că te am acolo, prieten constant, neprețuit și drag mie, ca și un copil al meu.

Acesta e scopul prezentelor *rânduri*, în primul... *rând !* Cumpărătorul pare bine dispus, însă cam grăbit să nu-l apuce iarna. Valoarea ar fi cam între 200 și 300.000.000 (milioane). Dacă, în condițiile spuse mai sus, găsim ceva, telefonează-mi „cu taxă inversă" (am telefonul nr. 2493) iar cea mai bună oră ar fi de la 8 seara înainte, și voi veni acolo pentru o orădouă.

Cu cele mai respectuoase omagii doamnei. Pe dragul fiu, care trebuie să fie acum mare, îl îmbrățișez cu drag. De la nevastă-mea și fată, care acum e sinistrată la Ploiești (Tribunal) afectuoasă și constantă prietenie.

Eu te îmbrățișez cu dragoste părintească și-ți mulțumesc pentru tot ce vei putea face pentru mine.

I. A. Bassarabescu

[P.S.]

Dacă ai ceva *îndată,* răspunde-mi urgent prin șoferul mașinii care poate lăsa plicul tău la Restaurantul *Davidescu* din Ploiești, în Bul[evardul] Ferdinand, acolo unde e stația de mașini pentru Câmpina. Cu Davideștii voi vorbi eu. La revedere, avem multe de vorbit...

Originalele acestor epistole, necunoscute, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

---

[1] Constantin N. Mihăilescu-Conemy (n. 1886, Câmpina – m. 1977, Arad). Colaborează la *Flacăra, Universul literar, Luceafărul, Neamul Românesc, Viitorul, Sămănătorul, Strada, Zeflemeaua* și altele.

[2] I.A. Bassarabescu, *Moș Stan.* București, Editura Literară a Casei Școalelor, [1923], 144 pagini.

O ZI PRINTRE SCRIITORII CRAIOVEI

Gabriel D. ADJUDEANU

În centrul istoric al Craiovei, în imediata vecinătate a Casei Memoriale „Elena Farago”, peste 40 de persoane apropiate cărții au fost prezente cu ocazia unei triple lansări. Astfel că, în data de 17 martie, sala Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman” a fost neîncăpătoare pentru zecile de cititori, poeți și critici literari. Cu toții au asistat la prezentarea cărții de poezie *Duminica în Est* a poetului Alexandru Cazacu, dar și a volumelor *Eminescu în reflexii critice* de Constantin Cubleșan și *Poezii* de Augustin Jianu, tipărite la Editura Scrisul Românesc. În cadrul acestui eveniment au fost subliniate calitățile poetice ale autorilor, parcursul ambițios al activității literare a poetului Alexandru Cazacu, emoția și bucuria poetului Augustin Jianu aflat la debut, dar și neșansa multora de a fi scriitor într-o Românie dezechilibrată, în care, de cele mai multe ori doar compromisurile pot asigura șanse de promovare și apreciere.

Despre volumul *Duminica în Est* – așa cum am precizat și în intervenția publică – Alexandru Cazacu este unul dintre ghizii aceia bine instruiți care invită prin intermediul versului la analiza sinelui direct proporțională cu spațiul în care trăiește și evoluează: „...toamna este o iluzie a sufletelor tari/ când umbrele garoafelor se subțiază pe ziduri/ iar soarele se ascunde în cărnurile serii/ și totul se joacă între a fi trăit sau irosit/ printre cartierele tăiate în felii de cablurile lungi/ ce trimit către oriunde/ bucăți din puzzle-ul singurătății noastre” (*Uneori*, p. 93).

În noul volum tipărit la Editura Scrisul Românesc poetul Alexandru Cazacu a realizat o colecție de duminici îmbrăcate cu multe conotații care țin de trăirile lumii – implicit ale poetului – fie ele explozii de bucurie și admirație sau mici frustrări ascunse-n buzunarul de la piept. Gabriel Garcia Marquez spunea la un moment dat că, „dacă Dumnezeu nu s-ar fi odihnit duminica, ar fi avut timp să termine lumea”. Eu vreau să cred că tocmai de aceea Dumnezeu a creat poeții. În Sala „Nicolae Romanescu” au mai vorbit despre autori și cărțile lor personalități literare precum Florea Firan (editorul lucrărilor), Ștefan Vlăduțescu, Xenia Negrea, Gabriel Dragnea, Spiridon Popescu, Adrian Frățilă, Camelia Radulian, Cristian Brebenel și Dan Lupescu.

La pupitru, Camelia Radulian; în plan secund: Ștefan Vlăduțescu, Xenia Negrea, Florea Firan, Augustin Jianu, Al. Cazacu, Gabriel Dragnea și... revista *SUD*

La pupitru, Al. Cazacu; în plan secund: Ștefan Vlăduțescu, Xenia Negrea, Florea Firan, Augustin Jianu

O CARTE CU DUS-ÎNTORS

Passionaria Stoicescu

La Muzeul Literaturii a avut loc o lansare de succes, noua carte de inerviuri a Romaniței Ștențel, *Călătorii pe ulița copilăriei*, apărută la editura RawexComs, București, 2018.

Respectând ca și în alte cărți ale sale canoanele interviului, autoarea stabilește un dialog viabil, grație căruia informează și elucidează faptele de viață ale celor intervievați. Cum cheia interviului este întrebarea, Romanița Ștențel o folosește în construcții scurte, clare și în cunoștință de cauză. Exprimarea precisă a ideii, concizia, simplitatea, formularea la obiect sunt calități pe care le impune genul, dar pe care le respectă și cei aleși ca parteneri de dialog.

Peste toată cartea, cu forță tonică plutesc deopotrivă umorul, dar și ludicul cerut de esența subiectului, copilăria. Ca un copil bătrân, autoarea se joacă elegant cu vorbele, inducând și prin această calitate, recursul la memorie, pentru receptarea primei faze de viață, cu ochii melancolici ai adultului. Poza ei de pe copertă, expresia facială, mărturisirea cu școala de la Ciovică, ilustrația simplă și copilărească a cărții (Angela Dobrescu) întăresc ideea.

Romanița-Maria Ștențel „recidivează” în domeniul interviului și pentru a-și prelungi profesia de o viață, reporter de radio și tv, și fiindcă este un personaj curios din fire, iar mediul în care trăiește îi permite acest lucru. Fiecare interviu în parte reliefează un portret, prezintă un loc anume, devoalează opinii, idei, lămurește unele atitudini, compară vechiul cu noul.

Întregul volum vădește interacțiunea dintre interviul-informație și interviul-explicație, dar și disponibilitatea de a melanja domenii diferite, **literatura** fiind cel mai cuprinzător dintre ele (vezi scriitorii Florentin Popescu, Eliza Roha, Gheorghe Păun, Victoria Milescu, George Zarafu, George Coandă, George Șovu, Ion Hobana), dar și teatrul (Alexandrina Halic), arta plastică (Dan Cioca), matematica (acad. George Păun), medicina (dr. Viorel Goleanu, dr. Gabriel-Cristian Viișoreanu), coregrafia (Cornel Patrichi), sportul (Iolanda Balaș-Soter), poligrafia (Gheorghe Pătru), toate reunite sub cerul copilăriei și al adoslescenței (uneori prelungit în viața matură !).

Structura cărții în sine e interesantă, profesionistul dând cuvântul de început și încheiere unor debutanți, copii, care să-și spună gândul lor despre copilărie, cum vine (Maria Alexandra Pușcoi) și cum pleacă (Antonia Toader). Apoi, personajele din finalul cărții nu mai sunt printre noi. În sfârșit, „O altă postfață” e dedicată religiozității adăpostită în fiecare, reprezentată de Copilul lumii – Hristos, care s-a jertfit pentru omenire.

Cartea e rotundă, unitară și cel mai viu semn al ei este interviul aflat la pragul critic, între viață și moarte, pe care autoarea, puternică, iubind lumea, copiii, copilăria ca semn al purității și începuturilor în viață, îl realizează cu regretatul balerin, maestru coregaf Cornel Patrichi, pe patul de spital. Este cea mai profundă profesiune de credință pentru tot ce a făcut cu talent și profesionalism Romanița-Maria Ștențel, o viață. De ce ? Și această carte, ca și celelalte – *Anotimpuri creatoare* (2010), *De mic am fost mare* (2012), se aliniază sub motto-ul lui Victor Hugo: *„De-atunci iubesc copii, iubind copilăria/ cu tot ce are-ntr-însa mai bun decât am eu.../ Copilul e iubire și-ncredere mereu/ și-i singura ființă pe lumea asta-n care/ necunoscând ce-i ura, e mic și totuși mare !”*

FLUIERARUL DIN CÂMPIE

Don C. Ștefan

Evoluția literară a scriitorului bolintinean Dan Florică a cunoscut, până acum, două etape ascendente: cea a exprimării concise, aforistice, în volume de maxime, cugetări ori haiku-uri, precum: *Micropoeme*, *Majestatea sa, Clipa*, *Ia zâmbetul cu tine*, *Și vulturul așteaptă* și altele, apărute la Editurile Amurg Sentimental, Perpessicius, Haiku, Orion și altele; și cealaltă a literaturii pentru copii, începând cu volumele *Momentul adevărului*, *Lumina din gutui*, *Pe tărâmul iubirii*, tipărite la Editura Arefeana.

Dacă lucrările din prima etapă exprimau talentul și, uneori, înțelepciunea autorului, ele nu puteau alcătui o literatură propriu-zisă, reprezentativă, pentru ieșirea în public – pe o lungă durată de timp. În schimb, cărțile pentru copii și tineret i se potrivesc ca o mănușă pe degetele unui cavaler luptător pentru o cauză nobilă – ele îi ofereau o mai largă posibilitate de exprimare, adresându-se unor cititori pe scara afectivității de la vârsta copilăriei la cea a adulților și prilejul de-a zugrăvi peisajele minunate din jurul orașului Bolintin Vale, localitatea natală, din câmpie, a Poetului.

De aceea l-am numit *Fluierarul din Câmpie*, încercând să-i comentez calitățile literare din acest volum, intitulat “Fluierarul auriu”, printr-o corelație care-l definește. „În fereastra casei, stă îmbujorată/ De vreo câțiva ani, mândra de mușcată,/ Anul acesta însă, plină de boboci,/ Îndelung privindu-i, poți să îi sufoci” (*Mândra de mușcată*, p. 23).

Dan Florică pare un *fluierar* în sensul unui păstor de suflete, care doinește din acel instrument atât de armonios și tradițional, cum a rămas fluierul strămoșesc.

Într-adevăr, cartea sa prezintă o muzicalitate aparte, despre care talentatul scriitor Victor Gh. Stan afirma: „El știe să developeze filmul printr-o descriere metaforică în structură lirică. Un lirism blând, ca o curgere lină, ca apa Sabarului în zona Bolintinului ilfovean” (p. 5).

Iar criticul literar Gabriel Dragnea observa, pe bună dreptate: „Versurile construite cântă renașterea naturii și nutresc speranța regenerării spiritului” (p. 111). Iată un exemplu: „În ciripit de vrăbii se petrecu trezirea/ Pe fond de primăvară se-aude înverzirea.../ Cocoșul nostru strigă a dorului lumină,/ Când cerul își pornește tot ochiul de felină” (*În ciripit de vrăbii*, p. 9).

Poetul Dan Florică iubește peisajele și ființele de la țară, în așa măsură încât versurile sale pot fi considerate ca o hartă spirituală a frumuseților înfățișate în această carte: imagini vizuale, locuri pitorești, anotimpurile naturii, oamenii și celelalte ființe, pomii fructiferi din grădina casei și arborii de mai departe, livada pe rod – toate acestea formează un cadru vizual aproape cinematografic, dovedind atât incontestabilul talent al poetului, cât și faptul că aceasta este adevărata sa cale de împlinire.

(Dan Florică, „Fluierarul auriu”, Editura Arefeana, 2017, București)

CULTUL FECIOAREI la Voiculescu, Blaga şi Ion Pillat

Constantin Miu

În lirica lui V. Voiculescu, iconografia Noului Testament cuprinde creaţii care abordează cristologia şi cultul Fecioarei. Acesta din urmă, indisolubil legat de iconografia cristologică, transpare din poeziile: *Lauda* (volumul *Clepsidra*) şi *Fecioara* (volumul *Întrezăriri*).

Prima creaţie este centrată pe episodul Bunei-Vestiri. În Sf. Scriptură, vestea Naşterii lui Iisus este relatată în **Sf. Evanghelie după Luca**, 1: 28-35. Vestea îi e adusă Preacuratei de către arhanghelul Gavril, care i se închină. La nedumerirea ei cum se va întâmpla să nască de vreme ce nu cunoscuse încă viaţa sexuală, îngerul îi explică: „Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care se va naşte din tine. Fiul lui Dumnezeu se va chema." Această teofanie va fi prelucrată artistic de Voiculescu într-o creaţie de numai două catrene (dar excepţionale în privinţa imaginilor şi a ideaticii), în care accentul e pus pe smerenia Maicii Preciste şi Întruparea Fiului: «Fecioara sta-n lăuntric pisc alb de rugăciune / Cu ceru-ntins la poală ca marea sub o navă / Un vânt suav deodată venit cu repejune / O adumbri cu taină în cântece de slavă: // „Primeşte Ne-ncăputul, nemuritoare Plasmă, / Tu binecuvântată, prea sfântă-ntre femei…" / Şi adiindu-i vestea, prelung, ca pe-o mireasmă, / Îmbobocea un înger, acolo-n faţa ei…» Alternarea descrierii cu naraţiunea şi pseudodialogul face din această secvenţă a Bunei-Vestiri o scenetă vie, plină de tandreţe. Poetul va prelua şi va accentua în versurile sale ideea smereniei Mariei, idee ce se vădeşte în versetele biblice. Astfel, în primele două versuri, Fecioara e surprinsă în plină acţiune de rugăciune, iar cele două imagini – una metaforică („lăuntric pisc alb de rugăciune"), alta realizată cu ajutorul unei comparaţii („ca marea sub o navă") – intensifică nu numai religiozitatea acesteia, ci şi sau mai ales măreţia morală a celei Preasfinte.

Vestea minunată e comunicată, ca şi în versetele din **Sf. Evanghelie după Luca**, în mod direct, căci întruparea Mântuitorului e **cea mai mare taină a creştinătăţii**. Poetul va potenţa această taină în următoarele două versuri ale primului catren. Imaginea e realizată atât la nivelul grupului nominal („un vânt suav"), cât şi la nivelul grupului verbal - „o adumbri cu taină, în cântece de Slavă" . Recunoaştem aici o **doxologie**, prin care se confirmă sfinţenia Fecioarei. Discreţia vestirii naşterii lui Iisus o regăsim în versul al treilea al celui de-al doilea catren, un rol important, în acest sens, revenindu-i comparaţiei: „Şi adiindu-i vestea, prelung, ca pe-o mireasmă". Punctul culminant al acestei discrete Vestiri se concretizează în imaginea îngerului care **îmbobocește** în faţa Preacuvioasei. Aşa a închipuit poetul întruparea Celui fără de păcat.

A doua creaţie – **Fecioara** – este o **doxologie**: poetul credincios îşi îndreaptă ruga fierbinte către Cea cu „trup senin", pe care o consideră „Albă răspântie-adâncă" şi „Clară odihnă între Ursite". Versurile, deosebit de expresive, pun în lumină semnificaţia unirii sacrului cu profanul: „Cerul şi pământul s-au îngemănat în Iisus, iar Maria nu va întârzia să înţeleagă că o astfel de unire minunată"[1] era inerentă planului Tatălui Ceresc de mântuire a oamenilor: „Ţie mă-nchin, trup senin, / Albă răspântie-adâncă, / Între cerul străin / Şi lutul ce ne mănâncă. // Clară odihnă între Ursite, / Sub rotunjimile tale aduni / Frageda taină a două lumi topite/ În limpezimea unei minuni".

Dincolo de semnificaţia unirii sacrului cu profanul – aceea de început a actului dumnezeiesc de împăcare a Tatălui Ceresc cu făptura umană (unire săvârşită discret, ca o taină) –, sesizăm şi în versurile mai sus citate zbaterea credinciosului între cer şi pământ, între libertatea absolută a spiritului şi gropniţa lutului. E vorba, cu alte cuvinte, pe de o parte de tentativa de cunoaştere a absolutului, iar pe de altă parte de raportul dintre etern (ca nostalgie a departelui ce rămâne trăind omului) şi efemer (care duce indiscutabil spre degradarea profanului). Aşa se explică invocaţia din strofa finală (unde se face trimitere la **Faptele apostolilor**, 1: 14: „Toţi aceştia [apostolii – n. n.], într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile şi cu Maria, mama lui Iisus…"), prin care se doreşte ca Maica Precistă să lucreze la atenuarea divorţului dintre sacru şi profan: „Rămâi aicea viaţa întreagă, / Unde se taie păcat cu slavă/ Şi căi potrivnice încheagă / Un dulce popas de carne suavă".

Cu totul altfel receptează Lucian Blaga mitul creştin al Fecioarei, în poeziile *În amintirea ţăranului zugrav* şi *Bunavestire*, din volumul *În marea trecere*. Miracolul rodirii se produce în planul profanului, nu al sacrului: „Ce-a mai venit se poate-asemăna numai c-un vis. / Din pulberea de floare / cernută peste tânărul ei trup / fecioara Maria / a legat rod ca un pom" (*În amintirea…*). În ambele poezii, Fecioara „e preţuită tocmai pentru starea ei omenească de cuceritoare naivitate şi ingenuitate"[2]: „În noaptea asta lungă, fără sfârşit, / o femeie umblă sub cerul apropiat. / Ea înţelege mai puţin decât oricine / minunea ce s-a-ntâmplat. / Aude sori cântăreţi, întreabă, / întreabă şi nu înţelege. / În trupul ei stă închis ca într-o temniţă bună / un prunc" (*Bunavestire*). Aceleaşi naivitate şi simplitate specifice ţărăncii le vom sesiza şi în *Biblică* (din volumul *Lauda somnului*): „Maică Precistă, tu umbli şi astăzi râzând / pe cărări de apă pentru broaştele ţestoase. // Între ierburi înalte şi goale / copilul ţi-l dezbraci/ şi-l înveţi să stea în picioare. / Când e prea rău / Îl adormi cu zeamă de maci. // Pentru tine lumea e o pecete / pusă pe o taină şi mai mare: / de aceea mintea nu ţi-o munceşti / cu nimic. / În casa lângă blidarul cu smalţuri rare / în fiecare zi păzeşti cu răbdare / somnul marelui prunc. / A mustrare clipind / te superi doar / când îngerii trântesc prea tare uşile / venind şi ieşind." Se poate lesne observa cum sacrul a fost convertit în profan; Maria este aici o mamă iubitoare, care veghează atent creşterea pruncului, dojenind îngerii, când aceştia – ca orice copil – devin prea zgomotoşi.

Într-un mod asemănător celui al lui Blaga procedează şi Ion Pillat, în ciclul de versuri *Povestea Maicii Domnului*. Din acest ciclu, ne-am oprit la poezia *Maica şi Pruncul*, această creaţie ilustrând opinia lui Valeriu Anania că „lumea cotidiană poate fi văzută şi altfel decât apare."[3] Trebuie să precizăm că, dacă Voiculescu în poeziile *Lauda* şi *Fecioara* este fidel Scripturii, accentul punându-se pe latura sacră a mitului creştin, Lucian Blaga şi Ion Pillat sunt interesaţi mai cu seamă de latura profană, dar nu în sensul desacralizării mitului Fecioarei, cum greşit s-a opinat, ci tocmai **spre a evidenţia taina întrupării**; pogorându-se în profan, sacrul i-a dat acestuia o altă dimensiune, după cum el însuşi, prin inhibarea în uman, se vrea înţeles de acesta, căci „singura cale de acces a profanului spre sacru – spune acelaşi Valeriu Anania – trebuie bănuită în taina întrupării, taină prin care natura omului, înnobilată, devine receptacul al dumnezeirii."[4] Iată de ce Blaga, Pillat, ca şi Voiculescu (în *Poeme cu îngeri*) plasează sacrul în decor rustic.

Scena realizată de Ion Pillat – ca într-o icoană naivă, pictată pe lemn sau sticlă – este una rustică, redându-se astfel farmecul iniţial al naraţiunii biblice: „Singură cu Pruncul, singură cu focul / Ce-şi desface-n umbră coada de păun, / Maica se gândeşte, cumpănind norocul / Pruncului ce-ntinde mâna la ceaun. // Ochii Lui albaştri cum e inu-n floare, / Maica îi sărută, mângâie bălai, / Părul ca mătasea de porumb, şi-o doare / Sufletul deodată năpădit de scai…" Citite cu atenţie, cele două strofe reproduse anticipează o altă secvenţă biblică: durerea şi singurătatea Maicii Preciste, privindu-i Fiul răstignit şi purtând pe cap cununa de spini. Aspectul acesta este reliefat cu ajutorul repetiţiei: „Singură cu Pruncul, singură cu focul", unde sensul propriu al cuvântului foc anticipează sensul său figurat – focul inimii mamei sfâşiate de durere, la vederea Fiului crucificat.

[1] Fernand Comte, *Marile figuri ale Bibliei*, Editura Humanitas, 1995, p. 152.
[2] Al. Tănase, *Lucian Blaga – filosoful poet, poetul filosof*, Editura Cartea românească, 1977, p. 358.
[3] Valeriu Anania, *Din spumele mării*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995, p. 165.
[4] *Ibidem*, p. 174.

O mărturie despre Dimitrie Bolintineanu şi anul naşterii sale

Vasile GRIGORESCU

A fost o vreme în care amănunte aparent minore din viaţa şi opera unor oameni de cultură preocupau intens societatea românească, interesând atât specialiştii cât şi pe simplii iubitori ai cuvântului scris. Un asemenea pol de interes a existat în jurul anului naşterii poetului, prozatorului, publicistului şi omului politic Dimitrie Bolintineanu.

Deşi poate părea neînsemnat, din punctul nostru de vedere nu credem că este lipsit de importanţă a cunoaşte cât mai precis vârsta la care Bolintineanu şi-a format opiniile, cea a debutului literar sau a momentului în care intra în prima linie a luptelor sociale şi politice ale timpului său. Dimitrie Bolintineanu a fost unul dintre actorii cei mai importanţi pe scena unde s-a jucat înfăptuirea Unirii Principatelor la 1859 şi modernizarea ulterioară a ţării. Activitatea din această perioadă s-a răsfrânt apoi peste ani, la dobândirea Independenţei la 1877 şi la făurirea României Mari, în decembrie 1918.

„Istoricul problemei" a fost foarte bine redat de Teodor Vârgolici, cel mai profund cunoscător a ceea ce a însemnat biografia şi bibliografia poetului, atât în volumul *Dimitrie Bolintineanu şi epoca sa* (Editura Minerva, Bucureşti, 1971, p. 16-23), cât şi într-un articol din revista *Sud* (*Data naşterii scriitorului*, în *Sud*, nr. 3, martie 1997, p. 3). Spicuim de acolo informaţiile necesare familiarizării cu această chestiune.

Pornind de la afirmaţia istoricului literar mai sus citat că „prima dată importantă din biografia lui D. Bolintineanu, incertă şi controversată până acum, este data naşterii", vom trece rapid în revistă anii propuşi de cei care au încercat să rezolve dilema. Aceşti ani se încadrează într-un interval destul de larg, perioada 1819-1826 şi facem precizarea că pe Monumentul ce acoperă mormântul poetului din curtea bisericii din Bolintinul din Vale, creaţie a sculptorului Carol Storck, figurează ca an al naşterii 1819.

Aşadar, dacă facem abstracţie de spusele lui Ovid Densuşianu – „Nu putem preciza anul naşterii lui Bolintineanu" – în această privinţă s-au prezentat mai multe ipoteze. Ele au ca bază informaţii orale, din corespondenţa sau chiar lirica lui Bolintineanu.

– 1819: Anghel Demetriescu (în 1886), George Călinescu (în 1958), D. Păcurariu (în 1969);

– 1823: Paul Chiţiu (în 1886);

– 1824: George Marian (în 1871), Ion Roman (în 1962);

– 1825: Virginia Pilat (în 1905), Teodor Vârgolici (în 1971);

– 1826: I. G. Valentineanu (în 1859), Aron Pumnul (în 1864), Iosif Vulcan (în 1869), Vasile Gr. Popu (în 1875), George Popescu (în 1876), I. Nădejde (în 1886), Ioan Lăzăriciu (în 1892).

Anul naşterii – 1819 – înscris pe Monumentul inaugurat în 1888, la „numai" 16 ani de la moartea poetului, când mai trăiau încă oameni care îl cunoscuseră, are ca explicaţie marea influenţă pe care a avut-o în epocă articolul lui Anghel Demetriescu, ce fusese publicat cu numai doi ani mai înainte şi reuşise să „oficializeze" această dată (*Dimitrie Bolintineanu*, în *Analele literare*, an I, nr. 2, 15 ianuarie 1886).

Suntem acum în măsură să aportăm noi mărturii documentare în sprijinul îngustării intervalului 1819-1826. Ele au ca sursă mitricile bisericii şi dosarele de stare civilă ale primăriei Bolintin Vale, ce fac obiectul unui amplu proiect editorial al Asociaţiei pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu.

Mama poetului, Anica, provenea dintr-un neam de moşneni boieriţi – Ştirbeştii – ce-şi vor lua un patronimic după numele locului de baştină, Bolintin, sat pitoresc şi bogat, aşezat între furcile a două ape – Argeş şi Sabar – la mică distanţă de Capitala ţării.

Mai înainte de vremea naşterii poetului, acest neam se separase în două, una dintre ramuri fiind mai avută decât cealaltă. În ramura mai săracă, din care provenea D. Bolintineanu, familia lui era dintre cele mai scăpătate. Avem exemplul unui văr de-al doilea al poetului, pe nume Caloian, care lucra cizmărie în sat. Cealaltă ramură se bucura de o situaţie înfloritoare, datorată şi înrudirii cu bogata familie de negustori dâmboviţeni Voinescu.

Anica s-a căsătorit cu un mărunt funcţionar şi negustor, de origine aromână, pe nume Enache Cosmad. Împreună au avut mai întâi o fiică, Ecaterina (Catinca), căreia i-a urmat Dimitrie.

Ecaterina Cosmad se va mărita pe 27 decembrie 1839 cu cineva provenit din ramura mai bine situată a familiei Bolintineanu, cu Atanasie, fiul lui Dinu Bolintineanu. Documentele la care vom face apel, vorbesc chiar despre această soră a lui Dimitrie Bolintineanu, Ecaterina.

Se cunoaşte prietenia strânsă ce i-a legat pe Alexandru Zane şi Dimitrie Bolintineanu, începută pe băncile şcolii de la Sf. Sava, trecută prin vâltoarea Revoluţiei de la 1848, dificultăţile exilului şi prin atâtea alte încercări, culminând cu cea mai dramatică parte a vieţii poetului, apropierea morţii, când familia Zane i-a fost cel mai important sprijin. Mai puţin se cunoaşte despre faptul că poetul şi familia Zane aveau obiceiul să-şi petreacă verile la Bolintin, în casa surorii şi cumnatului lui D. Bolintineanu. Într-o astfel de şedere, soţilor Alexandru şi Victoria Zane li se va naşte un fiu, ce va primi numele Dimitrie şi va fi botezat de sora poetului, Catinca Bolintineanu („Dimitrie, născut 1860 septembrie 4, botezat septembrie 18, fiul d[umnealui] Alecsandru Zane şi Vitoriţa, născut Bolintin din Vale, legitim, naşă cocoana Catinca sin Enache, preot Năstase"; BJAN Giurgiu, Fond *Starea Civilă Mitrice, Ilfov, Bolintinul Megieşi*, 32/1860, f. 5v-6r, nr. 52.)

Actul de deces al acestei sore mai mari a poetului, Ecaterina (Catinca) Bolintineanu este important pentru subiectul articolului nostru. Ea înceta din viaţă la o vârstă tânără, în casele sale din Bolintinul din Vale, suferindă de lingoare, adică de febră tifoidă. Asta se întâmpla la 12 iunie 1863, iar actul de deces ne spune că avea atunci 41 de ani (BJAN Giurgiu, Fond *Starea Civilă Mitrice, Ilfov, Bolintinul Megieşi*, 34/1863, nr. 26/1863 iunie 12). Prin urmare, era născută în 1822, iar fratele ei mai mic, Dimitrie Bolintineanu, se putea naşte, cel mai devreme, abia un an mai târziu, adică în 1823.

Nu ne rămâne, aşadar, decât să restrângem intervalul de referinţă pentru naşterea lui Dimitrie Bolintineanu la anii 1823-1826, mai precis către prima parte a lui, care i-ar fi permis să fie coleg de şcoală cu bunul său prieten Alexandru Zane, născut în 1821.

Oricum, anul 1819, „oficializat" de Anghel Demetriescu şi prezent până astăzi în publicaţiile cele mai diverse, manuale şi enciclopedii, ca să nu mai vorbim de mediul on-line, trebuie exclus cu desăvârşire.

Planul malefic al elitei mondiale sub sloganul: „Să construim un viitor comun, într-o lume fragmentată.” (Davos ianuarie 2018)

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii (CES)*

***Motto*: *Membrii cabinetului american nu văd nici un interes de a merge la Davos. Este vorba doar de întâlniri între corporațiile prezente la lucrări și cele americane. Această călătorie va fi un voiaj de afaceri și nimic mai mult*.** (Declarația șefului Trezoreriei americane, Steve Mnuchin, 20 ianuarie2018).

Am putea concluziona de la început că: gura păcătosului adevăr grăiește !

Dacă nu am cunoaște cinismul și limbajul de ventrilog al plutocrației mondiale, am crede că, lucrările Forumului Economic Mondial (FEM) au fost dedicate îmbunătățirii stării de sănătate a planetei, eradicării sărăciei, diminuării decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, luptei împotriva corupției, combaterii terorismului, atacurilor cibernetice etc. etc.

Dar, ghinion !

Cum era firesc, cei 3000 de participanți, de la șefi de state și guverne, la patronii celor mai puternice corporații din lume, la ONG-uri „ecologice și apărătoare ale libertății și democrației” (aparținând miliardarului american, George Soros), sau la magnații din media, au făcut o adevărată demonstrație de „altruism și compasiune” față de gravele probleme care țin captive popoarele, într-un model de guvernanță a lumii condusă de către o elită minoritară și parazită. Studiind discursurile reprezentanților celor mai puternice state și economii ale lumii, ai crede că ai fost „teleportat” în „casa miracolelor”, unde se supralicitează „proiecte ambițioase” pentru binele umanității.

Dar, din nou ghinion, cum ar spune un „mare om de stat român”, care nu și-a arătat augusta sa față la această importantă reuniune „mondenă”, nu pentru a-și prezenta propria viziune asupra lumii de azi și de mâine, ci pentru a se saluta „frățește” cu șefii de stat și de guverne, sau pentru a invita corporațiile să investească în economia românească.

Mesajul Papei Francisc I

Poate că domnul președinte Iohanis a urmat exemplul Sanctității Sale, Papa Francisc I, de a nu da curs invitației (dacă ar fi fost invitat), în schimb Sfântul Părinte a transmis un mesaj șefilor de state și guverne și corporațiilor, prin intermediul președintelui executiv al FEM, prof. Klauss Schawab, mesaj din care vom reține câteva idei forte, pentru ca apoi să ne aplecăm asupra celor mai relevante discursuri.

„Este o fractură crescândă între state și instituții. Ambiția de a face profit cu orice preț, favorizează fragmentarea și individualismul în societate. Drept urmare, asistăm la o creștere a șomajului și a diferitelor forme ale sărăciei. În absența unei adevărate orientări antropologice în dezbaterile politice actuale, ființa umană se găsește redusă la un simplu angrenaj al unui mecanism care o tratează de o manieră ca fiind un bun de consum.

Protejarea demnității ființei umane, în special prin oferirea fiecăruia posibilități reale de dezvoltare umană integrală și prin aplicarea politicilor economice favorabile familiei, ar putea fi o soluție rezonabilă pentru construirea unei societăți incluzive, drepte, solidare, să le redea demnitatea celor care trăiesc într-o incertitudine profundă și au pierdut speranța într-o lume mai bună.

Chiar noile tehnologii sunt pe cale să transforme modelele economice și lumea globalizată însăși, care, condiționată de a face profit cu orice preț, face să favorizeze mai mult fragmentarea și individualismul mai degrabă decât să faciliteze abordările mai incluzive. Inteligența Artificială și alte inovații tehologice, trebuie să fie folosite de așa manieră, încât să contribuie la bunăstarea umanității și căminului nostru comun, decât, din contră, cum prevăd din păcate, anumite estimări certe.”

Într-adevăr, mesajul Sanctității Sale aduce o rază de speranță că, lucrările FEM se vor încheia cu unele soluții pentru schimbarea actualei stări de lucruri la nivel planetar, dar, după cum vom vedea, fiecare șef de stat sau de guvern reprezentând țările cu economiile cele mai puternice, în luările de cuvânt s-au referit îndeosebi la modalitățile care ar putea duce la o mai mare forță economică și militară a propriilor state care să le asigure mai multă vizibilitate pe tabla de șah geopolitică, geoeconomică, geostrategică a lumii.

Abordările acestor elite vizează toate domeniile vieții noastre, ce trebuie modificate pentru a se supune proiectului guvernării mondiale lansat de oculta internațională prin ILUMINATI.

Apariția președintelui Donald Trump a fost una de senzație desprinsă din filmele americane: sosirea pe aeroport cu Air Force One, după care îmbarcarea într-un helicopter al marinei militare americane escortat de alte șase helicoptere militare americane, a generat zâmbete ironice și comentarii malițioase, atât din partea presei, cât și a participanților la FEM.

Poziția SUA și ideile președintelui Trump

Discursul său, sub sloganul binecunoscut „America mai întâi”, a vizat, cum era firesc, promovarea politicii sale menită să „întărească întreprinderile americane, industriile și muncitorii americani”, a suscitat comentarii controversate din partea celor prezenți, întrucât era în vădită contradicție cu tema FEM, care își propunea o lume deschisă cooperării și multilateralismului. Atitudinea președintelui și abordările sale au fost etichetate drept „naționalist agresive” și chiar provocatoare la adresa instituțiilor internaționale: ONU, OMC, FMI, NATO.

Alături de președintele american s-a aflat și consilierul său economic, Gary Cohn, care a fost numărul doi la Goldman Sachs, un fin cunoscător al modului de organizare și derulare a lucrărilor la Davos, care s-a străduit să mai tempereze și să nuanțeze „dezinvoltura” discursului lui Donald Trump. Vom reda mai jos, câteva idei forte cuprinse în conținutul discursului, pentru a înțelege direcția în care SUA vor acționa pentru a-și asigura hegemonia economică, politică și militară, într-o lume fracturată de interese oculte și inegalități economice, culturale și sociale.

„Să construim o Americă puternică și prosperă în care să veniți să investiți:

– creșterea economică a început să-și arate roadele, iar încrederea întreprinderilor americane a crescut;

– prin adoptarea legii fiscale, a fost creat un mediu prietenos de afaceri, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii;

– s-au încurajat investițiile străine prin reducerea reglementărilor și birocrației;

– dacă America prosperă, toată lumea prosperă, de aceea este nevoie de reformarea sistemului comercial internațional;

– SUA nu pot trece cu vederea practici comerciale injuste și furtul intelectual;

– SUA sunt gata să negocieze acorduri bilaterale comerciale pe principiul avantajului reciproc și încrederii;

– nicio țară nu poate fi ostatică unui singur furnizor de energie, SUA fiind în măsură să ofere energie mai ieftină;

– SUA vor continua investițiile în cercetarea militară, pentru că prosperitate fără securitate nu există, de aceea este nevoie de reînoirea armamentului nuclear cu noile tehnologii rezultate din cercetarea științifică a DARPA;

– multiplicarea eforturilor pentru denuclearizarea peninsulei Coreene;

– coordonarea luptei pentru distrugerea ISIS, acțiune în care forțele americane au obținut rezultate notabile;

– continuarea măsurilor menite să ne asigure că Afganistanul nu va mai fi leagănul teroriștilor;

– sistemul de imigrație trebuie să fie revizuit prin prisma capacităților noilor veniți de a contribui la dezvoltarea economiei americane și de a putea să-și câștige cinstit pâinea;

– grandoarea unei națiuni consă în caracterul și valorile la care se raportează;

– națiunile libere și suverane, pot colabora pe baza interesului reciproc, prin folosirea resurselor de care dispunem pentru a le da garanția unei vieți prospere;

– SUA nu a fost niciodată mai aproape de a-și îndeplini misiunea de a apăra și proteja propriul popor.”

Planurile președintelui Trump nu conving

Reacții la discursul președintelui Donald Trump nu au întârziat să apară. Astfel, Monica De Bolle, expert în politici comerciale la Institutul Peterson pentru economie internațională, a ținut să precizeze că: „În martie 2018, se va semna TPP, ceea ce va irita serios pe Donald Trump, întrucât cele 11 state (Australia, Brunei, Canada, Chile, Japonia, Peru, Malaesia, Mexic, Noua Zeelanda, Singapore, Vietnam), au avansat negocierile și se pregătesc de întâlnirea la nivel inalt al APEC, din Vietnam. Dar președintele american nu acceptă cu ușurință un asemenea afront, drept urmare, a declanșat o amplă campanie pentru a convinge țările menționate să accepte încheierea de acorduri bilaterale, considerate de președintele american, *Soluția sa de succes*.”

Dar, din nou ghinion !

Potrivit economistului șef de la „Oxford Economics”, Gregory Daco, „președintele Trump a realizat că lumea continuă să funcționeze și fără ca SUA să facă parte din joc.” De altfel, nici discuțiile cu Canada și Mexic pentru negocierea tratatului de liber schimb nord-american (ALENA) nu sunt încurajatoare, ceea ce a determinat mediul de afaceri american să exercite presiuni pentru a-l determina pe Donald Trump, să nu se cramponeze de politica sa protecționistă. Recent, șeful diplomației canadiene, Chrystia Freeland, a declarat că: „Ottawa se pregătește pentru o eventuală retragere a SUA din ALENA (în vigoare din 1994), știind că nouă milioane de locuri de muncă americane depind de comerțul și investițiile canadiene”.

La aceste reacții se adaugă și poziția exprimată de președintele BCE, Mario Draghi, la 25 ianuarie 2018 că „nu vrea un război al monedelor”, ca răspuns la declarația secretarului Trezoreriei americane, care ținea să sublinieze că „un dolar slab, este bun pentru SUA pentru că favorizează comerțul și oportunitățile”.

În fața acestor reacții viguroase și avertizări, președintele Trump a fost nevoit să admită că „America mai întâi, nu înseamnă America singură. Suntem pentru un liber schimb, dar el trebuie să fie just și să fie reciproc”.

Poziția Franței în contextul Planului Macron

Interesant a fost și discursul președintelui francez, Emanuel Macron (în franceză și engleză), care sub sloganul „Franța s-a reîntors”, a încercat să-și prezinte „cele 14 sisteme” prin care Franța va deveni mai competitivă într-un cadru european. Franța a fost puternic afectată de schimbările la nivel mondial, de aceea își propune măsuri concrete pentru construirea unei Franțe deschisă la mondializare și prosperă. De aceea, președintele francez are în vedere:

„– pregătirea capitalului uman format de o manieră eficace, prin reformarea sistemului de educație, inclusiv noi reguli de a facilita accesul la învățământul universitar;

– sprijinirea și reglementări noi ale sistemului de ucenicie care să finanțeze deschiderea de noi locuri de muncă;

– investiții în cercetare, dezvoltare, inovare, în paralel cu măsuri de reducere a fiscalității întreprinderilor;

– accelerarea recuperării competitivității și atractivității Franței pentru investiții străine;

– reducerea birocrației și supleței administrative pentru a ajuta întreprinderile să-și schimbe modul de bussines;

– alinierea la competitivitatea Germaniei și a țărilor scandinave și o mai bună adaptare a întreprinderilor la realitățile pieței europene concurențiale;

– economia Franței, un exemplu de protejare a mediului, luptei împotriva schimbărilor climatice, sens în care, până în 2020 va renunța la folosirea cărbunelui;

– schimbarea culturală prin simplificarea administrativă și elaborarea unei strategii pentru diminuarea inegalităților.”

Sunt măsuri cuprinse în Planul Macron de „regândire a UE”, despre care am relatat într-un articol publicat în revista *Sud*, cu comentariile de rigoare. Merită însă reținută atitudinea presei franceze, care în majoritatea comentariilor despre discursul său la Davos au făcut aprecieri malițioase prezentându-l ca exponent al elitei financiare de pe Wall-Street, denumindu-l Macron-Rothchild, ale cărei interese le aplică.

Punctul de vedere al Chinei

La Davos, vocea Chinei s-a auzit prin intermediul înaltului responsabil pentru afaceri financiare și economice din CC al PCC, Liu He: „Pentru economia chineză este o necesitate fundamentală de a trece de la faza creșterii rapide, la o fază de dezvoltare calitativă, ceea ce presupune noi reforme macro-economice și structurale, cât și sociale, în scurt timp.”

Să reținem și din discursul domnului Liu He ideile forte care creionează programul și viziunea Chinei privind provocările viitoare și măsurile ce le au în vedere pentru atingerea obiectivelor propuse:

„– venitul anual pe cap de locuitor va crește în 2018, de la 8000 $ la 10.000 $;

– creșterea de bunuri casnice a atins cifra record de 58,8%, iar cea a serviciilor reprezintă aproape 60% din PIB;

– pe măsura deschiderii Chinei spre exterior, această tranziție către un nou model de dezvoltare economică, va crea noi și numeroase oportunități comerciale nu numai în China, de asemenea în lumea întreagă;

– principala atracție a economiei chineze o reprezintă disponibilitatea structurală născută prin faptul că oferta nu reușește să evolueze la fel de repede ca cererea, aspect ce trebuie urgent soluționat;

– prioritatea principală este de a reduce excesul de producție la nivelul necesităților, de a scade rezervele în domeniul imobiliar, scăderea costurilor în toate domeniile și întărirea punctelor slabe ale economiei, de la servicii publice la infrastructură și instituții.”

Cu aceste măsuri, China speră să facă oferta mai suplă și mai inovantă, progresele înregistrate în acest domeniu devenind o realitate tangibilă. În viziunea reprezentantului Chinei, trei sunt bătăliile ce trebuie purtate: prevenirea riscurilor, reducerea sărăciei și controlul poluării.

Referitor la riscuri, „chiar dacă sistemul financiar chinez este în general sănătos, și prezintă cote ridicate de economisire, totuși, trebuie să lucrăm pentru prevenirea și depășirea marilor riscuri financiare care pot fi generate de sistemul bancar paralel și de datoria ascunsă a guvernelor locale”.

Pentru a doua bătălie „guvernul chinez depune eforturi mai inteligente și mai bine țintite pentru a scoate oamenii din sărăcie

(continuare în pag. 15)

(urmare din pagina 14)

în următorii trei ani începând cu 2018, când va lua măsuri pentru a scoate din sărăcie absolută 10 milioane de persoane, îndeosebi din zonele cu condiţii climatice dure".

În lupta împotriva poluării, China are în vedere „să se rupă de modelele tradiţionale de creştere, întrucât poporul chinez aspiră la o dezvoltare ecologică cu slabe emisii de carbon, China respectându-şi angajamentele luate la Paris. În acest sens, din 2016, China a redus producţia de oţel cu 115 milioane tone, cea de oţel de calitate inferioară cu 140 milioane tone, iar cea de cărbune cu 500 milioane tone".

De remarcat că, discursul domnului Liu He este de fapt o materializare a viziunii exprimată de preşedintele Xi cu ocazia FEM din 2017, când ţinea să asigure participanţii că „Republica chineză va continua să joace un rol atât ca mare putere responsabilă în reformarea şi dezvotarea sistemului de guvernanţă mondială, cât şi pentru a-şi aduce aportul cu înţelepciunea şi forţa sa". De asemenea, preşedintele chinez prezenta la acea dată planul pentru dezvoltarea în comun, pornind de la relaţiile internaţionale, de securitate şi de stabilitate a schimburilor culturale şi de protecţie a mediului, în fine de a avansa cu lumea în construirea unei „comunităţi de destin".

Prof. Angus Deaton, laureat al premiului Nobel pentru economie (2015), a apreciat eforturile depuse de China pentru construirea unei comunităţi de destin şi pentru contribuţiile aduse de China lumii şi mondializării. De altfel, conceptul de „comunitate de destin" lansat de preşedintele Xi şi adoptat de Consiliul de Securitate ONU, răspunde în mare măsură la ceea ce are nevoie lumea de azi. „Este foarte important pentru comunitatea internaţională de a avea acest gen de abordare colaborativ, pentru a ajuta să se rezolve problemele actuale şi viitoare ale lumii", a subliniat directorul general al Oficiului ONU de la Geneva, Michael Moller, într-un interviu acordat agenţiei chineze de ştiri Xinhua.

O altă problemă de mare actualitate ridicată la Davos de către înaltul demnitar chinez, s-a referit la criptomonede, exprimând cu acest prilej poziţia fermă a guvernului că „aceste monede virtuale sunt imprevizibile şi de necontrolat", pe seama cărora s-a pus dispariţia a 1000 miliarde $ de pe piaţa chineză în 2015. Drept urmare, guvernul chinez examinează posibilitatea creerii propriei criptomonede, care să fie schimbată cu yuanul, închizând astfel intrarea pe piaţa chineză a altor criptomonede.

Cu ocazia aniversării a patru decenii de la politica de reforme şi deschidere promovată de premierul Den Xiao Ping, China îşi propune să se integreze mai rapid în regulile comerţului internaţional, în paralel cu deschiderea de o manieră substanţială a sectorului de servicii şi în special cel financiar şi pentru a crea un mediu mai atractiv pentru investiţii.

Un moment important al prezenţei reprezentantului Chinei la Davos, l-a constituit, întâlnirile cu şefii de state şi guverne prezenţi la lucrări, cât şi cu patronii unor corporaţii internaţionale pentru a stabili modalităţi de colaborare. Un astfel de moment, greu digerat de delegaţia americană, a fost întâlnirea cu ministrul canadian al finanţelor Bill Morneau, ca o consecinţă firească a bunelor relaţii stabilite între cele două ţări după vizita în China a premierului Justin Trudeau, în 2017. În cadrul acestei întrevederi, cele două părţi au stabilit să lărgească şi să aprofundeze relaţiile economice şi financiare şi să promoveze în comun, politica liberului schimb şi a dialogului strategic.

Atitudinea Indiei

Să vedem care este şi atitudinea Indiei, exprimată la Davos, de premierul Narendra Modi, care s-a poziţionat în apărătorul mondializării şi multilateralismului, revendicând un loc preferenţial pentru ţara sa, la masa negocierilor globale. Această poziţie a fost justificată prin argumentul că, în 2018, India va deveni a cincea mare putere economică a lumii, depăşind Franţa şi Marea Britanie, iar până în 2030, India îşi propune să devină a doua mare putere economică mondială, concurând SUA şi China.

De la alegerea sa ca premier în 2014, Modi a lansat un amplu şi profund proces de reformare a instituţiilor, reducând birocraţia, şomajul şi sărăcia, orientând o parte importantă a investiţiilor în noile tehnologii de vârf, inclusiv în domeniul aero-spaţial şi militar.

„Politica Indiei este de a se deschide spre exterior după modelul Chinei, sens în care a creat un mediu de afaceri prietenos", a ţinut să precizeze premierul. De asemenea, premierul indian a reafirmat voinţa politică a ţării sale, de a se „alătura celor care apără proiectul de instaurare a unei ordini mondiale multipolare şi deschisă la liberalizarea comerţului şi nu protecţionismului economic".

Rusia la Davos

Federaţia RUSA a avut în acest an o prezenţă inedită la lucrările FEM, prin implicarea directă în organizarea întâlnirilor preconizate de către ministrul rus al economiei, Maxim Orekin cu omologii din alte ţări şi cu reprezentanţii marilor corporaţii, gazdă fiind Casa Rusă, transformată într-o platformă de discuţii, negocieri comerciale şi a altor evenimente ale delegaţiei ruse. Casa Rusă şi-a deschis porţile în Elveţia având drept misiune să promoveze iniţiativele guvernului rus pe lângă reprezentanţii lumii de afaceri şi a cercurilor politice şi guvernamentale reunite la Davos. Pavilionul oficial al misiunii ruse, este pregătit să găzduiască mai multe întâlniri la nivel international, pe trei paliere: tehnologia informaţiei, competitivitatea Rusiei pe pieţele mondiale şi relaţiile ruso-americane.

Tema tehnologiei informaţiei va îngloba astfel un larg evantai al problemelor blockchain, tehnologii financiare, securitate cibernetică şi tehnologii pentru oraşe inteligente.

Discuţiile privind competitivitatea Rusiei pe pieţele mondiale ale energiei, se vor purta în legătură cu potenţialul de dezvoltare a industriei energetice a Rusiei şi noile forme de cooperare în lumea de azi.

În privinţa relaţiilor ruso-americane, o atenţie particulară va fi acordată, printre altele, rolului bussinesului în întărirea încrederii şi cooperării economice, politice şi militare.

Ministrul rus al economiei, Maxim Orekin, s-a arătat optimist în privinţa perspectivelor de creştere economică a ţării sale, afirmând că „Rusia va depinde mai puţin de cursul petrolului, iar creşterea estimată va fi de 3-3,5%, în câţiva ani este garantată de creşterea economică care s-a reluat din 2016, în ciuda creşterii demografice la care trebuie să facă faţă Rusia". Evaluarile FMI, au în vedere o creştere economică în 2018 de 1,7%.

Ministrul rus al economiei, a precizat că „Autorităţile ruse au reuşit să reducă dependenţa economică de cursul petrolului, iar rolul Rusiei în economia globală a crescut semnificativ".

În privinţa criptomonedelor, Rusia a pregătit un proiect de lege care vizează asigurarea controlului mai atent a producţiei şi folosirii acestor devize care suscită interesul, dar şi neîncrederea autorităţilor de reglementare. Prin această lege, se vor reduce considerabil riscurile de fraudă şi va contribui la construirea unui regim fiscal transparent pentru operaţiunile cu aceste monede virtuale, şi implicit la creşterea intrărilor fiscale la buget, rubla fiind singura şi unica monedă legată de Federaţia Rusă. Această lege se alătură unui număr mare de iniţiative din lume pentru încadrarea acestui fenomen financiar care a produs deja îngrijorări şi agitaţie pe pieţele financiare mondiale, prin creşterea spectaculoasă a bitcoinului în 2017 şi prăbuşirea lui, la începutul lui 2018.

Marea Britanie este deschisă pentru afaceri

Marea Britanie, prin vocea premierului său, a ţinut să sublinieze că „există o atitudine consensuală a puterii politice, guvernamentale şi partenerilor de afaceri, pentru a situa ca prioritate naţională, sprijinirea tehnologiilor de vârf care, deschid noi oportunităţi de afaceri şi noi locuri de muncă la nivel global. Pe agenda guvernului britanic, un obiectiv major este dezvoltarea unei industrii strategice moderne, care să facă faţă cu succes competiţiei pieţei şi să ofere cadrul unor investiţii în viitorul naţiunii. [...] Mesajul nostru pentru industria strategică este clar: Marea Britanie va fi unul dintre locurile cele mai bune din lume unde se poate iniţia şi dezvolta acest gen de afacere."

Vom reda mai jos, câteva direcţii de acţiune ale guvernului britanic formulate la Davos de către premierul May:

„– investiţii în infrastructura locală şi la nivel naţional;

– pentru a avea succes în afaceri, este nevoie de o schimbare a economiei globale;

– o componentă importantă a strategiei noastre industriale, este de a acorda suportul necesar noilor profesii şi industrii, pentru ca astfel să construim comunităţi puternice;

– pentru a avea noi locuri de muncă în noile tehnologii de vârf, se va pune accentul pe sistemul de educaţie tehnică care are toate premisele să devină cel mai bun din lume;

– pentru instruirea şi reinstruirea celor care lucrează în domeniile digitale, s-a stabilit crearea unui consorţiu format din 60 de universităţi, experţi în afaceri şi industrie care să le asigure suportul necesar;

– Marea Britanie a devenit lider mondial în Inteligenţa Artificială (IA), construită cu mare succes de companii ca Deepmind;

– împreună cu alţi parteneri internaţionali, vom elabora norme şi reguli necesare în era digitalizării globale, care să fie însuşite de toţi. Avem în vedere reguli şi standarde care pot face IA mai responsabilă de drumul său, astfel încât prin aceşti algoritmi să nu se poată interveni în a o modifica şi dezvolta în alte scopuri decât cele stabilite.

De aceea, Marea Britanie, va colabora strâns cu Centre of Data Etics and Inovation, cât şi cu partenerii internaţionali din domeniu, pentru a asigura şi menţine în siguranţă şi în limitele etice, IA şi inovaţiile, cât şi aplicaţiile noilor tehnologii."

Poziţia Poloniei şi postura de „oaie rătăcită" a UE

Să ne aplecăm şi asupra declaraţiilor făcute la Davos de către „oaia rătăcită", premierul polonez Mateusz Morawievski, deoarece conţine trimiteri la independenţa şi demnitatea unui stat membru al UE.

„Doresc ca Polonia să fie un partener fiabil al UE, al întregii Europe. [...] În ciuda estimărilor institutelor şi agenţiilor de rating economico-financiare, că în 2017 Polonia va avea o creştere economică de 2-2,5%, în realitate creşterea a depăşit orice aşteptări, situându-se la 4,5%."

Într-un interviu acordat ziaristei Saha Vakulina de la EURONEWS, cu ocazia prezenţei la lucrările FEM de la Davos, premierul polonez a ţinut să precizeze că „ne vom confrunta la nivel mondial cu riscuri datorate inegalităţilor, dezechilibrelor, enormelor excedente comerciale în China şi în ţările nordice ale UE şi de deficite în celelalte ţări". Referitor la poziţia Poloniei în cadrul UE, premierul a subliniat că „Polonia aduce un aer proaspăt în UE şi va depune eforturi pentru îmbunătăţirea dialogului, pregătind o carta albă a reformei sistemului judiciar, pentru a explica că aceasta trebuie să facă sistemul judiciar mai bun, mai independent, mai obiectiv, mai fiabil, mai eficient şi mai transparent. Este necesar să se înţeleagă că actualul sistem judiciar polonez este ieşit din epoca post-comunistă."

Viziunea premierului polonez privind viitorul Europei, a fost exprimată clar: „În Europa avem nevoie de mai multă concurenţă, pentru a fi mai competititivi în faţa Chinei, Indiei şi SUA. Trebuie să creăm o mai bună platformă pentru întreprinderile mijlocii pentru a putea opera mai uşor în toate ţările UE, pentru că ele reprezintă coloana vertrebală a economiei noastre, dar şi în alte ţări UE, dar există multă birocraţie care împiedică legăturile directe între aceste întreprinderi din Polonia, cu cele din Germania, Franţa, Olanda, Austria".

În legătură cu viitorul UE, premierul polonez a precizat că „UE este compusă din 28 de state suverane, independente şi trebuie să rămânem uniţi pe cât posibil, respectând în totalitate toate drepturile fiecărui stat suveran în a-şi construi sistemul judiciar propriu şi să-şi administreze singure afacerile interne, problema refugiaţilor, migraţia, aşa cum înţelege fiecare stat." Premierul polonez a reamintit principiile care trebuie să guverneze relaţiile între state-naţiuni, care formează UE, pentru ca acest proiect politico-economic şi militar, să nu eşueze.

Concluzii

În încheierea acestui material, cred că se cuvine să reţinem câteva concluzii:

– Vedeta FEM şi „copilul minune", răsfăţat, a fost incontestabil preşedintele francez Emanuel Macron, care a fost felicitat pentru curajul de a lansa o amplă campanie de reforme atât la nivelul instituţiilor centrale şi locale ale administraţiei, a sistemului fiscal, de educaţie, cât şi al modelului economic francez. Atât preşedintele american, cât şi ceilalţi şefi de state şi guverne prezenţi la Davos, au văzut în persoana sa „speranţă pentru viitorul Europei, prin modificarea radicală a ritmului reformelor propuse, dar şi pentru ambiţia de a oferi o nouă viziune a regândirii proiectului european".

– Cancelarul german Angela Merkel s-a mulţumit să stea în „umbra" preşedintelui francez, poziţia sa în Germania şi la nivelul UE fiind mult slăbită în urma alegerilor parlamentare din 2017, care au generat volatilităţi politice şi imposibilitatea formării unui guvern. La 9 februarie 2018 s-a reuşit, după negocieri dure cu SPD, formarea unui guvern de coaliţie în care poziţiile cheie, externele şi finanţele sunt deţinute de SPD, iar internele de CDU. Cu această ocazie, preşedintele SPD, Martin Schultz a anunţat că nu va face parte din cabinet, refuzând poziţia de ministru de externe. Cu toate acestea, el a reafirmat intenţia exprimată în timpul campaniei electorale de a se face demersuri în continuare pentru retragerea arsenalului nuclear american de pe teritoriul Germaniei şi de a se limita cheltuielile militare ale ţării, în ciuda presiunilor şi ameninţărilor venite din partea preşedintelui Trump. Noul guvern german s-a declarat gata să negocieze ridicarea sancţiunilor la adresa Rusiei, cu condiţia respectării acordurilor de la Minsk (Consiliul UE a prelungit sancţiunile până la 31 iulie a.c).

– Reafirmarea la Davos a ameninţărilor la adresa Iranului şi Coreei de Nord de către preşedintele Donald Trump a generat reacţii negative din partea europenilor, dar şi a reprezentanţilor ţărilor din zona Asia-Pacific, care s-au pronunţat pentru găsirea unor soluţii politice, apreciindu-se eforturile stăruitoare din partea Chinei de a încuraja negocieri directe între cele două Corei, folosindu-se de jocurile olimpice de iarnă de la Pyongyang, unde preşedintele Kim Jong-un a hotărât să-şi trimită sora în calitate de „emisar". Această mişcare diplomatică abilă a Chinei după Davos a stârnit furia preşedintelui Trump care s-a văzut exclus din „joc", ceea ce a determinat pe vice-preşedintele american prezent la festivităţi, să nu se ridice în picioare la intonarea imnului Coreei, manifestându-şi prin acest gest dezacordul pentru deschiderea dialogului şi colaborării între cele două Corei. Recent, preşedintele Kim Jong-un a lansat preşedintelui sud-coreean invitaţia de a vizita Coreea de Nord.

– O prezenţă atent mediatizată a fost cea a miliardarului american George Soros, care a folosit un discurs dur la adresa preşedintelui Trump şi a administraţiei americane, subliniind pe un ton ameninţător că „Administraţia americană este un pericol pentru pacea, securitatea şi democraţia lumii, iar fenomenul Trump îl privesc ca fiind temporar, care va dispare în 2020, sau mai devreme".

Analiştii politico-militari pun războiul dintre cei doi miliardari pe seama a două şcoli de gândire americane ce luptă pentru a-şi impune propria viziune privind crearea unei noi ordini mondiale, după chipul şi asemănarea lor şi a organizaţiilor oculte din care fac parte. O altă explicaţie a înverşunării lui Soros, ar putea fi şi existenţa, potrivit dr. Michael Sala, a unui „ordin executiv dat de preşedintele Trump la 21.12.2017, prin care se blochează proprietăţile şi conturile bancare ale persoanelor implicate în abuzuri foarte grave cu privire la drepturile omului şi la corupţie", numind într-o anexă secretă indivizi şi organizaţii cunoscute cu asemenea practici pe teritoriul american şi în lume. Deşi ordinul părea a se referi la persoane şi organizaţii aflate sub influenţa Moscovei, realitatea este cu totul alta, Ordinul Executiv vizează de fapt guvernul „din umbră", numit şi „Cabala Satanică", sau gruparea criminală cunoscută sub numele de ILUMINATI, cu referire la Soros şi miile de organizaţii finanţate de acesta în întreaga lume, prin care încearcă să controleze guverne, pieţe de capital şi economiile lumii sub sloganul apărării drepturilor omului, democraţiei şi statului de drept.

Să sperăm că, politicienii şi guvernanţii, prin intermediul sutelor de secretari de stat şi consilieri bine retribuiţi, vor avea bunăvoinţa şi determinarea să se aplece cu atenţie asupra problemelor ridicate de mai marii lumii la Davos, pentru a înţelege mersul lumii pe harta geopolitică şi geoeconomică a lumii şi a reţine acele idei utile creionării unei viziuni privind viitorul României, în acest an de celebrare a Centenarului Marii Uniri şi în pregătirea preluării preşedintiei Consiliului UE, în ianuarie 2019, după cea a Bulgariei şi Austriei.

Doamne, dă mintea cea de pe urmă conducătorilor noştri şi luminează-le calea spre unitate şi demnitate naţională !

Avangarda de la „A la Z”

ZENIT (IV)

Florin COLONAȘ

După ce am parcurs jumătate din numărul de apariții ale revistei *Zenit* (cine avea să știe atunci câte vor mai apărea ? Bineînțeles se doreau cât mai multe), suntem întâmpinați în cel de-al douăzeci și treilea număr de un supratipar agresiv pe copertă, așa cum vom întâlni și pe următorul număr.

Coperta poartă o linogravură a lui Lozowick, iar din cuprins desprindem *Prolog misterului bufu*, de Vladimir Maiakovski, futuristul devenit militant și totodată un satiric al realității bolșevice.

Opisul ne dezvăluie și un articol al unui colaborator mai vechi, din Germania, unde proletariatul era suficient de învolburat. Titlul: *Aria dolarului* de F. R. Behrens, a cărui semnătură o vom întâlni și în următorul număr.

Numărul 24, dedicat culturii croate, are pe copertă o gravură de Micici. În interior, costume de teatru create de Iosif Klek (Belgrad). Un titlu, *Suferințele emailului*, este semnat de actrița Céline Arnauld, românca noastră, originară din Călărași.

Behrens, devenit un obișnuit al revistei, publică *Balada ciocolatei*, iar Théo van Doesburg, autorul lui De Stijt, un motto despre Stil.

Coperta verde deschide cel de-al douăzei și cincilea număr. Formatul este 25x17 cm, iar pe copertă vom întâlni portretul lui Micici executat de mai vechea noastră cunoștință Petrov. Ne aflăm în februarie ’24.

La *Contimporanul*, după un salt de nouă luni, revista apare cu nr. 45, de data asta în opt pagini, dar cu un format redus (31,5x23,7) – formatul mijlociu. În cuprins, fotografia „Domnișoarei Pogany”, opera lui Brâncuși și ilustrații de referință, așa cum este desenul portret al lui Urmuz de Iancu. Mai au ilustrații Enrico Prampolini (cel cu *Noi*) și o gravură pe lemn a lui Maxy. Un text de Tzara, din perioada Dada (1914) și unul teoretic al lui Iancu despre artă.

Și ca să fie și mai agresiv numărul 25 pe pagina unu, iarăși supratipar.

Dealtfel, revistele moderniste ne-au obișnuit prin curajul lor, nu numai în privința textelor, dar și al esteticii tiparului și a punerii în pagină.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА - „ЗЕНИТ" ЗАГРЕБ С. Х. С. СТАРЧЕВИЋЕВ ТРГ 10

ZENIT

REVUE INTERNATIONALE ZENITISTE ET DE L'ART NOUVEAU

№. Бр. 23 APRIL

DIRECTEUR LIOUBOMIR MITZITCH

УРЕДНИК ЉУБОМИР МИЦИЋ

BELGRADE ZAGREB

AMERIKA · AZIJA · AFRIKA · AUSTRALIJA

BALKAN · EVROPA

19 Год. III. Ann. 23

ЗЕНИТ

REDACTION ET ADMINISTRATION - „ZENIT" ZAGREB S. H. S. PLACE DE STARTCHEVITCH 10

L. Lozowick Crtež

Original „Zenit galerija"

prolog „misteriju bufu"

Sedam nečistih parova.
To je o nama vapila zemlja glasom topovskoga rika.
To su sa nama naduvena polja krvima opojena.
Stojimo
istrgnuti iz zemaljskog creva
cesarovom sečom rata.
Slavimo
ustanke,
bune,
revolucija dan —
tebe,
koji idući mrskaš lubanje.
Našeg drugog rođenja dan —
svet je omuževio.
Biva —
stane parobrod podaleko
zadimi
i otide po zrcalnosti vodenoj.

I dugo dimnim diše legendama —
tako se život odsklizavao od nas do danas.
Nama su napisali Jevandelje,
Koran
Izgubljeni i povraćeni Raj,
i još
i još
mnoga mnoštva knjižica —
svaka radost zagrobnu obećava umna i lukava.
Ovde
na zemlji želimo
ne više živeti
i ne niže
svih ovih borova, domova, stabala, konja i trava.
Nama dodelili nebeske slasti, —
krušinu dajte žderati raženu!
Nama su dosadile papirne strasti —
dajte živeti sa živom ženom!
Tamo —
u garderobama pozorišta
bleskovi opernih etuša
pa plašt mefistofelski —
sve što ima tamo!
Stari krojač nije se za naše trudio strukove.
Pa šta
nespretno neko
odelo —
ali naše!
Nama mesta!
Danas
nad prašinom pozorišta
naša zapaljiće se devize —
»sve iznova!«
Stoj i divi se —
Zavesa!

Vladimir MAJAKOVSKI

ustaj

Ve POLJANSKI

Dan je šakalovo oko
Zašto oči gladuju za mrakom
Dan je gladan barikada
Ustaj
Nebo je ludakova košulja
Velike ceste glodu sunce
Gradimo balkanske kule
Avaj Evropo
Drumovi tvoji poželeće Balkanaca.

Numărul beneficiază de ilustrații de primă mână: Archipenko, Kandinski, Vera Biller. Din nou o paralelă cu *Contimporanul*, unde în cele 102 numere sunt mulți artiști de renume care semnează grafica.

Un slogan extrem de interesant în acest număr: „Zenitismul reprezintă o mișcare de sinteză a artei noi”. Minunat ! Un deziderat pe care-l aflăm în mai toate revistele avangardei, inclusiv in cele românești.

Revista croată va organiza în februarie 1924, la Belgrad, o expoziție internațională de promovare a artei noi. Va fi de bun augur pentru Balcani. În noiembrie-decembrie a aceluiași an, *Contimporanul* va deschide la București, pe strada Corabici, „Prima expoziție internațională a *Contimporanului*”, la care vor fi prezenți viitori stâlpi ai modernismului european.

La Belgrad, se cânta consolidarea zenitismului, expresionismului, futurismului, cubismului, purismului și a constructivismului, deci, a tuturor „ismelor” care vor împrospăta prin ideile lor arta mondială a începutului de secol douăzeci.

Între participanții expoziției belgrădene, întâlnim pe Lozowiek (SUA), pe belgienii Peeters (prezent și la *Contimporanul*), pe bulgarii Bojaciev și Kuciulev, pe francezii Gleizes și R. Delaunay, pe olandezul Wilink, pe ungurii Moholy-Nagy, pe rușii Archipenko, Kandinsky, Lissitzky și Zadkin, pe italienii Palladini și Prampolini și bineînțeles Jo Klek, Biller, Petrov.

Precum viața individului, cea a unei reviste are suișuri și coborâșuri, momente de triumf alternate cu unele umbrite. Această sinusoidă cauzată de factori intrinseci sau din exteriorul subiectului, pot fi sociali, economici, politici sau pur și simplu generați de psihologia colectivă.

Zenit, ajuns la al douăzeci și șaselea său număr, măsoară 28x21 cm, adică va reprezenta pachetul mijlociu. Va fi tipărit pe foi groase, va avea 32 de pagini, va fi datat octombrie 1924. Va fi o înlănțuire de opt numere (26-33), fiecare având elemente de supratipar.

În paginile comprimatului număr, întâlnim în primul rând, așa cum este normal, un articol al redactorului șef – Liubomir Micici, în care se tratează linia directoare a revistei, ce a fost și va fi: *Zenitosofia*. Pe aceleași coordonate, materialul semnat de Petro Buzzi, *Per Zenit Salve !* și în același ton militant al publicației, sloganul „Zenitismul luptă pentru balcanizarea Europei”.

Partea grafică se bucură de participarea lui Luis Lozowick de la New York, a lui Behrens care are o gravură, ca și o alta, expediată de la Anvers de către Joszef Peeters, al doilea an al redacției revistei moderniste *Het Overzicht*.

Între alte semnături care colaborează în acest număr întâlnim pe E. Dictonius, de la Riga, cu poemul *Anno Domini 1921*, pe Simon Feltschin de la New York cu *Grădina Luxemburg* și pe Stefan Zivanovici cu *Patriopantomimă*. De la Milano, Petro Buzzi, activ și în cuprinsul revistei cu titlul *Moartea unei lebede*, aflat în proximitatea altui titlu sosit de la Lyon, intitulat *Palestina Foxtrot*, aparținând lui Voskovec.

Și pe Micici îl găsim cu un al doilea text *Cuvinte în spațiu*. Conducând publicația cu o vădită aplecare spre stânga, era evident că la moartea lui V. I. Lenin, genialul conducător al proletariatului internațional, să tipărească o fotografie a marelui Ilici, alături de un text comemorativ, semnat de redacție. De asemenea, există un text datorat lui Lev Trotzki, alături de o fotografie a Mausoleului din Piața Roșie a Moscovei.

O inserție în latină întărește solemnitatea momentului: *De mortuis nihil nisi bene*. Întradevăr, de morți doar de bine !

Ceea ce trebuie neapărat subliniat este faptul că apar reclamele unor reviste moderniste, între care *Contimporanul* condus de Iancu. Publicația românească ajunsese la al 48-lea număr și va cuprinde ilustrații de Iancu, Maxy, ca și două texte teoretice despre arhitectură elaborate de Iancu și Szczucka.

Numărul din noiembrie 24 este cel ce-al treizeci și patrulea din seria *Zenit*. Debutează cu o ilustrație a unei sculpturi de R. Beccing (Berlin), tot aici găsind o reproducere după Adolf Floos, cel care i-a construit la Paris casa lui Tzara și un studiu despre noua arhitectură semnat de Mendelsohn, care a făcut *Turnul lui Einstein*, Postdam, 1920, revelație a arhitecturii.

În cuprins întâlnim poemul *Țipăt nr. 6* de Michel Seuphor (Anvers), animatorul revistei flamande *Het Overzicht*. Două colaje, *Reclamă* și *Auberge* sunt semnate de către Jo Klek. Tot în acest număr, un nou colaborator, marele scriitor rus Maxim Gorki, semnează un text.

În noiembrie 1924, la București, *Contimporanul* editează un număr dublu, 50-51, catalog al „Expoziției Internaționale a Contimporanului”. Adevărat regal, revista oferă lucrări de Iancu, Maxy, Segal, Schwitters, Peeters, K. Teige, Kassak K. Szczucka, H. M. Teutsch, asta pentru a cita doar pe cei din sfera grafică. Există și texte teoretice semnate de Maxy, Arp, Marinetti, alături de o poezie Dada din 1915 a lui Tzara (*O sâmbătă*). De reținut: au existat și exemplare de lux ! Un amănunt deloc de neglijat – pentru prima dată au fost expuse fotografii din atelierul Brâncuși ! Retrospectiv privind, numărul se află exact la jumătatea parcursului celor 102 numere care au văzut lumina tiparului.

În același decembrie 1924, *Zenit* editează cel de-al treizeci și cincilea număr, în care este publicată macheta Zenithoum aparținând lui Jo Klek. În cuprins referiri la *Contimporanul* și primul număr din revista lui Scarlat Callimachi, *Punct*, care era de fapt un ziar-afiș, de culoare cărămizie.

Între colaborări: Michel Seuphor, un alt flamand Vanderkammen, croatul Stefan Jivanovski și din nou Maxim Gorki cu *Victoria Revoluției.*

Urmează o rubrică de plagiat sau calambururi care se termină cu suprarealistul Paul Dermie. Este vorba despre o scrisoare de la Paris, în care apar Tzara și Picabia.

Numărul 36 are copertă color cu două cercuri, roșu și verde. Formatul este mijlociu și are 24 de pagini, care debutează cu *Vila Zenit* a lui Jo Klek, două reproduceri ale proiectului clădirii majestuoase, asemenea unui dom, a redacției *Zenit*. În cuprins o compoziție abstractă de Vasile Kandisky.

Din număr mai spicuim poezii de Herwarth Walden, inițiatorul și mentorul curentului „Der Sturm”, plecat neinspirat în URSS într-un idealism cu accente comuniste, unde își va afla sfârșitul împușcat fiind de oamenii lui Stalin. În preajmă, un alt autor moscovit, Grigori Petnicov, semnează și el versuri.

Interesantă este compoziția muzicală, datând din 1912, semnată Iosif Stolțev – Slavenski.

O atenție deosebită este acordată bulgarului Geo Milev, pe două pagini unde găsim poemul *Septembrie*. El a fost inițiatorul revistei *Plamak*, apărută la Sofia între ianuarie și iunie 1924 (12 numere). A fost omorât de Servicii... *In memoriam*, Micici îi va dedica un sensibil text.

În sfârșit, o construcție a lui Moholy-Nagy vine să completeze solidul sumar al numărului.

Nu se pot trece cu vederea anunțurile referitoare la viitoarea apariție: „Avion sans appareil” de Micici (1925), poeme antieuropene. *Zenit*, ca și *Integral*, a avut și editură. În *Integral*, la Paris, s-au editat cinci titluri, toate de referință nu numai din punct de vedere literar, ci și tipografic și bibliofil.

Este normal să accentuăm faptul că sunt citate în interiorul revistei publicațiile românești *Contimporanul*, *Integral*, *Punct*, dar și *Periscop*, apărută la Arad. De mirare este faptul că nu se face niciun fel de referire la acea fundamentală apariție din lumea avangardei, *75HP*. Poate, tirajul redus al unicului său număr a împiedicat acest lucru. Internetul nu era pe firmament, încă...

Mai întâlnim numele lui Arthur Segal, marele pictor care a activat la noi, apoi în Elveția, Germania și Anglia.

Un articol, al lui Nikolaus Braun, completează în mod fericit ansamblul de preocupări al celor care alcătuiesc publicația: *Probleme ale luminii în arta plastică.*

Conacul Gigurtu de la Ciorogârla: între enigmă și adevăr

Niculae Stoica

Situat în vechea zonă rezidențială a localității Ciorogârla, în apropierea pârâului cu același nume, conacul *Gigurtu*, ajuns astăzi o ruină, suscită un interes deosebit din partea celor pasionați de istoria acestei comunități. Deși vârsta sa este aproximată la peste două sute de ani, încă nu s-a aflat cine l-a construit și când, atribuindu-i-se în mod eronat numele actual numai pentru faptul că ultimul deținător a fost bogata familie Gigurtu care, după cum vom vedea, a devenit proprietară a moșiei Ciorogârla și implicit asupra conacului, de abia în anul 1940.

În dezlegarea acestei enigme, singura pistă plauzibilă a fost aceea a identificării tuturor proprietarilor care au stăpânit aceste locuri și despre care, din fericire, ne-au rămas mai multe documente în baza cărora s-ar putea da un răspuns, chiar dacă pe unii nu i-ar convinge. Dar cum istoria unor evenimente trecute nu poate fi scrisă decât prin corelarea și interpretarea multor date și informații, îi invităm pe cei care nu ar fi de acord cu ipoteza pe care o vom enunța, să aducă la rându-le probe care să o combată, singurul beneficiu și de o parte și de alta, fiind acela al aflării adevărului.

Incursiunea făcută în trecut pornind de la vârsta clădirii, ne-a condus spre perioada când proprietar al acestor locuri ajunsese Constantin Samurcaș, care la început de secol XIX își construise frumoase case pe malul drept al pârâului Ciorogârla și unde puțin mai târziu va ridica mânăstirea ce-i va purta numele. Aceste case sunt amintite de Alexandru I. Samurcaș, fiul adoptiv al soților Samurcaș, în *Ctitoricescul Testament* întocmit în luna octombrie 1847. Astfel, când acesta menționează daniile pe care familia sa le-a făcut mânăstirii, numește și „casele noastre cele mari de acolo împreună cu curtea”. (Alexandru Tzigara-Samurcaș, *Memorii I (1872-1910)*, Editura „Grai și suflet - Cultura Națională”, București, 1991, p. 25)

Despre aceste case vorbește și ieromonahul Damian Stănoiu în lucrarea sa monografică *Mânăstirea Samurcășești – Ciorogârla* publicată în anul 1926, unde referindu-se la finalizarea construcției mânăstirii arată că: „După ce a terminat biserica, Samurcaș a adus aci câteva călugărițe pe care le-a așezat în casele existente, **iar el și-a clădit altele care se văd și acuma în satul Ciorogârla**...”. (Damian Stănoiu, *Mânăstirea Samurcășești – Ciorogârla*,Tipografia Cărților Bisericești, București, 1926, p. 7)

În legătură cu această mențiune, facem precizarea că în anul 1926, când autorul ne-a oferit această informație, pe raza satului Ciorogârla nu existau alte case boierești cu vechime în afară de conacul zis *Gigurtu* și de hanul numit într-un document, *Belvedere Hotel*.

Mai târziu, strănepotul lui C. Samurcaș, poetul Alexandru Tzigara-Samurcaș, în ale sale *Memorii,* făcând trimitere la configurația mânăstirii, ne-a lăsat o descriere a arhitecturii acestor case, precizând că: „În colțul dinspre răsărit al patratului se află o clădire impunătoare cu două caturi servind de stăreție și camere de musafiri. Clădirea frumos ornamentată cu pilaștri terminați cu capitele imitate din arhitectura vieneză a începutului secolului al 19-lea, au servit ca model la mai multe clădiri din capitală. [...] Aici se refugia Tudor Vladimirescu când venea la vornicul C. Samurcaș *care avea mare putere în sufletul lui Tudor, fiind fost în slujba d-sale și om al casei de aproape* (După cum afirmă Naum Râmniceanu).” (Alexandru Tzigara-Samurcaș, *op. cit.*, p. 26) Această clădire a fost mistuită de flăcări în timpul incendiului izbucnit la mânăstire în anul 1914.

Familia Samurcaș a stăpânit moșia Ciorogârla-Samurcășești până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când intră în posesia Elenei Muzicu.

În anul 1885, moșia Ciorogârla se găsea în proprietatea soților Eliza și Nicolae Gherassy, care în anul 1901 îi solicitau inginerului Elie I. Bujoiu, întocmirea unui plan cadastral al proprietății. Printre detaliile înscrise în acest plan, în zona rezidențială, în apropierea bisericii, este marcat un grup de cinci imobile din care unul este menționat drept „castelul proprietății” și care în mod incontestabil reprezintă clădirea conacului. (B.A.R, nr. inv. 50, *Planul moșiei Ciorogârla*)

La data de 8 decembrie 1912 văduva Eliza N. Gherassy vinde moșia Ciorogârla cu trupurile Zalopești și Rada Flocoasa lui Athanasie Lipatti, care după aproape nouă ani, la 12 august 1921, o revinde Elenei I. R. Simons. Din actul de vânzare-cumpărare autentificat de Tribunalul Ilfov, Secția Notariat, sub nr. 17873/1921, rezultă că Athanasie Lipatti a vândut: „Partea rămasă în urma exproprierii constatată prin cele două procese verbale ale Comisiei de Expropriere din 26 ianuarie 1919 și din 6 aprilie 1921, pe care o am și eu cumpărată de la D-na Eliza Gherassi, împreună cu carete, **conac**, han, brutărie, bucătărie, casă de administrație, pătule, magazie, precum și construcțiile ce se află pe moșie, grădinării și zăvoaie, fără a-mi rezerva nimic pe seama mea.”

În schimbul sumei de 21 milioane lei, la data de 1 octombrie 1940, Elena I. R. Simons, vinde moșia Ciorogârla inginerului I. P. Gigurtu, precizând în actul de vânzare-cumpărare că: „Moșia se compune din două corpuri, o vând în întinderea și poziționea în care am cumpărat-o prin actul autentic specificat mai sus, și așa cum o stăpânesc eu azi și cum rezultă pentru primul corp din măsurătoarea rămasă definitivă conform planului din 2 septembrie 1935 al cadastrului și al fișei din 20 noiembrie 1932, adică 196 de ha 9305 m.p., iar al doilea corp în vatra satului cu suprafața de 18 ha și 5000 m.p. pe care sunt construite **conacul,** o bună parte din clădiri și instalațiile moșiei, moara cu locuințele ei [...].”

Conacul Gigurtu, 2012

Propunerea de refacere a Conacului Gigurtu

De la Elena I. R. Simons, ne-a rămas și o succintă descriere a conacului: „Conac 12 camere de stăpân, 7 dependințe, pivniță în beton, jos totul în boiserie, încălzire centrală, lumină și forță electrică direct de la U.C.E. [Uzina Comunală de Electricitate].” (D. Dima, *Puține cuvinte despre istoria unei localități de lângă București – Ciorogârla*, p. 48-49)

Din cele prezentate rezultă că cei care au stăpânit cel mai mult moșia Ciorogârla, au fost membrii familiei Samurcaș și singurul boier despre care se afirmă în documente că în urmă cu două secole și-a construit case în aceste locuri, a fost Constantin Samurcaș.

După cum se observă, așa zisul conac *Gigurtu* întotdeauna a fost transmis odată cu moșia, celor care au cumpărat-o.

Corelând toate aceste date și informații se poate trage ușor concluzia **că această clădire este cea de a doua casă pe care vornicul Constantin Samurcaș a ridicat-o după ce a ctitorit mânăstirea ce-i poartă numele** și căreia, așa cum s-a văzut, i-a donat primele sale case.

În sprijinul acestei ipoteze se mai adaugă încă un argument, respectiv acela al legendei tunelului ce ar fi făcut legătura între incinta mânăstirii și noua casă. Deși această legendă, astăzi ne apare ca o nouă enigmă, ea conține un sâmbure de adevăr ce putea fi scos la lumină dacă în zonă se făceau săpături arheologice. Într-o scurtă monografie a satului Ciorogârla, scrisă în anul 1935 de preotul Ștefan Angelescu, fiul bătrânului preot Gheorghe Angelescu ce a slujit la biserica Sfântul Mare Mucenic Gheorghe încă din anul 1885, se menționează următoarele: „In timpul cât au zidit mânăstirea, spun bătrânii, că Samurcaș de teama tuturor oamenilor răi a făcut un tunel care pleacă din partea stângă a bisericii, trece pe sub râul Ciorogârla și corespunde în casele proprietarilor.” (ANIC, Fond *Ministerul Culturii Naționale. Direcția învățământ primar*, 319/1941, f. 279-281)

Dacă până în anul 1989, clădirii conacului i s-au dat diverse întrebuințări în folosul comunității, după această dată, din motive care ne scapă, primii edili care s-au perindat la conducerea comunei l-au lăsat în paragină, mergându-se până acolo încât au încuviințat unor neaveniți să-l transforme în saivan pentru oi, o situație incredibilă ce i-a grăbit sfârșitul. Câțiva ani mai târziu, conacul și terenul aferent a fost revendicat și retrocedat unor urmași ai familiei Gigurtu, care fie că nu au avut posibilități materiale, fie nu au dorit să-l consolideze și reabiliteze, l-au lăsat în stare de continuă degradare, cu toate că această clădire figurează în lista monumentelor istorice de interes local (nr. 608/IF-II-m-B-15272.02; *Monitorul Oficial al României*, nr. 113 bis/ 2016, p. 1820)

În ciuda vicisitudinilor la care a fost supus de-a lungul timpului, conacul *Gigurtu* a rămas și rămâne în atenția celor interesați. În acest sens, este demn de reținut proiectul întocmit de studentul arhitect Costin Niță, sub îndrumarea conf. dr. arh. Radu Teacă și prof. ing. Dragoș Voiculescu, prezentat la Anuala de Arhitectură desfășurată în anul 2017, proiect ce are ca obiect reabilitarea și conversia clădirii conacului *Gigurtu*, urmând ca acesta să devină un frumos și interesant obiectiv turistic.

(v. foto; sursa: http://competition.betacity.eu/ro/preselectie/conversie-conac-gigurtu-2)

Geo Naum și obsesia operei perfecte

Ana Dobre

Prin noul roman, *Obsesia*, Geo Naum își testează limitele ca romancier, provocându-și inspirația să delimiteze ficțiunea de nonficțiune, nonficțiunea de ficțiune, într-un exercițiu al nuanțelor, un experiment al ideilor care implică, pe lângă epic, teoria literară și estetica.

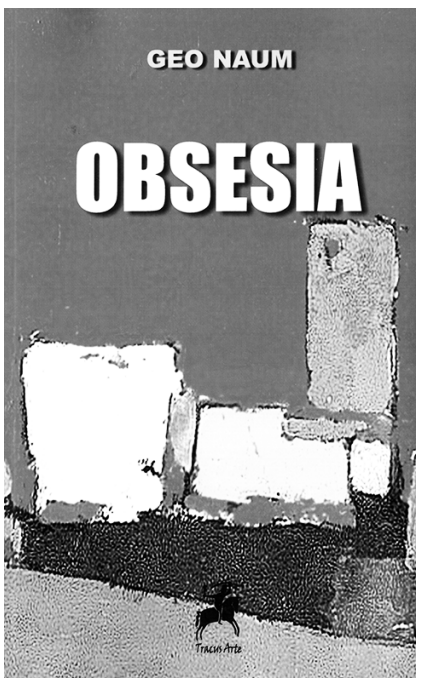
Din acest experiment narativ rezultă un metaroman în care *autorul Geo Naum* îl explică pe *naratorul Geo Naum*, personaj în propria operă, având ca efect sporirea gradului de autenticitate. El ia în discuție convențiile ficțiunii care se bazează pe imaginație, imaginația care transfigurează realul, căci nu există operă de pură imaginație..., și care creează sugestia de autenticitate și de substanțialitate.

Nimic nou sub soare ! Dacă alți romancieri, precum trăiriștii interbelici ai deceniului trei, urmăreau același vis estetic și obțineau efectul autenticității fructificându-și experiența de viață, subordonând-o tehnicilor veridicității – jurnal, scrisoare, narare subiectivă la persoana I, integrarea printre personaje, Geo Naum obține același efect refuzând din start, paradoxal, convenția adevărului *său* de viață. În imaginația auctorială, ficțiunea și nonficțiunea concurează permanent, însă naratorul mizează exclusiv pe imaginație, suprema dovadă a vocației scriitoricești, fără a-și propune, totuși, ca postmoderniștii optzeciști, să prozaizeze, să aducă literatura în *noroiul greu* al realității.

Întregul roman *Obsesia* este conceput ca o reflectare a receptării romanului *Enigmatica Matilda*, incluzând procesul de creație, implicarea naratorului în toate stadiile acestui proces, relația dintre narator și personaj, dintre poveste și cititori. *Obsesia* trebuie citită și înțeleasă în dublu sens: obsesia pentru creație, obsesia pentru personaj, văzute ca aspirație spre perfecțiune și completitudine. Matilda devine *obsesia* tuturor: a personajului-narator Geo Naum, a pictorului Valerie Brumărescu, creatori, într-un fel sau altul, ai acestui personaj, prelungind obsesia primului creator în planuri diferite ale realului ficțional sau/și nonficțional.

Creația, înțelegem, citind invers romanul, de la final spre început, este evanescentă, misterioasă – ceva scapă mereu atât creatorului, cât și receptorului, încât creatorul nu poate delimita riguros, rațional, potrivit unei conștiințe critice ordonatoare, limitele ficționalului. Ce este mai important în acest raport inefabil dintre realitate și ficțiune ? Până unde merge libertatea creatorului ? Este ficțiunea mai importantă, întrucât o ficțiune precum *Enigmatica Matilda* a provocat, deopotrivă, rațiunea și imaginația, propunându-se ca univers independent, de sine-stătător, dând proba supremă a imaginației ?

Matilda/Mathilde este prototipul eternului feminin, al acelei feminități a cărei *enigmă* atrage, fascinează, ispitește. Ca-n mitul ielelor, Matilda este una dintre aceste iele, provocând masculinitatea să se manifeste, să se descătușeze din implozia simțurilor în explozia extazului erotic dionisiac, asumat și afirmat.

Cele patru personaje masculine – scriitorul-personaj Geo Naum, pictorul Valerie Brumărescu, artiști, spirite contemplative, obișnuite a privi manifestările vieții prin oglinda artei lor, profesorul Mircea Râureanu, spiritul rațional, pentru care doar logica și judecata matematică pot explica spectacolul existenței, clarificând personajele în determinărilor lor legice acceptate, și Horațiu, inocentul, masculinitatea în forma ei pură, au aceeași reprezentare a Matildei: feminitate, frumusețe, mister, dar fiecare se lasă fascinat până la obsesie în felul său.

Mitul lui Pygmalion este reactualizat în grila unei proze postmoderniste. Nu creatorul se îndrăgostește de creația sa insuflându-i, astfel viața, ci creația se răzvrătește, afirmându-și dreptul la viața *sa*, așa cum o gândește din interiorul propriilor determinări. Este aici și ideea că nicio operă nu este perfectă, că între perfecțiune și frumusețe există nuanțe imposibil de decelat cu rațiunea creatoare, ordonatoare. Peste imponderabilele creației se arcuiește permanent umbra conștiinței critice, conștiință pe care autorul trebuie să o împartă cu receptorul său. Căci, după creație, povestea nu mai aparține creatorului ei, el putând fi sacrificat în numele unui adevăr relativ revendicat de fiecare receptor în parte. Așa, scriitorul Geo Naum, autorul romanului *Enigmatica Matilda* este obligat, impulsionat de însuși personajul său care a căpătat viață și, deci, și drept de contestație, la reveniri succesive pentru a ajunge la perfecțiunea acceptată în dublu sens – ficțional și nonficțional, și pentru a o șlefui aducând-o în standardele ideale ale unui prototip reductibil la un prototip originar.

Profesorul Mircea Râureanu este tentat de *potrivirea* realului artistic cu idealul reprezentării lui, al celui care trăise direct consecințele fascinației pentru *enigmatica Mathilde*. Pictorul Valerie Brumărescu este obsedat de *potrivirea în ideal*, sclav al imaginației insuflate de inspirație. Singur Horațiu trăise plenar, deși inocent, eliberându-se de obsesie și de obsesii, fiind recunoscut de Matilda prin chiar sinceritatea trăirii lui dionisiace, absolvit, de aceea, de povara obsesiei imaginii evanescente de *fata morgana* a femeii și, inclusiv, a feminității.

Modul celor trei bărbați de a o reflecta constituie substanța obsesiei. De aici, decurge o altă problemă de creație. Este creația preexistentă, iar creatorul nu face decât să transcrie, fiind un simplu instrument între o instanță divină misterioasă și receptor ? Personajele izbucnesc și invadează viața creatorului, impunându-și sensul, destinul, simbolismul ?

Geo Naum, autorul care pune în această grilă o întreagă problematică a creației, optează pentru soluția ezoterică. Matilda este un suflet rătăcitor care-și caută creatorul, ajungând să-și admire propria operă, anume „manifestările celor trei bărbați”, manifestări, desigur, în planul unei realități la fel de evanescente, incluzând misteriile realului și ale ficțiunii. Creația ține de dimensiunea ezoterică, iar eforturile noastre de a o înțelege înseamnă coborârea din ezoteric în limbajul exoteric.

Limitele care despart fictivul de nonfictiv, realul de ideal sunt deosebit de fragile și în această fragilitate imponderabilă se află întreaga problematică a romanului, ca în indecizia care creează fantasticul. A opta pentru una sau alta dintre soluțiile lecturii înseamnă a decide în favoarea ficțiunii sau a nonficțiunii.

Deschis unor asemenea incitante idei de teorie literară și de estetică, Geo Naum a demonstrat că nu este doar un creator de lumi imaginare, ci și unul deschis experimentului narativ, capabil să aducă în epic concepte și să le concretizeze în poveste lăsând posiblitatea ca personajul Geo Naum să-și caute și să-și afle propriul creator...

(Geo Naum, *Obsesia*, Editura Tracus Arte, București, 2018)

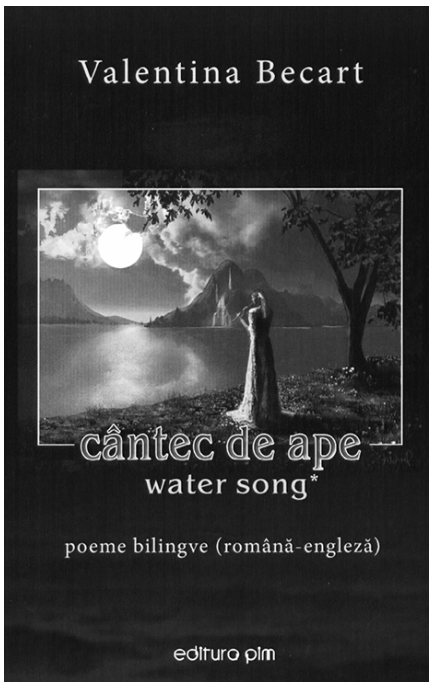
„O DULCE ȘI AMARĂ VINĂ”

Victoria Milescu

Doamna Valentina Becart face parte din acea categorie de oameni stăpâniți de dorința irepresibilă de a-și așterne pe hârtie senzațiile, experiențele, observațiile din viața trăită cu intensitate. Pentru aceștia, marile sau micile întâmplări însoțite de amănuntele lor caracteristice, capătă înțelesuri și semnificații personalizate. Valentina Becart este, cum se spune, un suflet sensibil, receptiv la ceea ce îi oferă parcursul existențial din care extrage esența în enunțuri uneori axiomatice. Aspectele contradictorii cu care se confruntă sunt analizate cu ochiul și inima unei femei care trăiește, iubește și pătimește. Noua sa carte, *Cântec de ape/ Water Song*, în ediție bilingvă, română-engleză, apărută la editura PIM din Iași, în 2017, reprezintă tributul unei feminități accentuate, cu o bulversantă paletă de nuanțe, stări, sentimente. Dominanța iubirii se revarsă în versuri de prim impact, confesive, cu delicate lamentări dezvăluind emoțiile așteptării celui drag, tristețea așteptărilor aducătoare de singurătate, melancolia trecerii timpului cu ale lui urme nemiloase și de nesters. Când iubirea pleacă, îi ia locul singurătatea, o soră geamănă, devotată: ,,Numai singurătatea mi-a rămas/ soră devotată/ mereu cu un pas mai aproape/ mereu mai tandră/ când eu îi strig să dispară pe ușa/ întredeschisă/ a primului gând/ a clipelor răvășite...ce nu vor s-o mai vadă.” Poezia sa respiră constant candoare, uneori o candoare adolescentină, ce o ajută să pună (la rându-i), dezinvolt, marile și vechile întrebări ale omenirii, rămase fără răspunsurile așteptate. De ce este nevoie de suferință în iubire, în poezie ? Și în cazul de față, farmecul discursului vine tocmai din aceste frământări, tatonări, ambiguități în zona gri a sufletului, în efortul dureros și insidios de cunoaștere a sinelui. Prin introspecție, singurătatea se multiplică în ,,singurătăți delirante”, ajungând chiar ,,un imperiu al fricii !” Elanurile pasionale (,,Să ne iubim o vară”) alternează cu renunțarea, deziluzia, transformându-se în încrâncenare, când poeta ,,scrie cu pumnii strânși”.

Deși sentimentală par excellence, Valentina Becart are forța, la un moment dat, să-și regândească, să-și reorienteze opțiunile privind în față, cu luciditate, realitatea, care își pierde podoabele romantismului, când a pierdut iubirea. Rămâne însă înțelepciunea concluziei: ,,Ai grijă, și dragostea, da, poate ucide !” Tot ce strălucea înainte, acum se stinge, urbea în care locuiește poeta, Pașcani, devine un loc anost: ,,Eu sunt aici, mereu o/ așteptare,/ în târgul ce suspină/ sub pași străini/ și trenuri, mereu/ întârziate.../ coboară cineva ?/ E toamnă, e oftat și dor,/ în pragul disperării,/ nimeni...”. Singurătatea își caută un refugiu în poezie, în artă, cu revoltate dubitații: ,,ce-i arta ?/ ce-i scrisul ?/ o dulce și amară vină/ prin care/ eu – umilul serv – / mă nărui...”. O ars poetica recuperantă ce trimite litotic la o veritabilă conștiință a propriei valori. Privind în oglinda vieții cu un fior narcisist, dar în același timp detașându-se, eul poetic își redefinește ironic identitatea: „Când nimănui nu-i va păsa de tine,/ Valentina,/ revino/ în labirintul primului cuvânt,/ ecou și miros de pământ,/ în umbrele lungi/ ale serii. (...)/ Când nimănui nu-i va păsa de tine,/ Valentina,/ un glas te va striga pe nume,/ și-atunci, revino/ pe țărmul îmbrățișat/ de ape/ și de corăbieri/ ce-ți caută privirea.” Întâlnim aceeași autoreferențialitate ca în *Poemele becartiene*, câteva dintre acestea regăsindu-se și în recenta carte, *Cântec de ape*, titlu în acord cu fluența versurilor moderne ce curg cu o anume muzicalitate obținută prin rime neașteptate, asonanțe etc. Ele sugerează trecerea unui râu, cu grație, și peste pietrele netede și peste cele colțuroase, urmându-și destinul deplin înțeles. *Cântec de ape* este un cântec de dragoste, când împlinită, când sfâșiată. Poeta se identifică cu pasărea-spin, al cărui tril este cu atât mai duios cu cât suferința este mai mare când se aruncă cu pieptul în spinul unui copac, înțelegând că iubirea, dar și arta, cer un preț, văzut sau nevăzut. Cartea se prezintă în ediție bilingvă, traducerea poeziilor în limba engleză fiind realizată, inspirat, de Mariana Zavati Gardner și John Edward Gardner. Cu ceva timp în urmă, Valentina Becart mi-a trimis câteva poezii pentru a i le traduce în limba lui Shakespeare. Le-am regăsit aici, sub semnătura mea, inclusiv poemul ce dă titlul cărții. Dacă traducerea în limba engleză mărește suprafața de receptare a poeziei, îndrăznesc să spun că uneori îi mărește și altitudinea expresivă. Un exemplu: ,,Eu sunt cântec/ de ape/ tu ești furtuna nemiloasă/ ce rupe puntea/ firavului gând...”; în traducerea mea: „I’m the water song/ you are the merciless storm/ breaking the deck/ of my frail thinking...”. Cartea reprezintă o reușită și datorită aspectului grafic, alături de coperta elegantă, realizare a cunoscutului pictor și grafician Mihai Cătruna.

Ana Calina Garaș sau limitele într-un univers infinit

Șerban Codrin

Nu știu câți scriitori s-ar aventura într-un amplu text, de nivelul unui roman, să își aleagă erou literar un personaj recunoscut ca „nu din lumea aceasta”, după atenționarea dură a lui George Călinescu: este aproape imposibil să surprinzi într-o ramă, în orice artă, portretul unui geniu. Scenariile radiofonice, filmele documentare despre George Enescu sunt involuntar ridicole, Mihai Eminescu sau Ciprian Porumbescu par inadaptați la modul caraghios, Mozart se obrăznicește cu insolență și proastă creștere printre prinți la fel de prost crescuți, Beethoven bântuie ca un rătăcit printre bețivi și furtuni fals-bubuitoare, aproape alienat, nu se descurcă decât izbind cu degetele, apocaliptic, în claviatura pianului. Chiar așa o fi fost, dar e prea puțin. În definitiv, Constantin Brâncuși nu a creat forme, cum spune cu mult și sincer avânt Ana Calina Garaș în splendidul poem în proză, *Brâncuși, prinț al formei pure*, ci a vrăjit, a obligat materia inertă să plângă, să îngenuncheze, să sufere, să zboare, să urce în infinit, însă acestea sunt imagini aruncate în seama sa de poeți, de eseiști, de biografi, chiar de Brâncuși însuși, în calitatea de epistolier, de gânditor asupra lucrului propriu, pentru că în realitate asta a fost, un cioplitor în piatră, în lemn, în lut, un sculptor în căutarea vocii unice, sacre, printre alți sculptori cu voci unice. În rest nu știm nimic, trebuia să ne imaginăm totul.

Biografia lui Brâncuși este bine cunoscută, dar poetul, prozatorul trebuie să-i caute dimensiuni ezoterice, simbolice, suprareale, dincolo de orice aparență, ceea ce Ana Calina Garaș încearcă în limitele celor deja cunoscute, neadăugând decât dimensiunile propriei sensibilități accentuate. Probabil Peter Neagoe în „Sfântul din Montparnasse” a ajuns, deocamdată, cel mai departe în încercarea de a dimensiona pe genialul, în definitiv, meșter iscusit, creator al unor obiecte inexistente în afara imaginației sale. Cât despre Petre Pandrea să nu mai discutăm, noi îl percepem pe marele hobițan prin ochii criticului de artă, tâlcuitorului de sensuri, așa cum îl citim și îl înțelegem călinescian pe Eminescu, cu toate că suntem siguri de falsitatea imaginii. Așteptăm un alt curajos extrem să modifice percepția eronată printr-o altă percepție eronată, însă mai apropiată de pretențiile unui alt timp, al nostru. Mă gândeam ce ar fi meditat și scris Emil Cioran despre Brâncuși, repet, Cioran, nu Mircea Eliade, Tudor Arghezi, nu Sadoveanu. Probabil Vasile Voiculescu, povestitorul ezoteric, ar fi avut ceva noroc să încifreze și să descifreze. Ați discutat vreodată cu vreun artist plastic ? Te minunezi dinaintea creației sale, iar el, naiv, ridică din umeri. Ridicați-vă mirarea și puterea de a cădea pe gânduri la puterea o mie una și nimeriți pe teritoriul meșterului din Hobița.

La jumătatea drumului între eseu de idei și roman biografic, Ana Calina Garaș sintetizează o biografie știută și ani și ani de ani de meditații despre eroul biografiei, Brâncuși. La un moment dat, într-o scurtă discuție particulară, i-am sugerat romancierei/eseistei să fi ordonat unele fragmente din scriitură în versete, pentru că poezia propune o altă dimensiune a expresivității decât proza, dincolo de cele patru dimensiuni ale „realului” cercetate de Albert Einstein, alt fizician și poet în același timp. Poezia lărgește mult percepția unor obiecte, care luate ca atare, tern, coborâte în platitudine, la Tg. Jiu, sunt spălate, din ordinul serviciului de salubritate al Primăriei, cu furtunul, sub presiune, și detergenți. Nimic greșit, după mintea proștilor în cauză, pentru că așa procedează acasă cu poarta, masa, stâlpul cerdacului, lada de zestre sau de făină, le repară cu ciocanul, cu dalta, cu mătura, pe când „obiectele brâncușiene” sunt altceva, simboluri eterice, nu pot fi atinse nici cu ochii, ci numai cu gândul, cu ideea; ce să mai minunăm de târgoveții, care foloseau „Masa Tăcerii” în mod concret, de suport pe-o terasă de bodegă, cu scaune de rafie, unde își mâncau pâinea amiezii, nicidecum anafura sfântă.

Carte „frumoasă” în limitele esteticului, poate exagerat de frumoasă, calofilă, însă Brâncuși sugerează alte și alte universuri ale gândirii, nedescoperite de exegeți, nu numai în cazul său; așa se întâmplă cu artiștii geniali, nu încap decât în propria operă, iar ceea ce propun contemplatorii, auditorii, gânditorii, comentatorii, romancierii de pe margine este întotdeauna mai puțin. Pentru a depăși impasul, un astfel de personaj imperceptibil ar trebui tratat numai literar, unde forța de creație și imaginația scriitorului, dacă o are, ar fi salvatoare; personajul ar coborî din carte, s-ar încarna, ar căpăta identitate, concretețe, ar deveni acceptabil. De aceea, un Constantin (Brâncuși) călătorind din Oltenia spre Paris mai mult pe jos, cu traista în băț, obosit, flămând, rătăcit, ar fi mai de crezut, mai aproape de destinul unui om, decât căutătorul de „forme pure”, totuși niște abstracțiuni înalte, însă atât, de-o înălțime acuzabilă de impuritate.

(Ana Calina Garaș, *Brâncuși, prinț al formei pure*, Editura RAO, București, 2016)

Eul din oglindă sau dorința de a reînvia prezentul

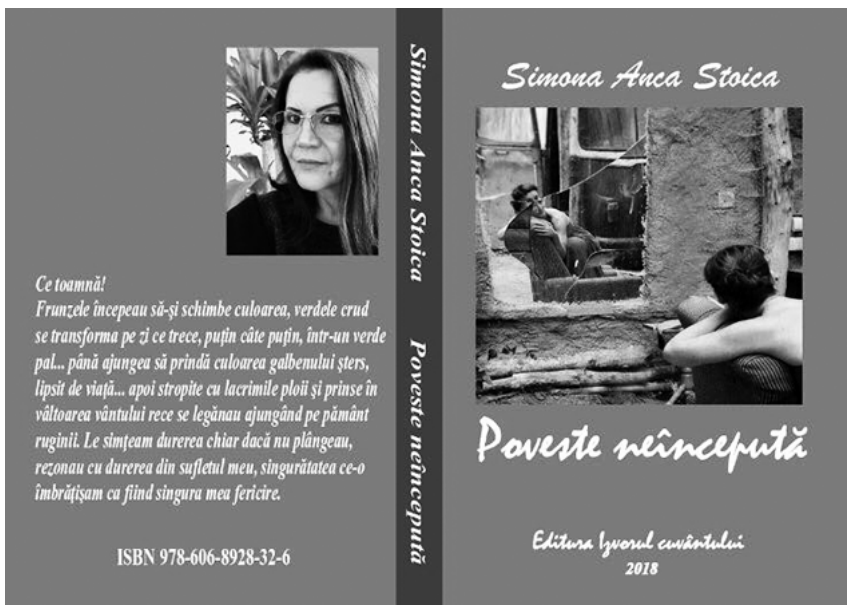
Gabriel Dragnea

„Dar ce fac eu acum ? Judec ? ! Cine sunt eu să judec sentimentele cuiva ? Cum pot eu să mă transpun în sufletul altei persoane, fără să o cunosc, doar citindu-i gândurile ce mi-au picat așa pur și simplu în mână, în mâna sufletului meu... Ce drept am eu spre judecată ? N-am nici unul, nici dacă mi-ar fi cea mai bună prietenă. Suntem unici fiecare chiar dacă ne asemănăm din mai multe puncte de vedere.”

Sunt semne de întrebare ale prozatoarei Simona Ghidușilă în aventura ei de descifrare și înțelegere ale unor gânduri și experiențe adunate în paginile unei cărți găsite în parc. De aici începe totul. De aici crește și se dezvoltă un mister al filelor în conținutul cărora se prezintă pasaje din destinul, aparent al unei necunoscute și în același timp, atât de familiar prozatoarei.

Aceleași întrebări mi le pot pune și eu, fără a risipi acea aură de taină născută pe brațele intimității dintre carte și cititor. „Dar ce fac eu acum ? Judec ? Cine sunt eu să judec sentimentele cuiva ?” Ca lector al acestei cărți nu judec, ci descifrez, nu adaug sentințe poveștii, doar încerc să o înțeleg devenind involuntar personaj-martor al acțiunii. O acțiune care curge aparent în liniște, un râu de munte pe al cărui traseu se pot observa mici stăvilare, ochiuri adânci de apă, ispititoare chemări în adâncuri colorate și vii care vrăjesc privirea și te îndeamnă să acționezi într-un fel sau altul. În linii mari, aceasta este senzația pe care ți-o creează această poveste croșetată cu andrele făurite din cele mai sincere sentimente și trăiri, vise și tulburate clipe. De acum prozatoarea Simona Ghidușilă nu se dezice de stilul său profund sentimental și pătimaș. Aceeași notă de trăire intensă exprimată în cele mai simple cuvinte, dar pline de răsfăț și alint poetic poate fi observată cu ușurință atât în poezie cât și în proză: „Cum să-ți fie dor de cineva sau ceva ce încă n-ai avut sau n-ai văzut ? Cum poți purta dor de ceva ce n-ai atins sau n-ai simțit ? Întortocheat e dorul din povestea asta ce încă n-a început. Da, așa scrie: Când inima mea ți-a zâmbit, tu nu știai de existența mea și de-atunci mi-e dor de tine ! ! ! Când te-am zărit, starea ta de spirit era una plină de nervi pe guvernanți... și căutam să citesc în ochii tăi ura, dar... n-am văzut decât un albastru liniștit care se întersecta undeva cu tristețe și neliniște. De-aș fi putut ți-aș fi sărit în brațe atunci, să șterg tristețea și s-alung neliniștea... să rămână doar albastrul liniștit din ochii tăi și fumul ce se risipea din pipa din care trăgeai cu nesaț de parcă cineva ar fi vrut să ți-o ia.”

Respectându-se, parcă, legile existenței noastre, pe scena aceasta a naturii în care se îmbrățișează ușor în penumbră sacrul cu profanul, totul începe într-un parc. Banca de lemn rămâne și în cazul de față un simbol al așteptării, al întâlnirii și al despărțirii: „...mi-am îndreptat pașii spre cea mai apropiată bancă, m-am așezat ușor să nu tulbur liniștea naturii, să nu-i stric vântului plăcerea de-a șuiera printre cărările înfrunzite și copacii aproape dezgoliți prin care soarele-și arunca din când în când razele pline cu dinți fioroși. Mi-am lăsat capul puțin pe spate și priveam parcă în gol spre cerul străveziu. Vântul sur îmi învelea gâtul și se strecura pe sub haina mea destul de groasă făcându-mă să tresar din când în când, și să privesc în jur, să-mi dezlipesc privirea de pe cer... Vedeam un joc de culori minunat sau mai bine zis un amalgam de culori între străveziu, ruginiu și galben și când soarele strălucea în privirea mea se forma un curcubeu al speranței...”

Nimic nu avea să anunțe avalanșa de tulburări și coincidențe stranii între destinele acestor două persoane care aparent se completează reciproc. Singurele personaje ale acestei povești se provoacă pe rând ca într-un joc al cunoașterii. De fapt nu este vorba decât despre un joc prelung și misterios asemănător cu jocul femeii în fața oglinzii în care încearcă să se descopere și să reînvie sensuri noi ale existenței. În situația de față nu avem oglinda, dar avem cartea lăsată voit pe o bancă și un bilet care anunță începutul provocărilor, de fapt începutul analizei sinelui, începutul drumului pentru descoperirea unui nou sens, a unui nou început: „Te-am urmărit plină de emoție să văd ce faci. Mi-a fost teamă că o vei lua acasă, dar se pare că ești o femeie cinstită, ce nu-i al tău, nu-i al tău și gata. Îți mulțumesc pentru curiozitate, teamă și tot ce te-ncearcă când citești gândurile mele. Ai trei săptămâni să citești ceea ce ai acum în mâini... și nu poți să fugi cu povestea mea... și știi de ce ? De teamă.”

Într-adevăr, nu poți fugi de propria viață, de propriul destin. Cum spune chiar autoarea „destinul ne presară și flori și spini pe aleea vieții, dar nu ne lasă să alegem pe unde să pășim”. Eu aș completa spunând că avem totuși șansa de a alege CUM să pășim. Cartea vieții proprii nu poate fi înstrăinată, nu se poate vinde. Dar se poate rescrie literă cu literă și oferită ca lectură celor din jur. Dacă experiențele noastre ne trântesc la pământ și avem puterea de a ne ridica, atunci viața noastră poate fi un exemplu de „așa DA !”, iar cartea noastră poate deveni una de referință, o pildă pentru cei care cu greu mai pot crede în realizarea schiței unui om nou.

Dacă la început avem parte de negări, comentarii în dezacord cu cele descoperite în cartea rătăcită voit pe aleea parcului, pe parcursul lecturii care o plasează într-o realitate tot mai cunoscută, autoarea devine involuntar actorul propriului film intitulat „Deja vu, deja vecu”. Practic, această carte-oglindă îi redă autoarei (acțiunea fiind construită la persoana I) posibilitatea de a se confrunta cu propriul trecut, cu scopul de a fi mult mai receptivă și deschisă în fața celor ce vor veni. Abia la finalul cărții ne dăm seama că toate aceste zbateri, frământări, tulburări se succed și se învârt misterios în jurul unei singure persoane. Vorbim despre un feed-back al propriilor experiențe de viață apărut într-un vis cu prilejul unei intervenții medicale: „– Bună ziua, doamnă dragă ! Ne-ați speriat puțin, ați dormit mai mult decât ar fi avut efect anestezia./ Cine a murit ? Ea ? Unde este ea ? Ce s-a întâmplat ? Eu ce caut aici ? Cum am ajuns la spital ? Întreb disperată , omul aplecat deasupra mea, îmbrăcat din cap până în picioare numai în alb de parcă ar fi fost o sarma, doar învelișul avea altă culoare./ – Nu a murit nimeni doamnă ! Sunteți foarte confuză, ceea ce mă face să-mi dau seama că efectul anesteziei a fost mult prea puternic, dar bine că v-ați trezit. Am observat în timpul controlului că somnul nu vă era foarte liniștit, aveați momente în care parcă ați fi fost entuziasmată și momente crispate... Liniștiți-vă ! Nu s-a întâmplat nimic rău !”

Așadar, un vis cu tot ce implică acesta: gânduri ascunse, unice trenuri pierdute, ceață și praf sub fiecare pas în căutarea luminii, regrete, lacrimi care nu au curs la momentul potrivit, dar mai ales speranță. Visul, poartă spre cele petrecute și fereastră pentru ceea ce vrem să se întâmple.

La fel cum o spune chiar prozatoarea, „...dau sonorul la maxim, cd-ul mă încântă cu Blues Brothers – Everybody needs somebody, melodia mea preferată” și, în cazul meu, aștept. Pe o bancă asemănătoare celei din această carte aștept alte file de volum, noi gânduri și reflecții ale Simonei Anca Stoica, un autor care fierbe într-un interior căptușit cu dorința de a merge mai departe invocând permanent cuvântul dor reușind în același timp să înoate în ochiuri adânci de apă, ispititoare chemări în adâncuri colorate și vii care vrăjesc privirea.

(Simona Anca Stoica, *Poveste neîncepută*, Editura Izvorul Cuvântului, 2018)

Note de călătorie

În Basarabia, la Baimaclia – satul natal al lui Veceslav Harnaj

Luminița Corneá

Călătorului îi șade bine cu drumul, așa că, după popasul din satul Ciuflești, delegația *Despărțământului Astra „Mihail Kogălniceanu*”, Iași, și *Ansamblul Folcloric „Oltețul*” din Morunglav, jud. Olt, ne-am îndreptat spre o altă localitate apropiată, Baimaclia, același raion, Căușeni. Era ultima din traseul nostru, de fapt al *Festivalului „Se-ntâlnește Dor cu Dor*” organizat de astriștii ieșeni.

În fața școlii, am fost întâmpinați de primarul localității, domnul Anatol Doibani, și de doamna Ecaterina Guțu, profesoară de biologie-chimie, având funcția de director al *Gimnaziului „Veceslav Harnaj*” din Baimaclia. Și de data aceasta, eram conduși de dna inginer Lidia Jubea, veche astristă, președinta *Despărțământului Astra „Valul lui Traian”* din Tighina. La intrarea în școală, am fost primiți cu pâine și sare – un obicei

Obiectele lui Harnaj

bine statornicit în satele basarabene. Aveam să aflu că în școală învață 150 de elevi, plus încă 60, aparținând *Centrului Comunitar pentru Dezvoltarea Timpurie*, un proiect ce are în vedere pregătirea copiilor pentru școală.

După primirea sărbătorească și tradițională fotografie de grup, doamna director ne învită în clădirea școlii. Fața îi strălucea de mândrie. Avea de ce. Școala sclipea de curățenie, ordinea și bunul gust își spuneau cuvântul, ca peste tot în școlile vizitate de noi, în Basarabia. Mie cel mai mult mi-au plăcut panourile cu citate din scriitori și istorici români. Dar la Baimaclia, cadrele didactice, elevii și locuitorii satului se mândresc și cu o importantă personalitate. Chiar la intrare în școală, am fost invitați să vizităm un punct muzeal dedicat patronului spiritual al gimnaziului, Veceslav Harnaj. Am aflat informații interesante oferite chiar de directoarea școlii. Personal, numele îmi era cunoscut; mi-a amintit de adolescență, când familia mea era abonată la revista *Apicultura*, iar numele Harnaj l-am auzit la tatăl meu, un pasionat apicultor, în timpul liber.

Veceslav Harnaj s-a născut la 7 noiembrie 1917, în comuna Baimaclia, în familia preotului Dumitru Harnagea. A făcut studiile primare în sat, unde a învățat „buchia citită și scrisă”, apoi a absolvit liceul în Chișinău. În timpurile grele ale războiului, preotul Harnagea rămâne în Baimaclia, iar copiii cu mama trec în România, unde își schimbă numele din Harnagea în Harnaj. Nu cunoaștem cum și de ce această schimbare de nume.

Veceslav Harnaj a urmat cursurile *Institutului Politehnic* din București, pe care l-a absolvit în anul 1945, obținând diploma de inginer constructor cu „*magna cum laude*”. Între anii 1946-1974 a fost profesor la *Institutul Politehnic București*, *Institutul de Construcții*, *Academia Militară Tehnică*, *Institutul de Petrol, Gaze și Geologie*, București. Între anii 1957-1983 a fost Președinte al *Asociației Crescătorilor de Albine din România*. Dragostea și pasiunea pentru albine și albinărit a moștenit-o de la tatăl său, preotul Dumitru Harnagea. A îndrăgit apicultura din fragedă tinerețe; tatăl său fiind nu numai crescător de albine, dar și stăruitor propagator al acestei milenare îndeletniciri.

Eminent om de știință, renumit specialist recunoscut pe plan național și internațional, posesor a numeroase brevete și certificate de inventator, Veceslav Harnaj, împreună cu câțiva colaboratori apropiați (împătimiți apicultori), a reușit, în 1957, să înființeze în România *Asociația Crescătorilor de Albine* (ACA). Prin pasiunea, competența și diplomația de care a dat dovadă, profesorul Harnaj a făcut din ACA un sprijin real pentru apicultura și apicultorii României. A încurajat și prin contribuția personală a făcut posibilă apariția revistei *Apicultura*, publicație care a ajuns la un tiraj de 25-30000 exemplare, plus alte cărți de specialitate. Omul sfințește locul !

Veceslav Harnaj a înființat *Liceul Apicol* din București, astăzi, „*Colegiul Agricol Veceslav Harnaj*”, și *Institutul „Apicola Băneasa*”, București, care din 1991 are denumirea de „*Complexul Apicol Veceslav Harnaj*”.

În 1965, Veceslav Harnaj a fost ales președinte al „*Federației Internaționale a Asociației de Apicultori*” (APIMONDIA). La data respectivă statutul *Apimondia* prevedea că o persoană nu poate fi președinte mai mult de două legislaturi a câte 5 ani. Înainte de sfârșitul celei de-a doua legislaturi, datorită competenței de care a dat dovadă, s-a hotărât schimbarea statului *Apimondia*. Astfel, Veceslav Harnaj a fost președintele Apimondiei până în anul 1985, când sănătatea nu i-a mai permis. După 1985, a fost ales președinte de onoare până la sfârșitul vieții, în 28 octombrie 1988.

Cu adevărat, școala și locuitorii comunei Baimaclia se pot mândri cu asemenea personalitate ca Veceslav Harnaj, consăteanul lor, fondatorul apiculturii moderne românești.

Doamna prof. Ecaterina Guțu ne povestește cum profesorul Vecesalv Harnaj a fost deseori la Baimaclia, cu soția și mama, atunci când mergea la congrese internaționale în Rusia (cred că ar fi trebuit să spună URSS). Aflăm că fetele surorii sale Nina sunt în viață. Una dintre ele este actrița de cinema Ileana Popovici, care „vine foarte des la noi, în ospeție”. Știm că părinții Ileanei Popovici (tatăl, preot) au locuit în satul Buturugeni, deci ea a copilărit în spațiul Bolintinului. În Republica Moldova, mai este nepoata doamnei Ileana, Ludmila Popovici Paraschiv, „mare poetesă și textieră”, prin urmare există relații cu familia patronului spiritual al școlii. Privim în expoziția din holul școlii un portret pictat în ulei și un bust al profesorului Veceslav Harnaj realizate, fără niciun fel de pregătire de specialitate, de nepotul directoarei, pe când era elev în clasa a IX-a. Aflăm că acum acesta este elev în clasa a XI-a la *Liceul de Artă „Igor Vieru*” din Chișinău. Probabil, peste timp, localnicii din Baimaclia se vor mândri și cu un pictor renumit.

Vizitând câteva săli de clasă, vorbesc cu profesoara de română Tatiana Cojocaru, mândră și ea de școala unde lucrează. „Ne ridicăm pe scări” la etajul următor, unde șeful de gospodărie (administrator ! ?) ne deschide ușa muzeului. O mulțime de

Sala Muzeului Harnaj

exponate ! Predomină cele de etnografie – minunat ! Așa nu vom uita satul cu tradițiile lui. Un loc special este dedicat patronului școlii, lui Veceslav Harnaj. Ne oprim îndelung și admirăm cravata profesorului imprimată cu... albine, scrumiera ce are model o albină, caseta tip stup vechi cu model albine. Toate provin de la familie. Frumos ! Așa se va păstra memoria. Nu pot să nu zâmbesc când doamna director ne arată încântată o fotografie cu un pui de găină. Ce plăcere ! Trebuie să înțeleg asemenea plăceri și ... pasiuni.

La sfârșitul programului artistic, prof. Areta Moșu, organizatoarea principală a *Festivalului*, în calitatea domniei sale de președintă a *Despărțământului Astra „Mihail Kogălniceanu*”, Iași, a mulțumit gazdelor, a prezentat *Festivalul „Se-ntâlnește Dor cu Dor*” și a vorbit despre rolul cultural al ASTREI în evidențierea unității culturale, întru tradiție, credință și limbă a poporului român. A oferit exemplare din *Revista română*, publicație a Astrei din Iași și din ziarul *Mesagerul de Covasna* în care s-a scris despre activitățile ASTREI.

Am apreciat spusele primarului precum că trebuie să ne întregim neamul, că așa nu se mai poate. În toate zilele trăite în Basarabia, în săptămâna luminată de după Paști, perioada când s-a desfășurat *Festivalului Folcloric „Se-ntâlnește Dor cu Dor*”, am simțit lumina Învierii Domnului, am simțit căldura românilor basarabeni. Mai mult, am simțit că ASTRA unește DORURILE românilor de pe ambele maluri ale Prutului.

Momentele de socializare cu cei prezenți s-ar fi prelungit mai mult, dacă noi, cei din România, n-am fi avut un drum lung de făcut până la Iași. La plecare, urarea tuturor a fost: „Să mergeți cu paza Domnului !” Așa să fie ! Să rămâneți în paza Domnului și să ne reîntâlnim cu voie bună !

VIRGIL CARIANOPOL colaborator la un ziar giurgiuvean

Emil Talianu

Răsfoind periodicele, care au apărut de-a lungul timpului la Giurgiu, păstrate de Biblioteca Academiei Române, am avut plăcuta surpriză de a întâlni în paginile „ziarului pentru toți vlășcenii, Călugărenii”, numele poetului Virgil Carianopol. Poet, pe care am avut prilejul să-l cunosc și cu care am băut o cană cu vin și am mâncat tradiționalele locului, scovergi cu brânză, vorbind despre literatura vremii, la școala unde am fost profesor și director, din satul giurgiuvean Remuș, adus de mai multe ori de culturnicii de odinioară de la județ, pentru a răspândi lumina cărții în așezările rurale.

Publicația giurgiuveană la care a colaborat Virgil Carianopol a avut o apariție efemeră, din 1 decembrie 1943 până la 1-15 august 1944. Redactor responsabil a fost Ion Vasiliu, un împătimit ziarist, născut la 13 martie 1910, la Brăila, care a colaborat la diferite publicații ale vremii, dar a și fondat câteva. Se stinge din viață la 31 august 1985, la Târgoviște.

Pentru prima dată semnătura lui Virgil Carianopol apare în numărul 2, din 25 decembrie 1943. Poetul avea 35 de ani și publicase deja șase volume de versuri. Era deja cunoscut.

Virgil Carianopol nu a fost singurul poet atras colaborator la *Călugărenii*. Vom întâlni în paginile periodicului giurgiuvean și alte nume.

Așadar, debutul lui Virgil Carianopol la ziarul giurgiuvean este un articol, apărut în deschiderea ultimei pagini, având ca titlu *Cantine pentru muncitorii din Giurgiu*.

“Demult, demult, când viața mă aruncase într-un vârtej din care nu am mai puteam ieși, mi-am pus și eu întrebarea , pe care și-o pun astăzi mulți și cei cu competență o și rezolvă. De ce oare muncitorii mănâncă pe lângă garduri, pe maidane sau în murdăria cine știe cărui birt ?

Desigur, de atunci și până astăzi au trecut aproape douăzeci de ani. Unii dintre foștii conducători au neglijat problema, iar alții au promis fără a face nimic. Nu mi se pare nici astăzi de neînțeles acest soi de oameni. Fiecare avea intenții, fiecare era binevoitor dar numai până la vot. După aceasta, nimeni nu se mai gândea la cele făgăduite. Domnul Ministru, ori nu mai avea timp, ori nu voia să se deplaseze să vadă fețele murdare și triste ale acelora care îl suiseră pe scaunul ministerial. Banii luau întotdeauna alt drum și muncitorii rămâneau iarăși să-și mestece mâncarea pe cine știe ce maidane, cu furnicile și murdăriile purtătoare de microbi.

De atunci, cum am mai spus, au trecut douăzeci de ani.

Eram copil și învățam cântecul fierului scrijelat de cuțitul modelator, într-o fabrică de la marginea Bucureștiului și tot pe atunci, Panait Istrati, marele, poate cel mai mare scriitor pe care l-a dat Țara Românească, era muncitor, cu ziua, în port.

Muncitorii se obișnuiseră cu acest tratament pentru că nu cunoscuseră niciodată nici masa curată a unei cantine, nici prietenia acelor pe care îi puseseră în fruntea lor.

Masa de prânz și uneori chiar și cea de seară era luată fie în picioare lângă strung, fie pe vreo stivă de lemne. Și toate acestea se făceau fără nici un respect pentru curățenie. Fiecare muncitor căuta să mănânce cât mai repede. Unii se îmbolnăveau de stomac, alții de piept și asta numai pentru că marii directori și stăpâni de fabrici nu se gândeau să înființeze o cantină în care omul muncitor să meargă liniștit să se spele și să mănânce omenește la o masă.”

Am transcris, pentru frumusețea îmbinării meșteșugite a cuvintelor, doar partea introductivă a articolului care informează cititorii că „s-a inaugurat la Giurgiu, cu stăruința d-lor Marinescu-Oțelul, președintele Camerei de Muncă Giurgiu și Ștefan Tache, secretarul aceleiași instituții, o cantină pentru muncitorii din port... De astăzi înainte, muncitorii din portul Giurgiu nu vor mai mânca cum mâncau altădată pe sub vagoane. Vor avea și ei o masă curată...”

În numărul 4, din 1 februarie 1944, tot pe ultima pagină a publicației, Virgil Carianopol semnează articolul *Românizarea personalului din întreprinderi*.

Virgil Carianopol a fost preocupat și de alte probleme sociale. O dovedește articolul pe care îl semnează în numărul 7, din 15 martie 1944, intitulat *Muncă și conducere*, din care reproducem doar un fragment:

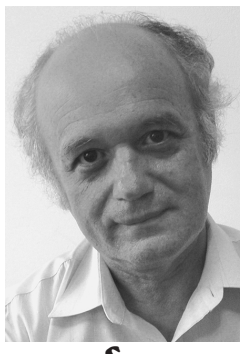
„Se pare că niciodată ca astăzi munca nu s-a așezat pe un plan de mai înaltă valoare morală și națională. Se pare chiar că, acest deziderat tinde să înlocuiască atât în uzine și fabrici, cât și în școli, tot ceea ce nu este în legătură cu munca.

În străinătate, de pildă în Japonia, munca stă pe primul plan. De la vârsta de 12 ani până la 60, tineri, bătrâni, nu știu altceva decât lucrul în fabrici, privind industria de război.

La noi totul rămăsese în faza pregătirii. Școlile învățau elevii cu visătoria, ca la rândul său, fiecare elev ieșit de pe băncile școlii, în loc să ajungă un bun maestru fierar sau un bun inginer, deși avea diplomă în acest sens, își descoperea mult aplicații spre teatru ori își ura meseria ca pe un lucru odios.”

O plăcută surpriză ne oferă ultimul număr (13, anul II, din 15 iulie 1944) al ziarului *Călugărenii*. Pagina a doua este consacrată poeziei și se deschide, pe prima coloană, cu „trei poeme inedite de Virgil Carianopol”, însoțite și de o fotografie a poetului. Titlurile celor trei poeme sunt: *Plecări*, *Întrebări triste* și *Cântec de toamnă*.

Între bune intenții și pretenții nejustificate

Emil Păunescu

Editura bucureșteană Librex, care pare să-și fi propus – între altele – o viziune nouă asupra istoriei neamului, a avut de curând (la 1 februarie a.c.) o lansare de carte la Muzeul județean „Teohari Antonescu” din Giurgiu. Invitația Muzeului fusese făcută în contextul comemorării a șase secole de la trecerea în veșnicie a marelui voievod Mircea cel Bătrân, fondatorul Cetății din Insulă și cel care i-a conferit localității noastre primele elemente de viață urbană.

Afișând intenții generoase și lăudabile, reprezentanții Librex Publishing au anunțat un proiect consacrat marcării Centenarului Marii Uniri: o colecție de 12 cărți, „dedicate” unor personalități ale istoriei românilor. Colecția a fost începută cu Mihai Viteazul și continuată cu Mircea cel Bătrân, iar din ea va face parte și Petru Dimitrie Cercel (o primă ediție a acestei cărți apărând deja anul trecut). Toate lucrările îl au drept autor principal pe Cristian Moșneanu, un tânăr candidat la doctoratul în istorie. Domnia sa este susținut de colaboratori, precum Cornel Bârsan (Bistrița), Ștefan Dumitrache (Curtea de Argeș), Cristian Condurache (Iași), Petre Suciu (Turda), Vasile Lupașc Sfințeș (Târgoviște), Anca Dănet și alții.

După umila noastră opinie, ca să-ți asumi asemenea subiecte trebuie fie să ai un talent literar înnăscut și să vizezi alcătuirea unor opere de vulgarizare, fie să fii tobă de carte și să încerci interpretări noi (dacă nu revoluționare, cel puțin îndrăznețe). Autorul nostru încearcă să prindă ambii iepuri, dar – din păcate – îi lipsesc mijloacele. Pe deasupra, constatăm cu regret că tehnoredactarea, corectura și alte compartimente editoriale sunt în mare suferință (ca să ne exprimăm elegant).

Să ne referim, pe scurt, la cele trei cărți amintite !

MIHAI VITEAZUL

Această încercare de monografie „marca” Cristian Moșneanu se deschide cu vreo patru prefețe și o cronologie zisă selectivă.

Conținutul propriu-zis cuprinde aproape 40% din text acordat familiei voievodului (adică părinților, unchilor, fraților, soției, copiilor și… ibovnicelor), alte zece procente privind situația tronului Valahiei în perioada anterioară candidaturii lui Mihai.

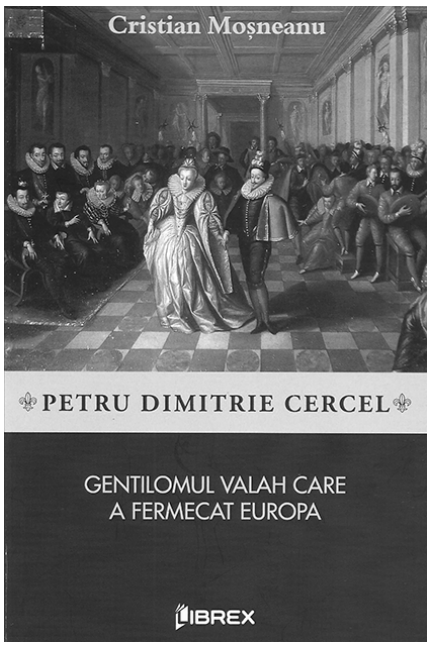
Istoricul nostru se întoarce apoi la controversele despre originea lui, acordă prezentării domniei mai puțin de 20%, analizează pe larg titulatura și citează copios relatările unor izvoare despre uciderea eroului. Sunt ignorate practic politicile internă și externă duse de la Mihai Viteazul, măsurile sale fiscale ori religioase, inițiativele diplomatice și concepțiile militar-strategice.

Bibliografia utilizată, aparent diversă și bogată, este departe de a fi „la zi”. Lipsesc deopotrivă cercetări fundamentale și contribuții care au adus în discuția istoriografiei noastre surse noi. Pentru județul Giurgiu (ca să nu mai vorbim de instituția în care a avut loc lansarea) a fost dezamăgitor să constatăm că sunt ignorate lucrările prof. dr. Marin Cristian de la Călugăreni, ori descoperirea colonelului Dan Căpățână referitoare la bătălia de la Giurgiu.

Răsfoirea cărții lui Moșneanu lasă o impresie neplăcută de improvizație și „lăutărism”, ceea ce pune în umbră de la bun început eventualele pasaje demne de citit.

PETRU CERCEL

Cartea are un subtitlu promițător, *Gentilomul valah care a fermecat Europa* și este recomandată în deschidere de un „istoric documentarist” și un „scriitor”. Ea începe cu un capitol introductiv intitulat „Istoria ca un jurnal”, în care autorul își mărturisește crezul profesional și pasiunea pentru subiectul ales. Pornind de la arborele genealogic al voievodului, sunt prezentați înaintașii (tatăl și frații vitregi), precum și urmașii (fiii săi cu Stanca ori Sultana). Sunt relatate călătoriile întreprinse din adolescență și până la înscăunare (1555-1583), dar și drumul său spre moarte

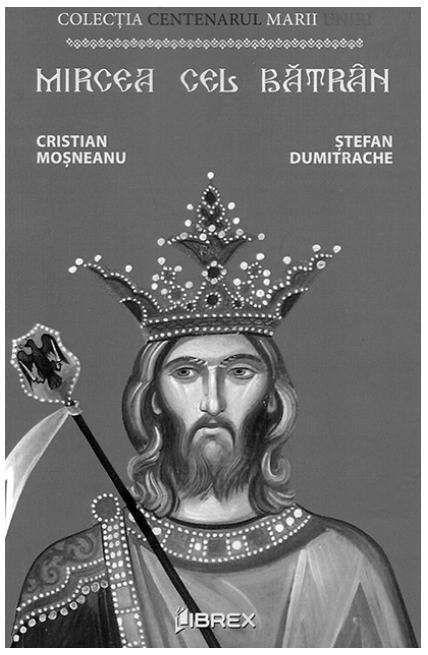
(1585-1590). Nu sunt ocolite femeile din viața lui, căci vodă a fost „iubitor de creație dumnezeiască ruptă din coasta lui Adam”. Domniei propriu-zise îi sunt rezervate 11 pagini din cele vreo 130 ale textului. Ultimele capitole, de factură culturală, tratează spiritul său „vizionar și enciclopedic”, îl califică drept „primul ambasador cultural din istorie al Țării Românești” și povestește „prietenia cu Pierre de Ronsard sub stindardul Banul Mărăcine”. Dacă în cuprinsul celor de mai sus se află și traducerea unui poem atribuit lui Vodă Cercel, autorul încheie opul său cu o versificare personală, o poezie dedicată însăși științei istoriei.

Apreciind până la un punct îndrăzneala tinerească de a aborda personalitatea unui conducător din umbra marilor domnitori, am fost neplăcut surprins să constat că domnul Moșneanu nu cunoaște biografia romanțată a profesorului Alexandru Cartojan, nici piesa lui Mircea Dem. Rădulescu, ambele reeditate nu demult în „Biblioteca giurgiuveană”.

MIRCEA CEL BĂTRÂN

Spre deosebire de precedentele volume, cartea despre voievodul recent comemorat are un coautor în persoana lui Ștefan Dumitrache, director al Muzeului din Curtea de Argeș, căruia îi datorăm – probabil – transcrierea unei legende (ori compunerea ei ? !) și o suită de imagini cu frescele bisericii fostului Schit Brădetu.

De data aceasta nu mai avem de-a face cu prefețe și recomandări, textul debutând cu o „cronologie” și cu prezentarea familiei voievodului, de la Radu I la Vlad Dracul inclusiv, ceea ce reprezintă cam jumătate din monografie, cealaltă fiind consacrată

domniei și războaielor.

Comparativ cu lucrările consacrate „fraților” Petru Cercel și Mihai Viteazul, cea despre Mircea cel Bătrân povestește domnia acestuia într-un stil mai didactic, chiar dacă unele aspecte sunt relatate cam telegrafic. Numeroasele controverse din istoriografie sunt fie escamotate, fie tratate superficial, iar descrierile (dintre care unele se bazează pe date și analogii târzii) oscilează între aplomb și suficiență.

Cetatea fondată de Mircea la Giurgiu este abia amintită, iar importanța localității (a doua reședință temporară după cea de la Argeș) este ignorată. Ne abținem de la alte comentarii.

DOUĂ CONCLUZII

Autorul, editorul și susținătorii lor au pretenția de a rescrie istoria românilor în cinstea Centenarului Marii Uniri, într-un mod mai „proaspăt”, sintetic și atractiv, cu accente inedite, spectaculoase și „picante”, pe gustul contemporanilor. Din cele înfățișate credem că iubitorii disciplinei au înțeles că pretențiile celor de la Librex sunt prea mari pentru puterile dumnealor.

Nu avem motive de a nu le acorda prezumția de bune intenții, numai că drumurile pavate cu așa ceva nu se află în portofoliul C.N.A.I.R. și nu dorim nici măcar dușmanilor să ajungă la capătul lor.

Bolintin 585 de ani

Vasile GRIGORE

Credem că se cunoaște, însă este bine să ne reamintim că în fiecare lună martie, pe 15, Bolintinul mai adaugă un an la multiseculara sa atestare documentară. Hrisovul din anul 1433 al voievodului Alexandru Aldea făcea referire la satul Bolintin și la mănăstirea cu hramul Bunavestire ce se afla aici din timpuri îndepărtate, din vremea „domnilor Basarabi ai Țării Românești”. Bolintinul este așezarea cu cea mai mare vechime din zonă, mult mai veche decât a sătucului ce mai târziu, mult mai târziu, i se va da numele de București și va deveni capitală a țării.

Bolintinul și mănăstirea sa aveau destinele îngemănate, menite să evolueze împreună. Până la un timp așa s-a și întâmplat, numai că, astăzi mai există doar satul, mănăstirea dispărând fără să lase urmă pe fața pământului. Cauzele dispariției sunt mai multe și nu ne vom ocupa aici de ele în mod special. Poate reușim măcar să ne dăm seama când s-a întâmplat fenomenul și să propunem un anume interval temporal.

Pentru aceasta trebuie să vă vorbesc mai întâi despre extraordinara descoperire ce o făcea Alexandru Odobescu, în anul 1862, într-una dintre peregrinările sale arheologice. Umblând pe malul lacului Snagov, la intrarea bisericii din Turbați avea să găsească niște uși superbe, ce vor fi numite în literatura de specialitate ale „paraclisului Buneivestiri”. Asupra lor specialiștii nu au fost zgârciți cu aprecierile, fiind de acord că datorită „sculpturii lor ce se remarcă prin maiestatea și noblețea siluetelor, prin felul savant în care e tratată draperia, cât și prin modul veridic în care este tratat peisajul, este cea mai valoroasă operă sculptată în lemn din Țara Românească”. (*Scurtă istorie a artelor plastice în R.P.R. I. Arta românească în epoca feudală*, București, Editura Academiei, 1957, p. 99)

Legenda spune că ar fi aparținut unei vechi biserici a mănăstirii Snagov ce s-ar fi scufundat în apele lacului, iar ușile, desprinse de la locul lor ar fi plutit spre nord de unde ar fi fost pescuite de măicuțele de la schitul Turbați care le-au montat la biserica lor.

Însă, aici, ca în orice legendă, este doar o fărâmă de adevăr, astfel încât unii istorici, după ce au căzut de acord că întâmplarea este neverosimilă, au propus un alt loc de proveniență a impozantelor uși. Reputatul medivist Dumitru Nastase, interesat îndeaproape de ideologia puterii în evul de mijloc românesc, în studiul *Domnul Țării Românești Vladislav al II-lea și asediul din 1453 al Constantinopolului* („Revista Istorică”, t. X, nr. 1-2, 1999, p. 85-98), punând în concordanță hrisovul din 29 aprilie 1453, acordat de același voievod mănăstirii Bolintin, cu iconografia respectivelor uși, danie tot a lui Vladislav al II-lea la leatul 6961 (1452-1453), conchide susținând apartenența lor la mănăstirea Bunavestire de la Bolintin.

Fiind de acord cu această ipoteză (Vasile Grigorescu, *Cea mai valoroasă operă sculptată în lemn din Țara Românească provine de la mănăstirea Bunavestire ?*, în „Sud”, nr. 46, aprilie 2003, p. 10), aș dori să aduc în discuție ultimul document cunoscut în care se arată că anumite construcții religioase erau încă în picioare la Bolintin. La 26 mai 1676, Gheorghe Duca permitea mănăstirii Mihai Vodă să țină „*doi oameni străini la metohul mănăstirii de la Bolintin*, ca să-l ajute pe un *călugăraș* pe care îl avea mănăstirea la metoh”. Am putea presupune că biserica mănăstirii Bunavestire, devenită metoh mihaliot și simonopetrit, era încă în picioare la acea dată, deși în document se spune că acel călugăraș era „șezător pentru bucatele mănăstirii de acolo”. (*Documente românești din arhiva mănăstirii Simonopetra de la Muntele Athos*, ed. Petronel Zahariuc, Florin Marinescu, Dumitru Nastase, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2016, p. 339, nr. 362)

Plecând de la acestă supoziție, a existenței clădirii bisericii la 1676 – în ce stare de conservare, nu putem ști – amintesc că am vorbit în altă parte despre legătura familiei Cantacuzino cu Bolintinul, cu strămoșii boierilor Bolintineanu și ctitorii Buneivestiri. Ea a existat și a fost foarte strânsă, cum la fel de strânsă a fost cea dintre Cantacuzini și neamurile boierești Drugănescu și Florescu, care stăpâneau moșii chiar la Bolintin și în vecinătate, la Palanca, Drugănești, Stoenești sau Florești. (Vasile Grigorescu, *Studii bolintinene, locuri și fapte*, București, Editura RawexComs, 2009, p. 108-109, 228) Or, biserica de la Turbați, despre care se spune că a adăpostit o vreme trupul neînsuflețit al postelnicului Constantin Cantacuzino, asasinat mișelește în decembrie 1663, a fost refăcută integral și înfrumusețată de fiul postelnicului, marele spătar Mihai Cantacuzino. Acest lucru se întâmpla în vremea domniei lui Șerban Cantacuzino (1678-1688) și nimic nu ne împiedică să ne ducem cu gândul spre o tranzacție între mănăstirea Mihai Vodă și Cantacuzini, având ca obiect respectivele uși, ce aveau să fie transladate tocmai la Turbați.

Credem că acestui interval – 1676-1688 – trebuie să-i adjudecăm dispariția principalei clădiri a mănăstirii, a bisericii cu hramul Bunavestire, căreia i-au fost smulse impresionantele uși dăruite de voievodul Vladislav al II-lea, într-un gest salvator pentru ele, ruinător pentru vechea ctitorie.

Aceste uși, ce străjuiau cândva intrarea bisericii mănăstirii bolintinene, pot fi admirate azi la Muzeul Național de Artă a României, fostul Palat Regal de pe Calea Victoriei din București.

Au fost studenții Ion Carbarău și Radu Gyr colegi de facultate ?

Corneliu CRISTESCU

De curând, am primit, sub forma electronică, frumoasa și interesanta revistă *Sud*, pentru care mulțumesc, în primul rând, domnului redactor-șef Vasile Grigore, dar și celorlalți redactori și colaboratori, care se străduiesc, număr de număr, să o mențină la un nivel înalt.

Desigur, forma tipărită o voi procura, ca de obicei, de la *...coloane*, din Piața Romană.

De regulă, nu îmi propun să fac aprecieri de dragul de a face aprecieri, ci numai dacă ceva îmi pare deosebit de interesant din punctul meu de vedere, desigur.

Printre multele și interesantele articole publicate în acest număr de final de an 2017, unul mi-a atras atenția în mod deosebit. Este vorba de articolul intitulat *O nouă contribuție la biografia profesorului Ion Carbarău*, publicat în revista *Sud*, nr. 11-12, 2017, pagina 11, de către domnul Nicolae Scurtu, care ne surprinde, ca de obicei, număr de număr, cu rezultatele cercetărilor sale literare, prin care aduce o mulțime de contribuții în peisajul literar românesc contemporan.[1]

Pe lângă faptul că citesc cu un deosebit interes tot ce se scrie în revistă despre profesorii și colegii mei, despre bolintineni în general, articolul citat mi-a arătat și alte calități deosebite ale profesorului Ion Carbarău, profesorul meu de literatură română din liceu, liceu pe care l-am urmat în perioada 1963-1967, de la terminarea căruia, iată, s-a împlinit o jumătate de secol ! Despre calitățile sale de profesor, de dascăl, de pedagog, de om de cultură, s-a scris mult, iar noi, elevii dânsului, l-am receptat ca atare, pentru că modul cum ținea lecțiile de literatură, *emoția artistică* pe care o genera și o transmitea nouă, elevilor, mai ales prin exemplele „extra-manual" pe care le oferea, preluate din cărțile pe care le aducea dânsul în geanta aceea plină, burdușită de literatură, pentru că, în acea vreme, unii dintre scriitorii importanți nu erau incluși în manuale, un exemplu fiind chiar poetul Dimitrie Bolintineanu.

Geanta aceea plină de cărți, la care tânjeam adesea, aveam să o revăd după mulți ani de la dispariția profesorului, în timpul unei vizite în casa acestuia, desigur la invitația fiului dumnealui, omul de cultură, scriitorul și jurnalistul care a fondat revista *Sud*, domnul C. Carbarău, acum intrat în nemurire și căruia toți cititorii și colaboratorii revistei îi suntem recunoscători.

Acele lecții, în care eram învățați de profesor cum să citim, cum să apreciem și cum să înțelegem operele de valoare din literatura română, starea de *emoție artistică* care se crea, faceau ca să lăcrimeze mulți colegi și colege, iar uneori chiar și profesorul, aceste lecții, spuneam, m-au marcat pentru tot restul vieții.

În articolul citat mai sus, se spune că profesorul a fost „Instruit și format ca *dascăl de emoții estetice* în cadrul Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București, unde a avut prilejul de a audia cursurile lui N. Iorga, Ovid Densușianu, Mihail Dragomirescu, Nicolae Cartojan, P. P. Negulescu". Această listă de personalități celebre din perioada interbelică, subliniază climatul științific și cultural de excepție în care s-a format profesorul Ion Carbarău, pe care l-am considerat totdeauna prea modest în raport cu valoarea sa reală.

Aflu acum, din articolul menționat, că „s-a înscris la doctorat", detaliu pe care nu l-am știut și nici nu l-am bănuit, având-l îndrumător pe profesorul Nicolae Cartojan, o altă celebritate a sudului nostru literar. Nu știu nici măcar dacă a finalizat sau nu acel doctorat...

Ajungând aici, nu pot să nu dau glas curiozității mele, pentru care, din lipsă de informare și necunoaștere, aș dori să pun o întrebare, în primul rând domnului Nicolae Scurtu care ar putea să-mi răspundă imediat sau să se folosească de ea pentru continuarea cercetărilor sale, dar și altora care mă pot lămuri. Iată întrebarea:

Au fost colegi de facultate studenții Ion Carbarău și Radu Gyr ?

Întrebarea poate să surprindă, inclusiv pe mine m-ar fi surprins în urmă cu câteva zile, dar poate și pe alții, deoarece răspunsul pozitiv ar genera cu siguranță și alte întrebări, la fel de interesante.

1957, Parcul Cișmigiu: elevi și profesori de la Liceul Bolintin Vale după susținerea „examenului de maturitate" (bacalaureat) la Liceul nr. 2 din cartierul Militari (București). Profesori: Ion Carbarău, Ștefan Ivașcu, Elena Cruceanu, Nina Diaconu, Sanda Vrabie ș.a. Elevi: Eugen Rotaru, Gheorghe Apostoiu, Vasile Răducu, Angela Ruban (Dumitrescu), Gheorghița Crudu (Ruș), Aurica Stegărescu, Tincuța Foae (Pârvu) ș.a.

Pe ce mă bazez când pun această întrebare ?

Pe cele ce am aflat în urma lecturării, la un interval de două-trei zile a revistei *Sud* și, respectiv, a unei cărți de amintiri despre unele personalități care s-au născut în Câmpulung Muscel sau în zonă. Este vorna de cartea domnului Adrian Săvoiu intitulată *Câmpulung Muscel. Scrinul cu amintiri*, apărută la Editura Ars Docendi a Universității din București, în anul 2008.[2]

În paginile dedicate poetului Radu Gyr, pe lângă multe alte date, se subliniază că acesta s-a născut la Câmpulung Muscel, la data de 5 martie 1905, iar mai departe, că „a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie din București, unde i-a avut ca profesori, printre alții, pe erudiții Nicolae Iorga, Vasile Pârvan și Nicolae Cartojan. Discipol al esteticianului Mihail Dragomirescu, i-a fost asistent acestuia la Universitate, iar apoi a devenit conferențiar, ținând un curs despre evoluția criticii estetice".

Din simpla lectură a numelor menționate, se vede imediat că trei nume (N. Iorga, Nicolae Cartojan și Mihail Dragomirescu) se regăsesc și la studentul Ion Carbarău. În timp ce îndrumătorul de doctorat al tânărului Ion Carbarău era profesorul Nicolae Cartojan, îndrumătorul tânărului Radu Gyr era, probabil, profesorul Mihail Dragomirescu, de vreme ce i-a fost asistent și a devenit conferențiar, ceea ce este de presupus faptul că a finalizat doctoratul cu dânsul.

Amintim, de asemenea, că profesorul Ion Carbarău s-a născut la 15 septembrie 1906, deci la un an diferență, ceea ce face ca posibil să fi fost chiar în același an de studii. Dacă mai amintim și pasiunea comună pentru estetică, pentru *emoții estetice*, pentru frumos, la Ion Carbarău și pentru *critica estetică*, la Radu Gyr, cu siguranță că probalitatea de a se fi cunoscut sau chiar de a fi fost colegi, este foarte mare, iar o cercetare în acest sens merită efectuată.

Pentru a ușura eventualele cercetări, pentru cei care nu știu, menționez că, din cartea menționată, rezultă că numele probabil de student al lui Radu Gyr a fost... Radu Demetrescu. Numele Gyr, inițial Gruy, adăugat la cel de familie, a fost adoptat definitiv de poet ca pseudonim literar.

Dar să revenim la articolul din revista *Sud*...

Din articolul profesorului Ion Carbarău, intitulat *Literatura, critica și cititorii* prezentat de domnul Nicolae Scurtu, ies în evidență calitățile sale de critic literar, unde face o adevarată „critică a criticilor literare" ale vremii, făcute fără criterii adevărate și care nu servesc cititorii, deși acesta ar trebui să fie principalul scop al unui asemenea demers.

Este suficient doar să rememorăm numele unor mari personalități cu care profesorul „se duelează" în câmpul literar, dovedindu-se „un publicist cu talent, ironic și o reală capacitate de a convinge prin argumente și exemple edificatoare", cum bine spune domnul Nicolae Scurtu.

Iată câteva nume de personalități foarte cunoscute, care au constituit ținta criticilor profesorului Ion Carbarău: Ionel Teodoreanu, Șerban Cioculescu, Cezar Petrescu, Horia Lovinescu, Vladimir Streinu, Al. Cazaban, Al. Tzigara-Samurcaș, Al Brătescu-Voinești.

Este foarte greu să ne imaginăm că, bunul și blândul profesor din vremea liceului, care se purta cu noi elevii ca un părinte, dacă nu chiar ca un bunic, a aruncat mănușa criticilor vremii, provocând un duel literar la un asemenea nivel, bazânduse, desigur, pe tinerețea sa și pe „știința de carte" pe care o dobândise în perioada studiilor.

A intra într-o asemenea dispută literară, cu asemenea personalități, dovedește nu numai curajul profesorului Ion Carbarău, dar și forța argumentelor sale, care, cu siguranță, se baza pe o bună cunoaștere a fenomenului literar din acea perioadă.

Profesorul Ion Carbarău a pledat pentru o critică literară obiectivă, făcută de critici adevărați care să aibă drept criterii „moralitatea și frumosul" și „fără sentimentalisme" în opera analizată, iar aceștia să lase scrisul pe seama... scriitorilor.

Personal, sunt mândru că am avut un asemenea profesor, deși, într-un fel, i-am greșit trecând de la echipa de participanți la olimpiada de limbă și literatură română, la cea de matematică, și aceasta datorită unui alt dascăl de excepție al liceului din Bolintin, domnul profesor Vasile Sebu, căruia îi datorez destinul meu de inginer, iar mai târziu de doctor inginer.

În final, dacă ar fi să mă refer la situația din zilele noastre, când se scrie și se publică orice de către oricine care vrea să devină... scriitor (unii chiar în închisori), iar critica este, de regulă, laudativă și prietenoasă, chiar interesată pecuniar uneori, dar și dușmănoasă alteori, de parcă nu ar exista criterii obiective de apreciere a operelor literare, credem că revenirea la critica literară bazată pe principiile profesorului Ion Carbarău, unde „moralitatea și frumosul" în literatură să fie primordiale pentru adevaratul critic, ar fi garanția că aceasta servește pe deplin cititorii.

Aceasta dovedește cât de actuale sunt principiile profesorului Ion Carbarău, după 80 de ani de la definirea lor și la 25 de ani de la dispariția sa.

---

[1] N. Scurtu, *O nouă contribuție la biografia profesorului Ion Carbarău*, în *Sud*, nr. 11-12 (200-201), noiembrie-decembrie 2017, p. 11.

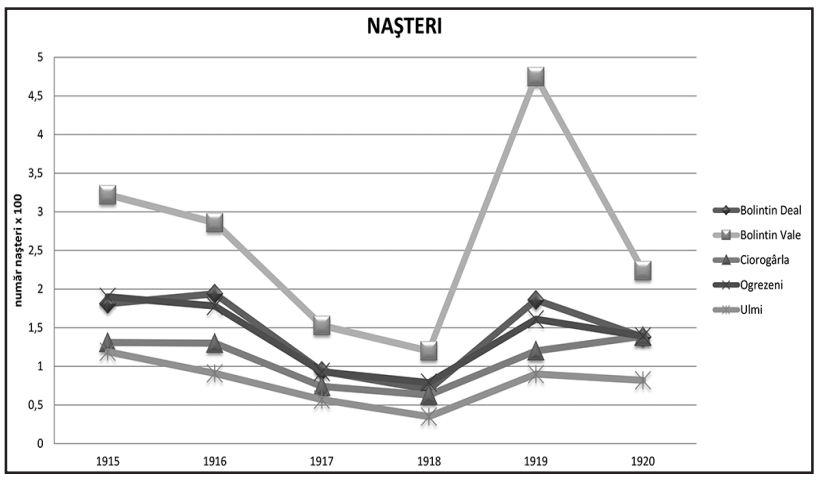
[2] Adrian Săvoiu, *Câmpulung Muscel. Scrinul cu amintiri*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Ars Docendi, Universitatea din București, 2008.

VICTIME COLATERALE

Ștefan CRUDU
Marian GRIGORE

Expresia referitoare la „pagubele colaterale” într-un conflict, care se raportează cu precădere dacă nu chiar exclusiv la pierderile civile, este relativ nouă, fiind o invenție de sorginte americană necesară pentru a-i categorisi pe cei care le-au stat în calea bombelor. Nu că ar fi avut unde să se ferească, dar întotdeauna cuvintele bine meșteșugite pot schimba percepția asupra unor fapte.

În Primul Război Mondial, în anul 1916, în cele trei luni de lupte cât a durat până dușmanul ne-a ocupat Capitala, România a avut peste 300 de mii de victime din rândul militarilor (morți, răniți, prizonieri). Enorm pentru o țară cu numai 7,9 milioane de locuitori. Și alții înaintea noastră au atras atenția că în spatele acestor pierderi militare se ascund drame uriașe, suferințele și sacrificiile civililor, atât ale celor peste care a trecut tăvălugul

frontului, cât și al celor din spatele lui. O documentată lucrare pe această temă este plină de asemenea nenorociri și ilustrativă pentru suferințele la care a fost supusă populația din județul Vlașca, atât în timpul marii bătalii de pe Argeș și Neajlov, cât și în vremea ocupației din Primul Război Mondial: civili răniți sau uciși (de bombe, glonț sau baionetă), femei violate (74 în com. Băneasa, 45 în Gogoșari, 87 în Malu, 33 în Frătești, 4 în Grădiștea, 173 în Bujoru etc.), școli avariate, arhive distruse, moșii și fabrici devastate etc. (Ion Bălan, Ancu Damian, *Vlașca 1916-1918*, București, 1996)

Urmând acest fir, vom încerca să scoatem în evidență câteva întâmplări din zona Bolintinului din Vale. În această comună, formată din aceleași sate ca astăzi și având circa 6500 de locuitori, în anul 1916 era primar Constantin Șt. Bolintineanu.

În luna august armata română face aici rechiziții masive: 512 cai; 24 de boi; 52 de căruțe; 31 de brișci de Brașov; 2 ghiocuri; 1 gabrioletă; 130 de kg de brânză; 2.780 de kg de ovăz; 388 kg sârmă ghimpată; 151 de rogojini etc. Ultima rechiziție este înregistrată la 13 noiembrie 1916, pe când românii se retrăgeau în urma pierderii marii bătălii de pe Argeș și Neajlov: 6 cai și 1 căruță.

Bolintinul din Vale a fost ocupat de germani pe 19 noiembrie 1916. În conacul boierilor Bolintineanu (pe locul lui se află astăzi Liceul) a fost instalată comandatura locală, ce răspundea de întreaga zonă și a venit rândul ocupantului să purceadă la rechiziții, confiscări și abuzuri. Din Arhivele județului Ilfov, Fond *Prefectura Județului Ilfov*, dosar 12/1919, am extras două documente ilustrative pentru această perioadă.

„Domnule Comandant,

Subsemnații domiciliați în comuna Tântava, județul Ilfov, foști mobilizați și am luptat pe front până la luna iulie 1918, respectuos vă supunem următoarele.

În tot timpul cât am fost pe front și teritoriul nostru a fost ocupat de inamic (nemți), familiile noastre rău a fost jefuite și maltratate de femeea Elena Aurel R. Mihăescu, cârciumăreasă. Ea a fost tălmacea nemților, a trăit împreună cu un neamț numit Hanț, ea este de origină unguroaică și se înțelegea bine cu nemții. Din comanda ei ordonase ca toate femeile noastre să aducă zilnic unt, ouă, lapte, untură, rațe, pui de găină etc. Denunța nemților or ce ar fi avut oamenii pentru ei mai ascuns ca să poată trăi și venea de le lua și ea le vindea și le mânca. Toți oamenii care treceau la București ereau opriți de ea și le luoa tot ce avea în căruțele lor și bani din bozonare și autoritățile au fost sub comanda ei, mă miira lucru cum nu va adus la cunoștință. Soțul ei, Aurel R. Mihăescu, la plecarea sa la mobilizare a lăsat-o datoare, astăzi are 60.000 de lei făcuți din jeafurile arătate mai sus.

De aceea vă rugăm domnule Comandant să cercetați și pedepsiți pe o spioană ca această tălmacea a nemților, confiscați-i banii care ia făcut fără drept din muncele noastre. O asemenea ființă nu ar merita să stea în Țara Românească fiindcă faptele ei care le-a făcut cât a stătut nemții, tălmăcea la dispoziția ei. Martori pentru cercetare este preotul Marin Ionescu, Ene Ion, Nae Lazăr, Ioniță Mihai, Anica I. Alecsandrescu, Gheorghe Dinică Vasilescu și toți care au fost capturați de nemți.

Supuși la ordine toți mobilizații care am fost până la demobilizare din comuna Tântava, județul Ilfov.”

La sfârșitul războiului, cei care avuseseră norocul să se întoarcă s-au lovit de alte nenorociri. Nu mai aveau cu ce să-și lucreze pământul. Nu mai aveau semințe, animale, unelte. Iată un document din care răzbate disperarea, ca și naivitatea celui care mai spera să i se mai întoarcă caii de pe front:

„24 februarie 1920 – Către Ministerul de Război.

Domnule Ministru,

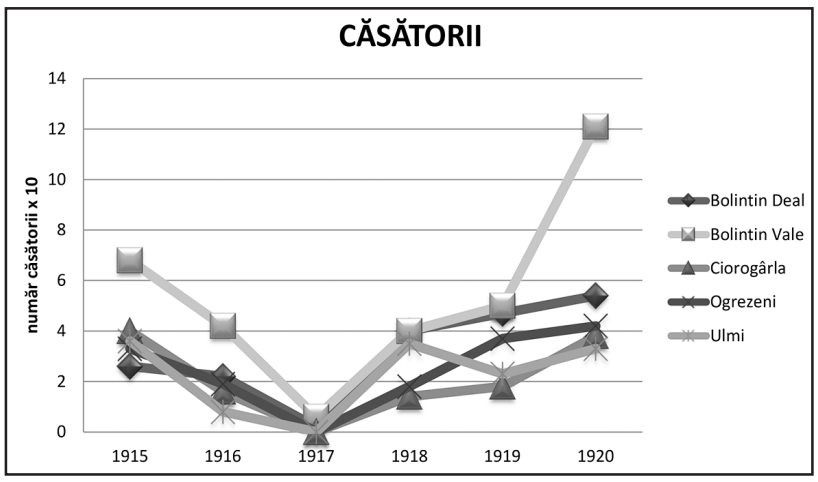
Subsemnatu Tudor Iancu Dobrin din comuna Bolintinul din Vale, județul Ilfov, cu cel mai profund respect viu a mă ruga înaintea domnii voastre a vă reclama următoarele.

În anul 1916, când s-a declarat mobilizarea generală a țării, mi s-a rechiziționat de către armata română 3 (trei) cai buni de muncă și o pereche hamuri, cu o pereche hățuri, toate în stare perfect de bune, pentru care posed chitanța din 18 august 1916, semnată de autoritățile comunale și care se anexează pe prezenta.

Pentru care vă rugăm să binevoiți a da ordin să mi se aprobe cererea mea, fiind justă, pentru care vă rog domnule ministru ca să binevoiți a ordona să mi se dea caii și hamurile cu hățurile înapoi, fiind lipsiți de alte mijloace și cum împrejurările sunt foarte grele și cum nu mai pot cumpăra alți cai, hamuri și hățuri care să mă servesc la recoltarea câmpului meu și la interesele gospodării și întreținerea copiilor mei.

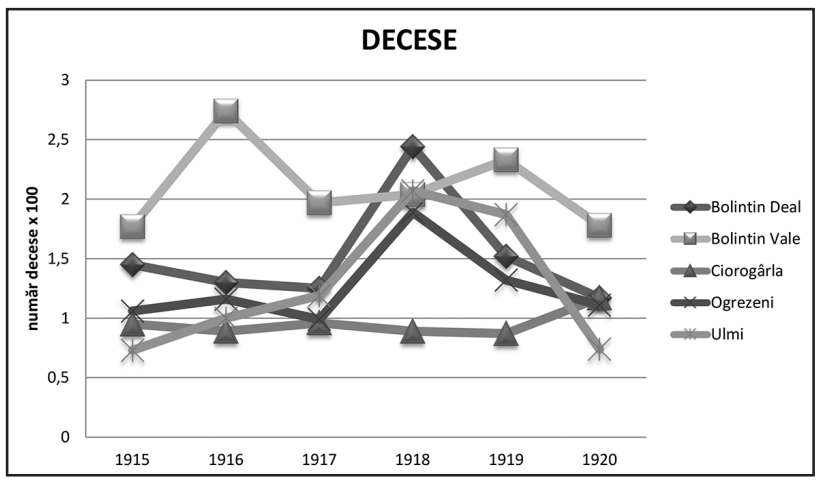
Cu cel mai mare respect, Tudor Iancu Dobrin, fost pe front.”

Ne-am gândit că toate aceste lipsuri și nenorociri ar fi trebuit să aibă un efect vizibil asupra evoluției populației din acele vremuri. Pentru verificare, am solicitat concursul Oficiilor de Stare Civilă din comunele Bolintin Deal, Ciorogârla, Ogrezeni, Ulmi și orașul Bolintin Vale pentru a ne comunica numărul nașterilor, deceselor și căsătoriilor din intervalul 1915-1920 în speranța că vom putea remarca ipostaze ce ies din obișnuit. Și nu ne-am înșelat.

Pe baza informațiilor comunicate am alcătuit tabelele și graficele din această pagină. La o analiză succintă a lor se disting câteva aspecte.

Din punct de vedere al căsătoriilor, este clar că nu putea fi o perioadă propice. Anul cel mai „slab” este 1917, când numărul lor tinde către zero. În total, în localitățile analizate, s-au petrecut doar opt asemenea evenimente, în vreme ce într-un an normal, cum a fost 1915, avuseseră loc 203 !

Surprinde revirimentul ce a avut loc după încheierea războiului, când numărul căsătoriilor practic a explodat, înregistrându-se nu mai puțin de 288 în anul 1920. Desigur, acest fapt are o legătură directă cu existența unui mare număr de văduvi și văduve care încercau astfel să-și recompună familiile distruse.

Concomitent cu scăderea numărului căsătoriilor, se așază pe o pantă descendentă și numărul nașterilor. Remarcăm faptul că scăderea pornește din anul 1915 (943 nașteri), iar punctul de minim este atins în 1918 (367 nașteri), după care constatăm o altă situație surprinzătoare: în anul 1919 are loc o creștere a natalității (1032 nașteri), urmată de o scădere accentuată în 1920 (694 nașteri). Această evoluție, pe lângă cauzele evidente, determinate de bărbații plecați la război, nu o putem atribui decât lipsurilor din această perioadă, evocate mai sus în articolul nostru.

Din punct de vedere al deceselor, constatăm că evoluează cam la fel comunele Bolintin Deal, Ogrezeni și Ulmi, care ating un maxim abia în anul 1918. O primă surpriză vine din partea numărului deceselor înregistrate în comuna Ciorogârla, care are o evoluție aproape liniară în perioada analizată. Surpriza cea mare o constituie însă comuna Bolintinul din Vale, care înregistrează două vârfuri. Primul, cel din 1916, cu 274 de decese, 97 mai multe decât în 1915, nu poate fi pus decât în sarcina ocupantului străin. Cel de-al doilea vârf, din 1919, când se înregistrează 233 de decese, cu 29 mai multe decât în anul anterior, credem că se datorează în mare măsură hranei insuficiente și bolilor provocate ca urmare a lipsurilor și mișcărilor de populație din timpul războiului.

Sunt doar câteva exemple ale sacrificiilor pe care au trebuit să le facă românii pentru înfăturirea Marii Uniri. Este de datoria noastră să-i pomenim și să le înțelegem amploarea suferințelor.

Surse: Adresa nr. 4536/27.09.2017 a primăriei Bolintin Deal; Adresa nr. 10823/20.09.2017 a primăriei Bolintin Vale; Adresa nr. 11239/10.10.2017 a primăriei Ciorogârla; Adresa nr. 4536/27.09.2017 a primăriei Ogrezeni; Adresa nr. 5407/15.09.2017 a primăriei Ulmi.

Mulțumim domnilor primari Emilian Bănică (Bolintin Deal), Daniel Trăistaru (Bolintin Vale), Victor Niculae (Ciorogârla), Jan Jipa (Ogrezeni), Petre Nicolae (Ulmi) pentru sprijinul acordat în documentarea acestui articol.

TABEL NAŞTERI						
comuna	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Bolintin Deal	181	194	94	70	186	138
Bolintin Vale	322	286	153	120	475	224
Ciorogârla	131	130	74	63	120	111
Ogrezeni	190	178	93	79	161	139
Ulmi	119	91	57	35	90	82

TABEL DECESE						
comuna	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Bolintin Deal	145	130	125	244	152	117
Bolintin Vale	177	274	197	204	233	178
Ciorogârla	95	89	96	89	87	117
Ogrezeni	106	116	99	189	132	111
Ulmi	73	100	119	207	187	74

TABEL CĂSĂTORII						
comuna	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Bolintin Deal	26	22	2	40	47	54
Bolintin Vale	68	42	6	40	50	121
Ciorogârla	40	16	-	14	18	38
Ogrezeni	33	19	0	18	37	42
Ulmi	36	8	-	35	23	33

Romanița-Maria Ștențel

Orșova, la sud... pe deal, MÂNĂSTIREA

...pe Dealul Moșului, aflat deasupra golfului Cernei, străjuiește Mânăstirea „Sfânta Ana”. Nu mă mir că acest lăcaș de cult creștin-ortodox este ridicat pe un deal, multe alte locuri cu valoare istorică ori religioasă sunt plasate sus, pe o înălțime, pe un deal, pentru ca să nu fie prea în calea năvălitorilor, sau, pentru ca ruga celor ce vin aici, să fie mai degrabă auzită la Cer...

Mânăstirea „Sfânta Ana”, din Orșova, pe Dealul Moșului, este astăzi o stăreție de maici, cu viață de obște și are o tumultoasă istorie, începând chiar cu cel ce a ctitorit-o, Pamfil Șeicaru, nimeni altul decât faimosul jurnalist, condei de temut în epocă, întemeietorul ziarului *Curentul*.

Pamfil Șeicaru s-a născut la 18 aprilie, 1894, la Buzău, dar soarta lui s-a scris cu multe file de viață aici, la sud, la Orșova.

Povestea își cere cuvântul: Un tânăr sublocotenent de 22 de ani, se afla pe front în Războiul de Reîntregire, în 1916, în Regimentul 17 – Mehedinți și se avânta în toate bătăliile purtate de Armata Română, de la Orșova până la Mărășești, cu remarcabile dovezi de vitejie pentru care a primit: Ordinul „Mihai Viteazul”, în grad de cavaler.

Dar soarta i-a arătat și o altă față. Se afla în tranșee, la Orșova, când un obuz german explodează în locul unde se afla... un val de pământ îl acoperă... dar speranța nu moare, tânărul ofițer scapă cu viață din locul ce-i putea fi mormânt !

Cu lacrimi în ochii, el mulțumește lui Dumnezeu și promite: voi ridica pe acest loc o mânăstire, dându-i numele mamei mele, ANA !

Așa a făcut, între anii 1936-1939, a construit pe banii lui mânăstirea „Sfânta Ana”, zi de hram 25 iulie... Dar acest lăcaș rămâne neterminat și netârnosit, pentru că vin ani grei: al Doilea Război, venirea comuniștilor... când aici, la mânăstire, se deschide un... restaurant !

Din 2 decembrie 1990 mânăstirea este sființită. Ctitorul ei făcuse un act de donație, către Patriarhia Română (24 martie 1975), în care se spune că este făcută această mânăstire: „în memoria tuturor celor care au căzut pentru o Românie Mare”.

Pamfil Șeicaru a murit la 21 octombrie 1980, la München, dar osemintele lui au fost reînhumate în țară, în 2 decembrie 1990, la necropola de la Mânăstirea „Sfânta Ana”, pe Dealul Moșului.

Un Muzeu dedicat patriotului, gazetarului- pamfletar Pamfil Șeicaru, se află lângă Mânăstire și dă de veste despre trecerea unui român prin viață, cu mult folos. Pamfil Șeicaru a participat și la al Doilea Război Mondial, cu o fermă credință pentru Țara sa, dar credința i-a fost spulberată... Au fost frânte aripile speranței pentru o Românie prosperă, au urmat sacrificii din trupul țării, perspective sumbre și de aceea va lua drumul exilului, dar ține permanent legătura cu intelectuali din țară, printr-o asiduă corespondență, trimisă... prin vama cucului !

Două cărți sunt scrise pe baza acestor epistole, *Scrisori din exil* și *Scrisori din emigrație*.

Ultima scrisoare, datată 23 martie 1980, arată un Pamfil Șeicaru optimist, spera să reapară *Curentul* și avea planuri de viitor, mărturisindu-l pe Chateaubriand care spunea: „sunt la vârsta când omul are speranță, dar timpul lipsește speranței”. Ar fi avut, în acel an 1980, la 18 aprilie... 86 de ani !

De acolo, se sus, de pe Dealul Moșului, Pamfil Șeicaru, salută Orșova, orașul unde viața sa a avut momente glorioase...

Clubul de istorie

Ciprian NECȘUȚU

Iată-ne intrați în cel de-al șaptelea an de existență a Clubului ! În total XXXVII de ediții s-au desfășurat până acum, cu o tendință permanent crescătoare din punct de vedere al calității și participării. O „instituție” pusă în slujba culturii române, a cunoașterii și respectării valorilor ei, pentru promovarea adevăratelor personalități și a moștenirii lor, fie că este vorba despre patrimoniul material sau de cel imaterial.

Sâmbătă, 17 martie 2018, de la ora 15.00, membrii Clubului s-au reunit într-o nouă ședință, cu o tematică bogată, determinată de data la care ne aflăm. Căci, pe lângă tema Centenarului Marii Uniri, ce va fi permanentă în acest an aniversar, luna martie este cea în care Bolintinul își mai adaugă un an de existență „documentară”, ca și cea în care, pe 16 martie 1821 Tudor Vladimirescu emitea celebra „Proclamație de la Bolintin”.

Deschiderea a fost marcată de savuroasele plăcinte preparate de Mioara Mănescu și Niculina Grigore, despre care participanții s-au exprimat la superlativ.

Clubul de istorie propriu-zis a debutat cu prezentarea celor mai noi știri culturale din zonă și a recentelor achiziții documentare, arheologice, numismatice etc. Astfel, am aflat că o nouă carte, aparținând unui vechi membru al Clubului, se pregătește să vadă lumina tiparului (Niculae Stoica, *Monografia comunei Ciorogârla*) și că peste aproximativ o săptămână se va desfășura faza finală a concursului de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor”, în care Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revista *Sud* se numără printre organizatori. Din categoria noutăților documentare au fost prezentate fotografiile din Colecțiile Salih Feta și Nicu Piriuță, de curând intrate în patrimoniul Asociației; de asemenea, o frumoasă piesă arheologică, un ciocan-topor din piatră din Epoca Bronzului, donația prof. C-tin Bărbuță, provenit din zona Mârșa.

După aceste prezentări, dl Vasile Grigore a vorbit despre amplasarea „plăcuțelor cu nume de eroi” din Primul Război Mondial pe străzile din Bolintin Vale ce au purtat aceste denumiri până în 1948. Acesta reprezintă un proiect de succes al Asociației Bolintineanu, care va continua de-a lungul anului Centenar, pe măsura descoperirii altor asemenea străzi. Deja, cu ajutorul unui alt membru al Clubului, Erasmina Porojan, putem anunța că str. Palanca a fost numită anterior *Maior Florian Dumitrescu* și că vor începe demersurile pentru amplasarea noilor însemne. Același vorbitor a abordat tema celor 585 de ani de atestare documentară a Bolintinului, invitând asistența să viziteze Muzeul Național de Artă a României din București pentru a admira acolo superbele uși ale „paraclisului Buneivestiri”, provenite de la ctitoria bolintineană.

Pr. Vasile Valeriu Dumitrescu a deschis următoarea temă, a Centenarului, cu un foarte emoționant material legat de împrejurările în care s-a realizat Unirea/Unirile. Cuvântul său a fost completat de intervențiile d-lui Florică Dan, care a evocat amintirile bunicului legate de eroica bătălie de la Mărășești, ca și de cele ale d-nei Milica Dan cu un subiect asemănător.

Despre piese cu o importanță istorică deosebită, provenite din colecția proprie, a vorbit, în continuare, dl Niculae Stoica, care a prezentat un bidon pentru apă aflat în dotarea armatei austro-ungare în Primul Război Mondial și o monedă rusească de argint din 1829, care a circulat în Țara Românească în vremea adoptării Regulamentului Organic.

A continuat dl Ștefan Crudu, care a evocat epopeea statuii lui Ovidiu din Constanța, „capturată” de trupele bulgare în Primul Război Mondial și salvată datorită unei împrejurări norocoase. De asemenea, s-a referit la „indiferența” – ca să fim blânzi ! –, cu care sunt tratate imobilele vechi, cu valoare de patrimoniu sau nu, ca și despre obiectele din ele, considerate cel mai adesea netrebuitoare și aruncate la gunoi sau puse pe foc. În această ordine de idei, a lansat propunerea ca următoarea temă a Clubului de istorie să fie despre clădirile vechi și „amintirile” lor, propunere îmbrățișată călduros de întreaga asistență.

Următorul la cuvânt, participant pentru prima dată la ședințele Clubului, a fost Teodor Danciu, care a dezbătut subiectul pădurilor ce se întindeau cândva peste întreaga Muntenie, vorbind despre toponime precum Deliorman sau Pădurea cea Mare, într-o intervenție care a menținut treaz interesul ascultătorilor.

Finalul manifestării a aparținut dlui Corneliu Cristescu care a prezentat pe larg „Bătălia de pe Neajlov și Argeș”, în urma căreia Capitala a fost ocupată de trupele inamice în Primul Război Mondial. O atenție specială a fost acordată evenimentelelor din imediata vecinătate a Bolintinului, de la Crevedia, Căscioare sau Malu Spart.

Desigur, nu au lipsit intervențiile celorlalți membri, care au contribuit la conturarea unei ediții extrem de reușite a Clubului de istorie. Au participat: Marian Grigore, Valerian Crețu-Taulescu, Constantin Vasile, Gabriela Dumitru, Simona Dumitru, Sanda Man, Ciprian Necșuțu, Constanța Cristescu, Constantina Chiva, Nicolae Ciubuc, Mioara Mănescu, Raul Cârciumaru, Ana Cârciumaru, Adriana Păduraru, Corneliu Cristescu, Ștefan Crudu, Erasmina Porojan, Niculae Stoica, pr. Valeriu Dumitrescu, Milica Dan, Teodor Danciu, Florică Dan, Vasile Grigore.

Următoarea ediție, cu tema deja enunțată, va avea loc sâmbătă, 19 mai 2018, de la ora 17.00. Vă așteptăm !

Proiectul educațional „Bolintineanu ieri și azi”
Concursul de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor”

REZULTATE FINALE

După cum revista *Sud* anunța în numărul precedent, de-a lungul lunilor februarie și martie, în organizarea Liceului Tehnologic „D. Bolintineanu” din Bolintin Vale, Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revistei Sud, în parteneriat cu instituții și unități școlare din județele Ilfov, Giurgiu, Galați, Vâlcea, Argeș, Teleorman, Ialomița, Suceava, Dâmbovița, București, s-a desfășurat Concursul de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor”.

Concursul s-a adresat elevilor din clasele V-XII și s-a bucurat de o participare numeroasă, cu lucrări care s-au remarcat printr-o valoare care ne permite să fim optimiști în privința viitorului literaturii române și a renașterii, la un moment dat, a interesului pentru lectură.

De organizarea Concursului, din partea Liceului „D. Bolintineanu”, s-a ocupat profesoara Mădălina Dionysatos.

Au fost înregistrate următoarele participări:

– Gimnaziu – Școala Gimnazială „George Topârceanu” Mioveni-AG, prof. Adriana Hoaghea (Barbu Lorena, Bușiu Georgiana, Drăgan David, Manea Ștefania Cristina, Răducu Irina); Școala Gimnazială nr. 2 Stoenești-GR, prof. Badea Nicoleta, prof. Georgeta Ghiță (Grigore Florentina Alina); Școala Gimnazială nr. 2 Cartojani-GR (Cîrstea Irina Maria); Școala Gimnazială nr. 1 Bolintin Vale-GR, prof. Ana Maria Enache, prof. Irina Andrei (Bădulescu Olga Mihaela, Pârvu Gianina, Bianca Dima); Școala Gimnazială „Sf. Nectarie” Ogrezeni-GR, prof. Niculina Nae (Gheorghe Gretty); Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea-VL, prof. Geanina Oprea (Subțirelu Iulia, Catinca Brad, Munteanu Darius, Mina Șerban); Școala Gimnazială nr. 3 Palanca-GR, prof. Gianina Mehedințu (Ioniță Iuliana, Dumitru Radu Cristian); Școala Gimnazială „Aurel Solacolu” Ogrezeni-GR, prof. Gabriela Drăgan (Păun Andra, Costache Andra Maria); Școala Gimnazială „Al. Odobescu” Chiajna-IF, prof. Irina Dragomir (Popescu Lavinia); Școala Gimnazială nr. 3 Slobozia-IL, prof. Diana Petranici (Filipache Maria).

– Liceu – Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” Bolintin Vale, prof. Mădălina Dionysatos, prof. Diana Dima, prof. Mariana Petre (Badea Andreea Claudia, Pătrașcu Denisa, Sandu Cosmina Ionela, Gherase Iris Raluca, Pătrașcu Denisa Gabriela); Liceul Teoretic „Iulia Zamfirescu” Mioveni-AG (Bianca Maria Bălan, Florentina Amalia Bășcău, Băcescu Adnana Ioana, Mîciu Mihaela Bianca, Miruna Maria Ghițescu, Ioana Crețu); Colegiul Național „Constantin Cantacuzino” Târgoviște-DB, prof. Aurelia Stancu (Barbu Maria Martina, Gheboianu Bianca, Mănescu Andreea Ștefania, Oprea Teodora Maria, Paraschiv Alina Elena); Colegiul Național „Gh. Lazăr” București, prof. Elena Sticlea (Chifor Raluca Ioana); Liceul Teoretic „Emil Racoviță” Galați-GL, prof. Mariana Constantin (Coman Ionela Cosmina); Liceul Tehnologic „Spiru Haret” Târgoviște-DB, prof. Elena Cristina Bucura (Mușat Mădălina, Hogioiu Adriana); Liceul Tehnologic „Pamfil Șeicaru” Ciorogârla-IF (Jugănaru Cristina Mihaela, Netcu Aida Deborah, Netcu Marta Abigail, Foca Iuliana); Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea-VL, prof. Geanina Oprea (Lavinia Hoinoaia, Ciucă Andreea Carmen, Căpățână Ioana Raluca); Liceul Tehnologic „Emil Racoviță” Roșiorii de Vede-TR, prof. Alina Violeta Hagiu (Ceapă Costel, Moldoveanu Laurențiu, Mitru Georgian); Liceul Tehnologic Dorna Candrenilor-SV, prof. Simona Nicoleta Piticariu (Popescu Edurad, Anca Pătrășcanu); Liceul „Udriște Năsturel” Hotarele-GR, prof. Simona Mihăilă (Andruș Larisa, Gogulescu Denisa, Matei Diana).

Juriul, alcătuit din trei apreciați scriitori contemporani (**Victoria Milescu – Președinte, Alexandru Cazacu și Gabriel Dragnea**), a asigurat cu înaltă competență procesul de selecție a celor mai bune lucrări. În urma acestuia au reieșit următoarele rezultate:

POEZIE GIMNAZIU
Premiul I – Popescu Lavinia, Chiajna-IF;
Premiul II – Subțirelu Iulia, Râmnicu Vâlcea-VL;
Premiul III – Pârvu Gianina, Bolintin Vale-GR.

PROZĂ GIMNAZIU
Premiul I – Răducu Irina, Mioveni-AG;
Premiul II – Costache Andra Maria, Ogrezeni-GR;
Premiul III – Munteanu Darius, Râmnicu Vâlcea-VL.

POEZIE LICEU
Premiul I – Hoinoaia Lavinia, Râmnicu Vâlcea-VL;
Premiul II – Chifor Raluca Ioana, București;
Premiul III – Mîciu Mihaela Bianca, Mioveni-AG;
Mențiune 1 – Mănescu Andreea Ștefania, Târgoviște-DB;
Mențiune 2 – Băcescu Adnana Ioana, Mioveni-AG.

PROZĂ LICEU
Premiul I – Pătrașcu Denisa Gabriela, Bolintin Vale-GR;
Premiul II – Crețu Ioana, Mioveni-AG;
Premiul III – Gogulescu Denisa, Hotarele-GR;
Mențiune 1 – Hogioiu Adriana, Târgoviște-DB;
Mențiune 2 – Bășcău Florentina Amalia, Mioveni-AG.

Felicităm toți participanții pentru dragostea arătată cuvântului scris, ca și pe profesorii lor, care înțeleg principala menire a unui dascăl, aceea de descoperitor și îndrumător al talentelor elevilor săi.

Publicăm în această pagină frumoasele versuri ale celei care a obținut Premiul I la secțiunea Poezie Gimnaziu (Lavinia Popescu, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială „Al. Odobescu” Chiajna-IF, prof. coordonator Irina Dragomir), urmând ca în numerele viitoare să găzduim creațiile celorlalți ocupanți ai locurilor I.

Lavinia POPESCU

întrebare

nu-i așa că
dacă te-aș pupa în palme
și te-aș pune să mergi pe o sfoară
la o eternitate de metri înălțime
ai începe să fluturi din mâini
însă
nu ca să-ți ții echilibrul
ci
ca să-mi răspândești iubirea ?

în picioare, ai o dată

trei trei trei
numărul în jurul căruia m-am învârtit de când sunt
numărul ăsta care mă definește
numărul ăsta nenorocos
colegii mei nu s-au obișnuit cu mine
și cu întâlnirile mele cu
numărul ăsta care mă definește
numărul ăsta nenorocos
încă se mai minunează toți precum
s-a întâmplat întâia oară în clasa a cincea
fragedă ca pulpa unui grapefruit
încă îmi mai plâng unii de milă
și tot batjocorit am rămas
din cauza numărului ăstuia care mă definește
numărului ăstuia nenorocos
nimeni nu știe că mai am trei
corzi de atins până voi putea cânta
la chitară pentru mama de crăciun
deși țipă la mine de nu mai aude nici ea
când dau de numărul ăsta care mă definește
numărul ăsta nenorocos
nimeni nu știe că mai am trei
pași de învățat până voi putea dansa
cu verișoara mea mai mică cha cha
la serbarea ei de grădiniță
deși se distrează pe seama mea cu păpușile ei
când mă văd cu numărul ăsta care mă definește
numărul ăsta nenorocos
nimeni nu știe că mai am trei
clipe până voi da pe afară
mă înăbuș de când mă știu
în curbele numărului ăstuia care mă definește
numărului ăstuia nenorocos
colegii mei primesc opt și plâng
eu nu am luat așa notă în viața mea
dar uite mamă
încerc

năpasta o purtăm în noi

/se crapă cerurile și vin spiritele/
mă avertizează bătrânica de peste drum&
strâmbă din nasul său precum un bulb de lalea
când aude câte trebuia să fac și n-am făcut
de la ea aflu cât usturoi să tai& unde să-l pun
a rostit totul atât de curgător
ca și cum n-aș fi singura copilă fragedă
cu sângele încă dulce
cu care s-a întâlnit astăzi
/nu, asta nu va fi ca orice seară de noiembrie/
nu știu cât adevăr poartă spusele sale însă
am auzit că răul la rău trage
eu aștept spiritele cu sufletul deschis
însă ele pleacă

Concursul „Comori Vlăscene”

Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” din Bolintin Vale, județul Giurgiu, organizează Concursul „Comori Vlăscene” ce are drept scop promovarea specificului local și regional, a tradițiilor și folclorului din zona istorică Vlașca și până dincolo de hotarul cu Ilfovul, prin participarea echipelor de dansuri populare, artiștilor, ansamblurilor muzical-folclorice etc. din unitățile școlare partenere și invitate.

Faza finală a Concursului „Comori Vlăscene” va avea loc în data de 11 mai 2018, începând cu ora 10.00, în Sala de Sport a Liceului „D. Bolintineanu”. Concursul se va desfășura pe trei secțiuni:

1. Dans popular; dans popular stilizat (etno);
2. Muzică populară și etno;
3. Prezentarea unei tradiții populare.

Înscrierile se fac în perioada 15 aprilie – 4 mai, anul curent.
Coordonatori ai proiectului sunt profesorii Iuliana Beldiman, Emilia Bordieru, Ionica Gheorghe, Andreea Grigore, Elena Tudose și Georgeta Sima.
Parteneri:
Primăria orașului Bolintin Vale, primar Daniel Trăistaru
Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu
Revista „Sud”
Adrese de contact: telefon/Fax – 0246271283; e-mail – mail@liceubolintin.com

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

21.01.2018: *Urme moi prin noroi*

După lapovița de ieri, noaptea s-a așternut un strat subțire de zăpadă moale și pufoasă pe copaci și sol. Am așteptat-o cam mult la noi, în sud. A nins desigur și peste târg. Aici însă, imaculată, călcată de oameni și mașini, s-a transformat într-o pastă neagră care a pus la grea încercare încălțările. O prea frumoasă doamnă, scăpându-i portofelul în clisă, a devenit foarte indignată și a făcut mai multe instantanee foto. *Qui prodest ?* Așadar, târgul a funcționat chiar și-așa. Ce-am căutat, am găsit. Foarte mulți cartofi (0,6-0,8 lei/kg). Dar și varză crudă. Furaje și cereale, carne și brânzeturi. Ouă scumpe și legume din import. Au lipsit grădinarii care au început semănatul în sere și solarii a legumelor timpurii (ridichi și salată).

28.01.2018: *Chiciură și trufandale*

De câteva zile și nopți, ger siberian. Deja ne-am săturat de el dar încă nu se dă dus. A cuprins și târgul care e cam înțepenit. Destul de multă carne înghețată tun în mod natural (15 lei/kg). Ceva legume – trufandale de import – înghețate de așteptare pe tarabe nu merită a fi cumpărate (le găsești mai sigure în Mega-magazine). Varză crudă înghețată (0,5 lei/kg), cartofi (0,6-0,7 lei/kg), plăcintari (1 leu/kg). Multe mere, frumoase dar cam scumpe (3-4 lei/kg). Gogoși calde, încălțăminte de cauciuc, diverse mărfuri industriale, țoale de second-hand (salopete pentru zidari, 20 lei/buc), cancioage și mistrii, cereale și furaje păioase. Într-o căruță de țigan trasă de o mârțoagă murdară, doi baloți de paie, hrană de supraviețuire la limită. Decât deloc... Ridichi negre (2,5 lei/kg), rădăcinoase, păsări vii și iepuri de casă. Pentru că micii sfârâie să nu înghețe, se cheamă târg de iarnă !

4.02.2018: *Oli vrea spanac !*

Surprizele vremii ne-au derutat complet. Ieri, o zi de primăvară autentică, noaptea ploaie caldă și abundentă iar azi dimineață cer noros și temperatură convenabilă, numai bună pentru târg. Multă lume luminată, parcă la un an odată. Oare ce se întâmplă cu oamenii de poftesc la lucruri greu de găsit în acest anotimp ? De ce speră să găsească acum în târg trufandale care în mod obișnuit apar în martie, aprilie ? Mulți caută ceva dar nu găsesc. Ce anume ? Spanac ! De unde dacă azi nu a sosit niciun grădinar autentic ? Aproape toți vânzătorii din incinte expun trufandale din Italia foarte scumpe (cca 10 lei/kg). Covrigii sunt căutați dar s-au scumpit (6 lei/șir de 50 buc.), indiferent de calitate. Mere românești peste tot (3-4 lei/kg). Păsări frumoase, de curte, ouă numeroase, găini căsăpite și eviscerate STAS turcesc (pe tarabele unde vând cei/cele din Cartojani brânză, lapte, ouă, carne, negustori cu multe produse contrafăcute sau procurate ilicit). Se observă faptul că toți au aceeași marfă. Pe marginea străzilor laterale cartofi, varză crudă și ceapă, toate ieftine. Privind în plase, cam la toți cumpărătorii se găseau mere, covrigi, varză, cartofi și praz. Lumea vrea detoxifiere. Mi se pare că se cumpără și pentru sâmbăta viitoare (moșii de iarnă, când toată lumea împarte pachețele și colivă tradițională). În fața grătarelor, apa de la ploaie era neagră ca după o erupție vulcanică: grătaragii aruncă la final cărbunii încinși pe alee. Rezultatul: încălțămintea parcă-i dată cu chinoroz. Civilizație, nu-i așa ? Te-ai supărat, Oli(via) că nu ai găsit spanac ? Dă-o pe varză crudă, că-i ieftină, fata moșului !

11.02.2018: *E totuși iarnă*

M-am trezit că fulguiește și s-a albit pământul. Și mi-am pus întrebarea dacă merită sau nu să mai merg în târg ? Mi-am răspuns da și am plecat pe la 9:30. Am ajuns: bătea vântul, la propriu și la figurat. Puțini vânzători și la fel cumpărători. Azi au sosit și cei cu cherestea, semn că iarna va trece și ne vom apuca de investiții. Cereale și furaje. Mere foarte puține (2,5-3 lei/kg). A sosit – pentru prima dată de la începutul anului – și Nelu din Băleni cu sfeclă roșie, ridichi negre, țelină, păstârnac și morcovi. Mi-a spus că e mulțumit de iarna blândă de până acum: i-au răsărit ridichile de lună și a repicat salata în cofraje. El da, grădinar autentic. Ceilalți îi știm, negustori mincinoși, cu trufandale de import din en-gros-uri, pe care le clamează „românești". Unii naivi chiar cred. Cocoși frumoși (25 lei/buc) și găini reformate (10 lei/buc). Din păcate, obiceiul cu ploconul de lăsata secului (azi, vezi calendarul) pentru nași s-a pierdut pe drum de când cu tranziția. Cartofi ieftini (0,6-0,8 lei/kg), varză crudă (0,5 lei/kg) și morcovi furajeri (10 lei/plasă, pentru iepuri). La ora 11:00 zăpada s-a topit, vântul bate, hai acasă frate, c-am luat de toate.

18.02.2018: *„Fericiți cei ce flămânzesc... că aceia se vor sătura"*

Sfântul nostru calendar, pe care-l are orice credincios ortodox (varianta broșură a Episcopiei Giurgiului) are un subtitlu numit „Fericirile (Matei 5, 3-12)". Nu se referă desigur la cele lumești. Am mai spus că acei ce merg în târg (cu câteva excepții) nu mai ajung și la biserică duminica. Chestiune de alegere și/sau de concurență. Deh, cine-a pus târgul duminica ? Vezi și cunoscutul cântec: cine-a pus cârciuma-n drum ?

Astăzi, pe o vreme mohorâtă, fiind și lăsata secului de brânză, târgul nu a fost atractiv. Ca mai toți vizitatorii cumpărători am trecut rapid în revistă oferta. Nimic deosebit. Aceleași mărfuri, aceleași personaje. Carnea, dar și brânza, rămăsese nevândută. Dar ceea ce mi-a atras atenția în mod special au fost cozile mari la cele două gogoșerii ambulante (citește condiții improprii d.p.d.v. sanitar). O imagine retro a cozilor de altădată. Pofte și gusturi. La un leu, te saturi amăgit de mirosul vaniliei. Cei mai mulți cumpărători erau tuciuriii din cartier. De aceea, titlul cel mai sugestiv era, cred: toți țiganii pofticioși / stau la coadă la gogoși. Iertat să fiu de cacofonia ți-ți. Iar la întrebarea dacă gogoașa este de post răspunsul categoric este: da ! Pentru că uleiul este de palmier, făina din grâu iar vanilia este o păstaie. Totul vegetal. Mâncați pe săturate și fiți fericiți, flămânzilor !

25.02.2018: *Ger polar = necaz la grădinar*

Când ne era mai bine, hop nenorocirea. Meteorologii, în calitate de ciocli, ne-au adus vestea nedorită: va veni marele viscol al iernii, posibil ultimul dar cel mai aprig: vânt, ninsori abundente și ger siberian (până la –18°C noaptea iar zilele cu maxime de –9°C) și în sudul Munteniei. Azi cu doar –5°C, târgul a fost în colaps. Grădinarii nu s-au aventurat având de lucru în sere și solarii ca să-și protejeze răsadurile firave. Vor fi zile și nopți de nesomn pentru ei. E clar că cine-și va salva semănăturile va câștiga pentru că răsadurile vor fi mai scumpe si posibil mai întârziate (ca și anul trecut când trufandalele românești au apărut târziu). În târg aceleași produse ca până acum. Legumele, afectate de expunerea la frig, nu erau agreate. Varza crudă 0,5 lei/kg; cartofi 0,8 lei/kg; morcovi 2,5 lei/kg. Brânza, laptele și carnea nu au fost căutate: suntem în Post doar. La gogoși (două locații) și la mici lume la coadă. Ultimele mere românești, mici și de proastă calitate, foarte scumpe: 3-4 lei/kg. Au început să fie înlocuite de cele din Polonia ca fiind românești (de Voinești). Un truc ieftin care-i dezonorează pe acești vânzători dedați la rele. Acrească-li-se gura pe veci ca merele din import.

4.03.2018: *Fenomene extreme și periculoase*

Măzărichea și apoi zăpada tot mai deasă și cu fulgi mari a golit treptat târgul la ora când trebuia să fie în toi. S-a și întunecat de nu mai vedeai extremitățile târgului. Prețurile au scăzut repede, ca la bursă. Cumpărături făcute în grabă, deci cam pe dibuite. Multe legume degerate vizibil la suprafață. Cartofi și la 0,5 lei/kg (max. 0,8 lei/kg). Mere, mici și scumpe (3-4 lei/kg), ceapă 1,8 lei/kg. Tarabele producătorilor goale, mașini oprite ca la McDrive, lângă vânzători. Supliciile acestei săptămâni încă nu s-au oprit. Au început de luni cu temuta triadă: viscol, zăpadă abundentă și ger năprasnic: –23°C în noaptea de miercuri spre joi, 1 Martie, cea mai coborâtă temperatură în această zi din istoria meteorologiei. A culminat cu poleiul, vineri. Acest cocteil meteo a fost foarte păgubos pentru pomicultură, viticultură și legumicultură. Grădinarii și-au protejat cum au putut răsadurile, cu mari eforturi și cheltuieli. Consecințele le vom vedea spre sfârșitul lunii. Sigur vom plăti mai mult iar trufandalele românești vor fi mai târzii. Și când mă gândesc la faptul că acum un an târgul era plin de flori și zumzăiau albinele iar eu plantasem deja salata în solar ! Un biet graur, sosit în grabă din țările calde, a murit de frig și epuizare, înfometat. Nu știa ce-l așteaptă și nu s-a putut salva. Pagube colaterale. Vino dar, primăvară mult așteptată că s-au terminat lemnele și vine și 8 Martie !

11.03.2018: *Primăvara între alb și negru*

Ocolind pământul zlotos și sătul de apa zăpezii parțial topită și înghețată azi-noapte, m-am prelins fără mari speranțe printre ofertanți. Aceleași mărfuri ca până acum. Au apărut – că era cazul – pomii fructifeti (15 lei/buc). Au mai venit și câțiva grădinari cu răsaduri de salată și varză timpurie pentru solar (50 bani/buc). Fie ce-o fi, le-am cumpărat și plantat. Din cauza întârzierii primăverii, prognoza legumicolă este pesimistă. De Paști vom mânca trufandale din Grecia, iar stufatul de miel cu usturoi uscat din China, nu verde, autohton. Deh, cine-a pus Paștele iarna ?

18.03.2018: *Catarge goale*

Un vânt turbat a început să bată de aseară după ce ne amăgisem că a venit primăvara, în sfârșit. Degeaba însă. După cele circa 19 grade de ieri, care au scos din amorțeală broaștele din bălți, astăzi tremurăm din nou. Iarna, în agonia ei firească la acest moment calendaristic și astronomic, dă ultima lovitură cu cozile ei reci. Evident, surprinzându-ne atunci când nu ne mai așteptam. Ca atare adunăm surcelele rămase în magazii să mai facem focul. Târgul ni se arată ca o corabie în plin uragan, când pânzele au fost coborâte preventiv. Niciun adăpost din prelate pentru marfă și oameni nu rezistă vântului puternic. Zgribuliți cumpărăm în goană fără să ne mai uităm mult. Și eu am mers la trap pe aleile consacrate, răvășit de vântul care ridica puținul praf și mi-l arunca în ochi, urmărit și de iminența ploii pe care o anunță ca sigură toate televiziunile de știri. Nelu din Băleni, vesel și roșu în obraji, spunea că și-a asigurat răsadurile. E bine, pentru că frigul nu le va ierta. Au sosit mulți vânzători cu pomi fructiferi (15 lei/buc.), legumele cunoscute, rădăcinoase, puține mere, arpagic (5 lei/kg), usturoi de sămânță (12 lei/kg), zis românesc și ceva trufandale din import, plimbate de acum o săptămână (ridichi de lună cu frunze îngălbenite). Zece kg de cartofi = una funie usturoi = 8 lei. Le-am luat pe amândouă, nu am putut alege.

creații, creatori, pasiuni

MUZICA – pasiune și profesie

Nicu ȘANDRU
profesor de flaut și chitară

Creatorul este condus de muză, trăind într-o lume a sa, pentru el, deseori nefiind important câți oameni îi admiră operele de artă și nici dacă trăiesc sau nu din asta. Popularitatea unui creator este ceva relativ; unii au reușit să se facă înțeleși încă din timpul vieții, alții au devenit cunoscuți când nu mai erau în viață; unii au fost foarte cunoscuți în timpul vieții, apoi uitați odată ce au plecat dintre noi.

Interpretul este și el condus de o muză, fiecare individ având afinități către un curent artistic, având libertatea să-și aleagă operele de artă prin care să poată exprima un mesaj artistic complet

și complex, formând o simbioză între autor și propria personalitate.

Muzica, de orice gen, are misiunea de a crea emoții. Grecii antici erau călăuziți de teoria Ethosului, conform căreia muzica îl predispune pe om la fapte bune sau rele. Dimineața, când plecau la război ascultau o muzică ce transmitea o stare de tensiune, furie, chiar răzbunare; cei care se întorceau seara ascultau o muzică melancolică, liniștitoare, optimistă.

Cred că și în vremurile noastre motivația pasiunii pentru muzică provine tot din teoria Ethosului. Fiecare om încearcă să-și exprime trairile și sentimentele printr-o formă artistică, cel mai adesea prin poezie și cânt, dar nu numai.

În cântarea vocală, cel mai adesea muzica este adaptată la cuvânt, ritmul muzical adaptat la ritmul silabelor. Ea trebuie să fie o contopire a două mesaje artistice, unul al versurilor, unul al muzicii.

În cântarea instrumentală, solistica este o improvizație, multitudinea de note, pe de o parte și modul cum sunt emise ele, pe de alta, pot exprima sentimente de bucurie și de tensiune, deopotrivă.

Acompaniamentul înveșmântează atât cântarea vocală cât și cea instrumentala; natura și succesiunea acordurilor trebuie să exprime aceleași sentimente, ele împreună formând opera de arta muzicală în întregul ei. Compozitorul și interpretul ajung la desăvârșire atunci când publicul înțelege și simte mesajul artistic.

Doamna Maria Marinescu, profesoară și dirigintă totodată, mi-a descoperit talentul. Eram în clasa a II-a sau a III-a și trebuia să cântăm toată școala o piesă de Ciprian Porumbescu, *1 Mai muncitoresc*, o melodie foarte grea pentru vârsta aceea. Acela a fost momentul în care părinții mei au fost sfătuiți să mă îndrume către această carieră. Tot doamna dirigintă ne-a făcut cunoștință cu prima mea profesoară de chitară, doamna Elise Stan, care la acea dată preda la Școala Crevedia, iar acum realizează emisiuni de folclor la TVR Internațional.

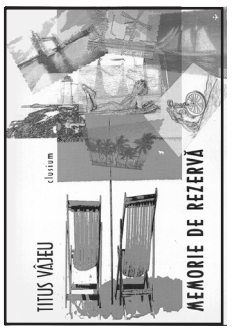
Din clasa a VI-a am devenit elev la Liceul de Artă „George Enescu", apoi student al Universității de Muzică din București, unde am studiat flaut cu domnul profesor Vasile Gantolea, având ca mentori pe Simeon Ulubeanu, Nicolae Niculescu, Adrian Tomescu, Dumitru Avakian, Nicolae și Lavinia Coman, Viorica Boerescu, Magda Buciu, de care mă leagă foarte multe amintiri dragi.

Întotdeauna m-au fascinat instrumentiștii foarte mari: James Galway, Gavril Costea-flaut, Dan Grigore, Valentin Gheorghiu-pian, Ștefan Ruha – vioară, Aurelian Octav Popa – clarinet,

Din alte genuri muzicale îi apreciez pe Gary Moore, Queen, Deep Purple, Smokie, Phoenix, Mircea Baniciu, Nicu Alifantis, Aurelian Andreescu, Doina Badea.

M-am dedicat muzicii clasice, iar în prezent predau flaut la Școala de Muzică și Arte Plastice nr. 2 din București. Chiar dacă practic chitara și chitara bass, cu aceeași plăcere, genul folk, pop și rock, încă din 1995, făcând parte din componența mai multor trupe, până la finalul carierei voi rămâne profesor de flaut clasic.

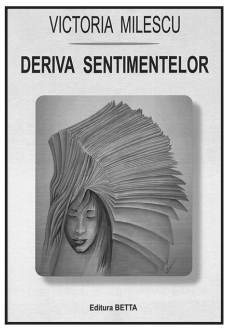
Biblioteca SUD-ului

Titus Vîjeu, ***Memorie de rezervă***, Editura Clusium, Cluj Napoca, 2000. *O vizită la Ohrid înseamnă un popas plăcut în incintele păstrând mozaicuri elaborate și feronerii savante, ca și vechi manuscrise. Un contact vizual cu documentele în piatră, marmură, pergament și culoare ale unei îndelungi viețuiri. Aici, neamurile s-au amestecat într-o dinamică subtilă, fără a alunga spiritul cast al frumosului. De la epoca legendară a lui Alexandros, marele rege al vechilor macedoneni, trecând prin helenismul făuritor de atâtea și atâtea comori (la Ohrid poate fi admirată o statuie a lui Isis, bust remarcabil, cu umeri drepți și brațe excesiv alungite) și până la cumpăna Evului de Mijloc, nu se poate spune că ar fi lipsit viziunea umanistă, pe care, mai apoi, Renașterea europeană avea să o impună în chip magistral.*

Nicolae Scurtu, ***Titu Maiorescu în corespondență cu Ion Petrovici; completări edificatoare***, Editura Ars Docendi, București, 2017. *„Comemorarea a o sută de ani de la trecerea în veșnicie a marelui dascăl și filosof Titu Maiorescu (1840-1917) m-a determinat să propun tânărului istoric literar, Nicolae Scurtu, elaborarea unei cărți privind relațiile magistrului cu unii dintre discipolii săi. După o minuțioasă și atentă cercetare a bibliotecilor și arhivelor de la noi și din străinătate, domnul Nicolae Scurtu și-a îndreptat atenția pe studierea, descrierea și analiza relațiilor dintre profesorul Titu Maiorescu și Ion Petrovici, unul dintre cei mai instruiți discipoli ai săi." (acad. Alexandru Surdu)*

Victoria Milescu, ***Deriva sentimentelor***, Editura Betta, București, 2016. *„Acest nou volum al Victoriei Milescu, adăugându-se la o operă bine rotunjită pentru a o spori, mi se pare bine străpuns de o idee constructivă, una, dezvoltată într-o cascadă de imagini și metafore care încântă sufletul și pune mintea în legătură cu întrebările mari ale lumii, fără să dea, desigur, răspunsuri spectaculoase – dar ținând-o în tensiune vitală, fertilă."* (Nicolae Georgescu)

Corneliu Vasile, ***Acreditări livrești***, Editura Editgraph, Buzău, 2017. *„Observăm că autorul volumului de față se mișcă dezinvolt printre cărți, independent de genul lor, dar atent la aspectele cele mai importante ce i-ar putea particulariza pe scriitorii în cauză, insistând cu argumente asupra individualizărilor stilistice și de manieră, de problematică sau de obiectivare scriitoricească (în cazul cărților de ficțiune literară), asupra corelațiilor diacronic-sincronice ale evaluărilor critice, precum și a seriozității cercetărilor și corectitudinii concluziilor ce pot fi utile pentru istoria literară (în cazul cărților de critică și istorie literară), ori asupra expresivității sau nuanțării în registrul reflexiv-evaluativ al discursului (în cazul cărților de eseistică)."* (Stan V. Cristea)

Romanița Maria Ștențel, ***Călătorii pe Ulița Copilăriei***, Editura RawexComs, București, 2018. *În clasa întâi-primară am intrat mai bătrână cu un an ! La opt ani, pentru că mama avea argumente logic/sentimentale: „Draga mea, ești încă mică, nu ajungi la pupitrul băncii, îți atârnă picioruşele, stai, să mai crești oleacă !", dar vecinilor le șoptea că nu dorea ca fetița ei să-i spună „tată" lui Stalin, tatăl ei a luptat pe front, pentru țara noastră, nu pentru ruși !*

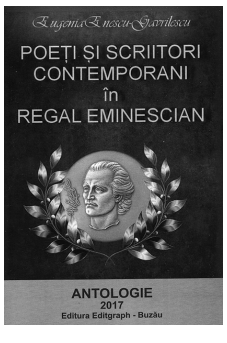
Passionaria Stoicescu, ***Cartea din cărți***, Editura Carminis, Pitești, 2017. *Ca să purced la înfăptuirea acestei cărți, pentru că multe dintre paginile ei erau deja scrise în timp, uneori publicate în reviste sau ziare, alteori în chip de simple prezentări la diverse târguri de carte, m-a „instigat" o maestră a interviului și autoare de cronici literare, Rodica Lăzărescu. Grație imboldurilor sale, pentru care îi mulțumesc pe această cale, mi-am amintit și reluat cu drag și seriozitate vechea mea profesie de o viață, aceea de redactor, deci și de „scriitor de referate", pentru a susține sau infirma cărțile propuse sau respinse tipăririi.*

Florin Costinescu, ***Poezii din jucării, hai să le citim copii***, Editura RawexComs, București, 2015. *În universul copilăriei poezia este planeta ce se rotește cel mai aproape de sufletul în formare al omului. Rotirea ei înseamnă, deopotrivă, lumină, armonie, sensibilitate, cunoaștere, deschidere generoasă spre vârstele maturității, sub auspiciile frumosului și adevărului. Prin poezie, copilul se familiarizează de timpuriu cu acea calitate a cuvintelor de a se încărca, prin folosirea lor în domeniul artei, de semnificații și sensuri ce depășesc nevoia simplei comunicări.*

Sabina Fînaru, ***Eliade prin Eliade***, Editura Univers, București, 2006. *„Cartea Sabinei Fînaru reprezintă o abordare complet nouă a operei lui Mircea Eliade și aduce o viziune inedită asupra acesteia. Estem cred, pentru prima oară când cineva se ocupă de romanele eliadești din chiar unghiul analizei mitologice pe care opera științifică a lui Eliad ne îndreptățește să-l adoptăm. Rezultatele sunt adesea neașteptate față de critica literară tradițională și, tocmai prin acest fapt, extrem de prețioase."* (Sorin Alexandrescu)

Poeți și scriitori contemporani în Regal eminescian, antologie coord. Eugenia Enescu-Gavrilescu, Editura Editgraph, Buzău, 2017. *La aniversarea a 150 de ani de la publicarea poeziei „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie", am hotărât, împreună cu prietenii și colaboratorii fideli ai revistei „Amprentele sufletului", să-l omagiem pe poetul nostru național printr-un grupaj de poezii și eseuri, într-un gest de profundă deferență, cuprinse în prezenta antologie...*

Concurs pentru volum de debut

Revista *Sud*, dând curs propunerii d-nei Victoria Milescu, care i-a argumentat într-un mod extrem de convingător utilitatea, lansează un concurs pentru debut editorial în cadrul căruia se va acorda ***Premiul revistei Sud***.

Volumele se vor expedia pe adresa Redacției, până la data de 1 septembrie 2018, având pe plic mențiunea „Pentru Concurs", iar în interior datele de contact și o scurtă prezentare a autorului.

La această ediție pot participa volume de debut publicate în anii 2017 și 2018.

Vor fi trei premii, câte unul pentru fiecare secțiune: 1. poezie; 2. proză; 3. critică și istorie literară.

Volumele câștigătoare vor fi anunțate până la sfârșitul lunii septembrie 2018.

Toate volumele participante la concurs vor fi menționate în ultimul număr pe 2018 al revistei *Sud*.

Premiul poate fi acordat numai dacă la o secțiune participă cel puțin trei volume. Dacă această cerință nu este îndeplinită, volumele primite vor participa, în mod automat, la ediția de anul viitor a concursului.

Volumele trimise pentru concurs nu vor putea fi returnate.

Premiul revistei Sud va fi înmânat cu ocazia Festivalului Toamna Culturală Bolintineană ce va avea loc în luna octombrie 2018, iar cărțile premiate vor beneficia de cel puțin o cronică/recenzie semnată de un colaborator prestigios al revistei organizatoare, ce va fi publicată în *Sud* până la sfârșitul anului în curs. De asemenea, volumele premiate vor fi prezentate la Târgul de Carte „Gaudeamus" 2018 în cadrul unui eveniment la care vor participa colaboratorii și cititorii revistei *Sud*.

Pentru ediția din acest an jurizarea va fi făcută de scriitoarea Victoria Milescu.

Adresa Redacției: Revista *Sud*, str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu; mail – revistasud@yahoo.com; telefon 0720350555.

Reviste primite la redacție

Litere, anul XIX, nr. 2 (215), februarie 2018, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Actualitatea literară, anul XIX, nr. 79, februarie 2018, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Bucureștiul literar și artistic, anul VIII, nr. 3 (78), martie 2018. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Luceafărul de dimineață, nr. 2 (1092), februarie 2018, revistă a Uniunii Scriitorilor din România. Director Dan Cristea; Redactor șef Alex Ștefănescu.

Arena literară, anul 3, nr. 8, ianuarie-martie 2018. Director Onorific Ion Dodu Bălan; Director R. N. Carpen; Redactor șef Aureliu Goci.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor

Telefon editură: 0720 773209

Consilier editorial: Vasile Grigorescu

Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (II)

„Fugiți din lumea șerpilor și îndreptați-vă spre lumea îngerilor !”

Luminița Cornea: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, în fiecare duminică, auzind clopotul bisericilor, ne grăbim să ajungem și noi, deoarece înseamnă că preotul a ajuns la sfântul altar. Dar ați mărturisit odată că înaintea preotului ajunge Hristos. Nu preotul deschide ușa bisericii, ci Hristos are cheia bisericii. Foarte frumos ! Vă preiau cuvintele când spun că fiecare duminică înseamnă un popas al credincioșilor în biserică, pe drumul spre Cer. Vă rog să poposim acum în *Duminica Izgonirii lui Adam din Rai*. Cum adică a fost izgonit Adam din Rai ? Știm că primii oameni au primit o singură poruncă, să nu mânânce din pomul cunoștinței binelui și răului, iar ei n-au ascultat.

Îps. Ioan: Eu nu cred că Adam și Eva au fost izgoniți din Rai. Cum să-i izgonească când El îi crease și-i iubea atât de mult ! Ei au plecat, au avut de ales să trăiască în lumea îngerilor sau în lumea șerpilor. Așa scrie în Sfânta Carte, că șarpele a venit și i-a ispitit. Deci Adam a avut de ales între un înger și un șarpe. Și a lăsat Adam îngerul și a plecat în lume cu șarpele. De atunci, și șarpele, și omul se târăsc pe pământ. Eu nu merg pe pământ, ci mă târăsc pe pământ, pentru că strămoșii mei au ales între înger și șarpe. Ei au ales să iubească mai mult șarpele. Iată, astăzi, și eu mă târăsc pe pământ și ne ascundem și noi de Dumnezeu.

Așa cum șarpele se ascunde în gaura pe care și-o face în pământ, așa ne ascundem și noi de Dumnezeu. Nu ne facem chiar așezăminte sub pământ, dar ne ascundem de Dumnezeu în mulțimea păcatelor noastre. Sălașul în care trăim nu mai este o casă a binecuvântării, ci este o casă acoperită cu păcate.

Ce se întâmplă în familiile noastre, astăzi ?

Nu mai auzi rugă și binecuvântare, ci doar îndemn la ceartă. Iată în ce stare am ajuns, să ne ascundem de Dumnezeu după păcatelor noastre ! De n-ar fi venit Hristos să se jertfească pentru noi, am fi rămas, și în viața aceasta, și în viața viitoare, în lumea șerpilor. **Fugiți din lumea șerpilor și îndreptați-vă, neuitându-vă înapoi, spre lumea îngerilor !**

Lăsați șerpii în întunericul pământului și căutați și îndreptați-vă acolo unde vedeți arzând pururea Lumina lui Hristos !

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte, vă rog să revenim la evanghelia citită în *Duminica Izgonirii lui Adam din Rai* (Matei 6,14-21) care se referă la cuvântele Mântuitorului, după ce, pe Muntele Fericirilor, a rostit rugăciunea *Tatăl nostru*.

Îps. Ioan: Ce ne spune această Sfânta Evanghelie ? Mântuitorul era pe Muntele Fericirilor și, când au întrebat apostolii cum să se roage, le-a spus rugăciunea *Tatăl nostru*, pe care o rostim la fiecare liturghie și la toate rugăciunile pe care le facem. Știți că sunt frați de-ai noștri, creștini, care nu rostesc rugăciunea *Tatăl nostru* și sunt și ei botezați în numele *Sfintei Treimi* ? ! Nu rostesc această rugăciune pentru că acolo se spune: „*și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri*.” Vedeți, Dumnezeu ne pune în fața acestei responsabilități: să fim responsabili de greșelile noastre și să-i iertăm pe cei care ne-au greșit, că și El este îndurător să ne ierte ale noastre greșeli.

Ce pildă ne-a spus nouă Hristos care ar întări cuvintele acestea, că, dacă și noi iertăm, ni se va ierta și nouă ? Nu de mult timp Hristos, printr-o sfântă evanghelie, ne-a dezvăluit parabola *Fiului risipitor*. Ce a făcut tatăl fiului risipitor când s-a întors ? Când fiul și-a venit în sine ? A venit spre casă pocăit, după ce postise nu o zi, ci vreme îndelungată, după ce părăsise desfătările lumii în care își cheltuise averea. Să nu credeți că pe drumul de întoarcere acasă a mai putut să guste din plăcerile acestei lumi, pentru că ajunsese un pribeag, un om plecat dintre o casă cu stare și ajunsese păstor la o turmă de porci. Deci de acolo, din țara aceea și până acasă, a postit, s-a rugat și a plâns.

Ce a făcut tatăl când s-a întâlnit cu el ? Nu l-a certat, nu l-a întrebat unde și-a cheltuit toată averea pe care i-o dăduse, ci l-a răsplătit, dând poruncă slugilor să înjunghie vițelul cel gras, de aceea și în Evanghelia despre care vorbim, ne îndeamnă Hristos: „*să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție*” (Matei 6, 18).

L.C.: Dar, Înaltpreasfințite Părinte, cum este aceasta ? Dacă ești păcătos și postești ca să-ți mai taie Dumnezeu din numeroasele păcate, cum să te mai răsplătească ? !

Îps. Ioan: Da, cum vine asta ? Iată, dacă tatăl din acea parabolă nu-l ceartă pe fiul care se întoarce, nu-i spune: *da, accept să-mi fii ca o slugă, ca să-ți pot da și ție o bucată de pâine*. Totuși tatăl îl repune în drepturile de fiu, junghie vițelul cel gras, face ospăț și se bucură.

Așa se va petrece cu toți credincioșii care vor posti. Vă va răsplăti Dumnezeu, iar în taina spovedaniei la preot, în biserică, când veți spune cele ce ați greșit, nu vă va întreba preotul: *de ce-ai făcut aceasta ? Nu te dezleg ! Ieși și stai sub streașina bisericii și plângi* ! Cu toate că inima i se tulbură, sufletul preotului se bucură, văzând că încă un credincios s-a întors acasă. Și ce face preotul ? Nu junghie un vițel gras, nu-ți dă să mănânci dintr-un vițel îngrășat, ci îți dă din potirul dumnezeirii, să te hrănești cu însuși trupul și sângele lui Hristos. În parabolă, un vițel, în Sfânta Liturghie, Hristos în potir. Iată care este prima răsplată a postului: hrănirea din ospățul Mielului lui Hristos din Sfântul Potir.

L.C.: Ce fac oamenii când postesc ? Se spune despre omul credincios postitor că el capătă o altă față a vieții și a sufletului, că devine mai bun. Acestea sunt roadele postului ?

Îps. Ioan: Eu am văzut la oamenii care postesc cu adevărat că poartă la ei, într-o traistă, piroane și un ciocan. Am stat și m-am uitat ce fac oamenii cu piroanele și cu ciocanul. Tot privind, am văzut cum scoteau din inimă un păcat și-l pironeau într-un zid, într-un pom. Îl pironeau, îl băteau și iar mai scoteau un păcat, și iar îl pironeau. Am văzut ulițe întregi pline de păcate pironite. Cu cât își pironea omul mai multe păcate, cu atât devenea mai luminos, mai bun, mai înțelept, mai milostiv. La aceasta vă îndemn: *Pironiți-vă păcatele în postul acesta !* Bateți-le în piroane, bateți-le bine în cuie, ca să moară, ca niciodată să nu se mai întoarcă în inimile și în cugetele voastre !

L.C.: Ce frumos spus: pironirea păcatelor ! Iar în locul de unde pleacă păcatul, acolo intră lumina, intră bucuria. Dar ce părere aveți despre cei tineri care cu greu... își pironesc păcatele ?

Îps. Ioan: Cei tineri zic: *va veni vremea când voi fi bătrân, atunci mă voi întoarce și eu la biserică*. Oamenii trăiesc 70-80 de ani, dar n-ați văzut oameni care au trăit mai puțin de 60 de ani ori care au trăit câteva zile ? Omul nu trăiește nici o zi, nici un an, nici 70, nici 80, omul trăiește *un astăzi*. Viața omului pe pământ este *un astăzi*. Și acest *astăzi* al meu și al tău nu are decât un răsărit și un asfințit. Dumnezeu, cu această măsură, măsoară viața noastră, cu *astăzi*.

Pentru Dumnezeu, nu este ieri, astăzi și mâine. Pentru Dumnezeu, nu este decât *astăzi*. Așa că să ne ținem noi *astăzi* ! *Astăzi* trăim și ne mișcăm între un răsărit și un asfințit. Când eram la școală, în clasa a treia, am învățat punctele cardinale: nord, sud, est, vest. Dar apoi am învățat că punctele cardinale pentru români sunt altele, anume răsărit și asfințit.

Românul nu spune că *apune soarele* ci spune că *a asfințit soarele*. De dimineață soarele se mișcă, își face liturghia lui cerească și la sfârșitul zilei, soarele nu apune, ci sfințește ziua de astăzi. A sfințit soarele. Nici frăția ta nu apui la bătrânețe, nu ai apusul vieții, ci ți se sfințește viața. Dumnezeu îți sfințește ziua aceasta de *astăzi*. Îl rog pe Dumnezeu să vă sfințească ziua de *astăzi* în care trăiți și să intrați întru bucuria Tatălui Ceresc.

L.C.: Mulțumiri cu plecăciune, Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit. Vă rog, în continuare, să insistați asupra ultimelor versete din această evanghelie.

Îps. Ioan: Către sfârșitul acestei evanghelii este un cuvânt pe care-l rostește Hristos de câteva ori.

L.C.: Da, cuvântul *comoară* este prezent în fiecare din ultimele trei versete.

Îps. Ioan: „*Unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta*” (Matei 6, 21). Comoara noastră este Hristos. Aceasta este comoara pe care ne-a dat-o Tatăl atunci când S-a născut Hristos. Pruncul Iisus a fost darul lui Dumnezeu, comoara noastră. Noi nu ne putem face comoară din altceva, din aur, din argint și din pietre scumpe. Dacă vă întreabă cineva ce comoară ți-a lăsat ție tatăl tău și mama ta, nu le spuneți celor ce vă întreabă că v-au lăsat o casă, un pământ sau alte bunuri, ci mărturisiți lumii întregi: dulcea mea mamă și bunul meu tată mi L-au lăsat pe Hristos. Eu îl am pe Hristos de la mama mea și de la tatăl meu.

O, câtor tineri de astăzi n-ar vrea părinții lor să le lase această comoară !

Dar le spun lor. Dacă întrebi un tânăr: *ce ar dori să-ți lase tatăl tău și mama ta, când vor pleca din lumea aceasta* ? majoritatea vor răspunde: să-mi lase o casă, să-mi lase o mașină și mai știu câte bunuri. Rar mai sunt tineri care ar spune: *eu aș vrea ca mama mea și tatăl meu să-mi lase pe Hristos în inimă*.

Binecuvântat să fie Dumnezeu că toți cei care se află în sfintele biserici sunt moștenitori ai acestei sfinte comori, Hristos, lăsată moștenire de părinți.

Spuneți-mi dacă este cineva în biserică care să nu spună că el se află acolo, în primul rând, datorită milei lui Dumnezeu și, în al doilea rând, pentru că a văzut-o pe mama, pe bunica, apoi pe tatăl venind la sfânta biserică. De mici i-au dus de mână părinții la biserică, spunând mereu: *vino, dragul mamei, că eu voi pleca din lumea aceasta și n-am cui să te las în grijă decât Maicii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos*.

Aveți grijă să nu vă pierdeți această comoară ! De furat, nu poate să v-o fure nimeni, pentru că Hristos nu poate fi furat, ci poate să fie doar iubit. Iubiți-vă comoara pe care v-a lăsat-o părinții trupești, părinții duhovnicești și, mai presus de toate, Tatăl care v-a trimis pe Fiul să vă fie comoară, aici și în veșnicie.

L.C.: Iertare, Înaltpreasfințite Părinte, într-un cuvânt de învățătură la această sfântă evanghelie v-ați referit la trei numere, anume la 70, 60, 24. Ce înseamnă ?

Îps. Ioan: Auzi și ține minte ! Acestea sunt numerele inimii, 70 sunt bătăile inimii, ceasul are 60 de minute și ziua 24 de ore. Puteți să îmi spuneți de câte ori bate inima unui om în 24 de ore ? De aproximativ 100 de mii de ori. O sută de mii de bătăi are inima într-o zi ! Acum te întreb: din cele 100 de mii de bătăi pe zi, de câte ori bate pentru Hristos ? Încă nu s-a inventat pe pământ vreun mecanism să facă atâta mișcare fără întrerupere cum este inima omului. Iată, inima bate de o sută de mii de ori pe zi, însă v-aș pune întrebarea și să vă puneți fiecare întrebare aceasta: *Inimă, de câte ori bați pentru Hristos ? Inimă, de câte ori bați pentru semenul meu în necaz ? Inimă, de câte ori bați pentru un sărman pe care l-ai văzut pe cărarea vieții tale ?* Iubiți credincioși, cum să ne cumpănim bătăile inimii și s-o lăsăm să bată pentru Hristos și pentru semeni ?

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacție: Ștefan Crudu (secretar general de redacție), Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Alexandru Cazacu, Ciprian Necșuțu, Gianina Mehedințu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREȚ 7 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.